

MAx 198509

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

นายนิวัฒน์ หนองหาญ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ผู้วิจัย : นายนิวัฒน์ หนองหาญ

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ว่าที่ร้อยโท


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)



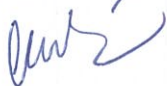
กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อพันธ์ ฟูลพุทธา)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)



กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ จันทรประทักษ)

- ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1
- ผู้วิจัย : นายนิวัฒน์ หนองหาญ
- ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. อนุสรณ์ จันทร์ประทีภักษ์
- ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (2) เพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 1 (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน กิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรม ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 1 ห้องเรียน แผนกวิชาช่างยนต์ จำนวน 44 คน นักเรียนชาย 44 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนดี จำนวน 16 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 14 คน และ นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับอ่อน จำนวน 14 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3.1) แบบบันทึกเอกสาร (3.2) แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น (3.3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3.4) แบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Hotelling's T^2

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น จากการสังเคราะห์งานวิจัยได้ 3 ชั้น คือ ชั้นนำ ชั้นสอน และชั้นสรุป การประเมินการจัดการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.79) (2) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง จำนวนรวม 10 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย (2.1) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด (2.2) สารสำคัญ (2.3) สารการเรียนรู้ (2.4) จุดประสงค์การเรียนรู้ (2.5) กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 15 ขั้นตอน ตามที่กล่าวไว้ในระยะที่ 1 ชั้นที่ 1 (2.6) สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ (2.7) การวัดและประเมินผล และผล การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเหมาะสมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) และ (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The development of Northeastern local literature for Vocation education first year students.

Author : Mr.Niwat nonghan

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Dr. Anusorn chanpratuk

Year : 2019

ABSTRACT

The purpose of this research was to (1) To study guidelines for organizing local literary learning activities in the northeastern region of first year student vocational education. (2) To develop learning activities Northeastern Local Literature of first year student vocational education. (3) To compare learning effectiveness and attitude towards local literature of first year student vocational education, before study and after study Northeastern Local Literature Learning Activity. The sample group used in this research is first year student vocational education, one classroom in the mechanics department, forty four students, and forty four male students, sixteen students with good grades, fourteen students with a grade point average and fourteen students with low grades. Which acquired by simple random sampling, tottery. Research tools are (3.1) Document recording form. (3.2) Local literature activity plan. (3.3) Achievement test. (3.4) Statistical attitude test used in data analysis such as average, standard deviation, and test the hypothesis by using Hotelling's T^2

The results of the research showed that ; (1) The results of finding guidelines for organizing local literary learning activities from research synthesis can be done in three stages are introduction, teaching, and conclusion. Assessment of learning management of local literature in the northeastern region for first year student vocational education of five experts in general, agreeing at the highest level. the overall

average is 4.68, The standard deviation is 0.79, ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.79) (2) Assessing the suitability of local literature activity plan in Northeastern local literature of first year student vocational education of five experts, in general, the most suitable level, the overall average is 4.68, The standard deviation is 0.47, ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) (3) Academic achievement and attitude of first year student vocational education that study local literature in the northeastern region After studying, it was higher than before learning at the statistical significance level of .05

Keywords : Northeastern Local Literature



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร. อนุสรณ์ จันทรประทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบ ตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งคอยดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พงศธร โพธิ์พลศักดิ์ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร. ประสพสุข ฤทธิเดช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล วรคำ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ดร.ทฤษฎี เสมา ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ นางสาวภัทธานิษฐ์ แสนหลาบคำ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ นางสาวเยาวลักษณ์ น้อยนาแสง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ นางยุภา อิบสุวรรณ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ นางสาวเจมใจ สระใหญ่ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ นางนิตตยา เตโซ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกคนที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และคอยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเสมอ

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้ชีวิต คอยให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอ ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอน

นายนิวัฒน์ หนองหาญ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมุติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 หลักสูตรอาชีวศึกษา พ.ศ. 2562.....	8
2.2 วรรณกรรมท้องถิ่น	22
2.3 การจัดการเรียนรู้.....	31
2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	65
2.5 วัดเจตคติ.....	83
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	94
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	106
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	109
ระยะที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1.....	109

หัวเรื่อง	หน้า
ระยะเวลาที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อววรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องววรรณกรรมท้องถิ่น.....	112
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	119
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	120
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	134
5.1 สรุปผลการวิจัย	134
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	136
5.3 ข้อเสนอแนะข้อมูล	143
บรรณานุกรม	145
ภาคผนวก	151
ภาคผนวก ก แบบสังเคราะห์งานวิจัย.....	152
ภาคผนวก ข แบบประเมินการจัดการเรียนรู้.....	161
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนกิจกรรมการเรียนรู้.....	166
ภาคผนวก ง แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้.....	192
ภาคผนวก จ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	200
ภาคผนวก ฉ แบบวัดเจตคติ.....	210
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	213
ประวัติผู้วิจัย	219

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ 87
3.1	วิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 20000 – 1101 111
3.2	วิเคราะห์แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น 113
3.3	แบบแผนการทดลอง 115
4.1	สรุปผลการเลือกเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 120
4.2	สรุปผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 122
4.3	ผลการประเมินความเหมาะสมการจัดกิจกรรมการวรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 126
4.4	ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับ ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 129
4.5	ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อ วรรณกรรมท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่น 131
4.6	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนเรียน และหลังเรียน 132
4.7	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนเรียน และหลังเรียน 133

ตารางที่	หน้า
ข.1 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1	164
ง.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับ ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1	196
จ.1 สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้อง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	208
ฉ.1 สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้อง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	212



สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	องค์ประกอบของสตอรี่ไลน์	46
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	108



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นอัตลักษณ์ของชาติไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมของคนไทย คนไทยเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้ชีวิตของมนุษย์ จึงจำที่คนไทยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในภาษาไทย วิชาภาษาไทยจึงจัดอยู่ในหลักสูตรการเรียน การสอนของประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติและยังเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาคนในชาติเพราะการศึกษาเล่าเรียนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถ่ายทอดความคิดศิลปะวิทยาการล้วนต้องใช้ภาษาทั้งสิ้น ดังนั้น ภารกิจของการศึกษาประการหนึ่ง ก็คือการสอนภาษาไทยให้คนในชาติสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาไทย เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และสามารถสืบทอดมรดกทางภาษาซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาติ มีความชื่นชมที่จะใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย วิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียน ไม่ว่าจะเรียนสายอาชีพก็ตาม โดยสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง กำหนดให้นักศึกษาที่เรียนในกลุ่มอาชีวศึกษาต้องเรียนภาษาไทย ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต ซึ่งวิชาภาษาไทยพื้นฐาน รหัส 20000 - 1101 ถูกกำหนดให้นักเรียนต้อง เรียน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักภาษาไทยพื้นฐาน นอกจากนี้คนไทยจะใช้ภาษาไทยเป็น เครื่องมือสื่อความรู้ความรู้สึกไม่คิดแล้วภาษายังแสดงวัฒนธรรมเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นเครื่องหมาย แสดงถึงความเป็นชาติเราโชคดีที่มีภาษาเป็นของเราเองมีตัวหนังสือเป็นตัวหนังสือประจำชาติ เป็นที่ สื่อแสดงว่าชาติไทยมีวัฒนธรรมที่สูงส่งมาตั้งแต่โบราณกาล ที่มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาไทย จึงมีความสำคัญอย่างมากเช่น ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมปลูกฝังคุณธรรม ภาษา เป็นเครื่องมือในการสื่อสารทำให้สังคมเดียวกันเข้าใจกันเราจะมุ่งหมายที่สำคัญของภาษาคือการติดต่อ

สื่อสารกันในสังคมที่มีขนาดใหญ่เป็นที่จะต้องใช้ในการสื่อสาร ภาษาเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพเพราะทุกอาชีพจะต้องใช้การสื่อสารทางภาษาอยู่ตลอดเวลา ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการปกครอง ภาษาไทยเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน และที่สำคัญภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเล่าเรียนความสามารถในการใช้ทักษะภาษาการฟังการพูดการอ่านและการเขียนจะช่วยให้เรียนรู้วิชาต่าง ๆ ได้อย่างดีขึ้น นอกเหนือจากการใช้หลักภาษาไทยไทย วรรณกรรม วรรณคดี ยังเป็นเรื่องสำคัญหรือหัวใจสำคัญของภาษาไทย เพราะวรรณกรรม วรรณคดีถือเป็นสมบัติของไทย เป็นมรดกเป็นความภาคภูมิใจที่คนไทยต้องช่วยกันอนุรักษ์ และที่สำคัญจากจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาว่าด้วย สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดูการพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ถูกต้องตามหลักการ ซึ่งการอ่านมาหลายประการ อ่านสารคดี บทความ และหนึ่งในนั้นที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าประเภทอื่น ๆ คือวรรณกรรมท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้วรรณคดี วรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อนำความรู้และทักษะการฟังการดูการพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ และให้เกิดความรัก เห็นคุณค่าของภาษาไทยในฐานะมรดกของท้องถิ่น วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นผลผลิตที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่สร้างสรรค์ขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เพลง นิทาน ตำนาน สุภาษิต เพื่อสร้างความบันเทิงให้สังคมในท้องถิ่น และเสนอแง่คิด คติสอนใจในการดำเนินชีวิต การศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านจะช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นรากฐานการศึกษาความคิดและพฤติกรรมของคนรุ่นปัจจุบัน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากมุขปาฐะ คือ เป็นการเล่าสืบทอดกันมาจากปากต่อปากและแพร่หลายกันอยู่ในกลุ่มชนท้องถิ่น ทุกภาคซึ่งวรรณกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังเป็นสิ่งที่สื่อให้เห็นถึงภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ วรรณกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกิดขึ้นในพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียน นักศึกษาต้องเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดความรักในท้องถิ่น เกิดทักษะความรู้ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น. 142)

สืบเนื่องจากหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษามีภารกิจในการผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือระดับช่างเทคนิค และ ระดับเทคโนโลยี โดยเน้นให้มีทักษะที่หลากหลาย (Multi Skill) เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมฐานความรู้ (Social Knowledge Based) เพื่อการพัฒนาประเทศ ตระหนักในความสำคัญของการสร้างคุณภาพ โอกาส ความร่วมมือ มุ่งเน้นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาทั้งปริมาณ และคุณภาพ มีสมรรถนะ ทักษะฝีมือ เป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน

ด้านอาชีวศึกษา ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เน้นการศึกษาในระบบ นอกกระบวนการศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการตอบสนองความต้องการกำลังคนประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ ประเภทวิชาคหกรรม ประเภทวิชาศิลปกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประเภทวิชา ประมง ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ประเภทวิชา อุตสาหกรรมสิ่งทอและประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีรูปแบบเชิงระบบ ในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน จากหลักสูตรที่กล่าวมาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ภาษาไทย ในการสื่อสาร นักเรียนในระดับอาชีวศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ด้านภาษาไทย เรียนรู้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่นักเรียนในปัจจุบัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องวรรณกรรม ท่องถิ่นต่ำ พิจารณาจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ในภาคเรียนที่ 1 ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37 เมื่อเทียบกับค่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดทำให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์เรื่องวรรณกรรมท่องถิ่นต่ำ และมีเจตคติที่ไม่ดี ต่อการเรียน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียน ไม่แสวงหาความรู้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยเห็นปัญหาดังกล่าวจึงหาวิธีการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี มีเจตคติต่อการเรียนวรรณกรรมมีหลาย รูปแบบ อาทิเช่น วิธีสอนแบบสตอรีไลน์ รูปแบบการสอนผังมโนทัศน์ และรูปแบบการสอน ซี.ไอ.อาร์.ซี. (CIRC) นอกจากนั้น วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นวิธีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือ ที่เรียกว่า กำหนดเส้นทางเดินเรื่องโดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนตามสภาพจริง ที่มีการบูรณาการระหว่างวิชา เพื่อเป้าหมาย พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทั้งตัว นอกจากนี้ยังมีอีกหลายรูปแบบการสอนเช่น รูปแบบการสอน ซี.ไอ. อาร์.ซี. (CIRC) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้สอนการอ่านและการเขียนโดยเฉพาะ “Cooperative Integrated Reading And Composition” รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือกิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจและการบูรณาการภาษากับการเรียน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือช่วยเหลือกันจากเพื่อน ๆ รวมทั้ง ได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการคิดการแสวงหาความรู้และการแก้ไขปัญหา (ทิศนา แคมมณี, 2560, น. 270)

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้นำเสนอไว้ล้วนเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจมีความและส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ทั้งสิ้น เป็นการสอนที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นหลายรูปแบบ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบกิจกรรมตามเรียนรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัยโดยยึดตามทฤษฎีของวัชรา เล่าเรียนดี ซึ่งแบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ปัญหา การซักถาม การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (2) ขั้นสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง (3) ขั้นสรุปผลและประเมินผลเป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอด (วัชรา เล่าเรียนดี, 2549, น. 129)

จากปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยในฐานะครูภาษาไทย เห็นสภาพปัญหา จึงได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

1.2.2 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน กิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น ที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านวรรณกรรมท้องถิ่นและการวัดและประเมินผล

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านวรรณกรรมท้องถิ่น และการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมรูปแบบการจัดการเรียน เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 1 ห้องเรียน แผนกวิชาช่างยนต์ จำนวน 44 คน เป็นนักเรียนชายทั้งหมด นักเรียนที่มีผลการเรียนดี จำนวน 16 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 14 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับอ่อนจำนวน 14 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น

2.2 ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น

3. เนื้อหา ที่ใช้ในการศึกษา คือ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562

3.1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

3.2 เรื่อง ผาแดงนางไอ่

3.3 เรื่อง ชูลู นางอ้ว

3.4 เรื่อง พญาคันคาก

3.5 เรื่อง ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวรรณกรรมท้องถิ่นที่ถ่ายทอดให้กับผู้เรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและบุคคลอื่นได้ สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับเพื่อนในกลุ่มจนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้จะสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชาที่กำหนดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

“วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน อาจด้วยวิธีการเขียนหรือบอกเล่า ของบุคคลในท้องถิ่น เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสืบทอดกันมาเป็นวรรณกรรมในท้องถิ่นของตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทานแบ่งตามวิธีการสืบสาน นั่นคือแบ่งตามวิธีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกได้ 2 อย่างคือ วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่บ่งบอกเล่าสืบทอดกันมาด้วยปากหรือวาจาหลายชั่วอายุคนเช่น เพลงกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้าน และวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือ วรรณกรรมที่สืบทอดกันมาโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ผู้วิจัยเลือกใช้นิทาน ซึ่งเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภท มุขปาฐะ ซึ่งถือเป็นวรรณกรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละท้องถิ่นเพราะมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เล่าให้ลูกหลานฟัง ถือเป็นวัฒนธรรมประจำบ้านจึงเหมาะสมกับการนำมาเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง

“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากความรู้ ทักษะทางด้านการเรียนรู้ วรรณกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ผู้สอนได้ จัดขึ้นให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่ผู้สอนต้องการ และการเรียน การสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น มีความรู้เกี่ยวกับหมายวรรณกรรมท้องถิ่น มีความรู้เกี่ยวกับ เห็นความแตกต่างของวรรณกรรมท้องถิ่นได้ สรุปเรื่องตอบคำถามจากเรื่อง วัดได้จากแบบทดสอบมี ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

“เจตคติที่มีต่อวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” หมายถึง ความรู้สึกและท่าทีของ นักเรียนที่มีต่อวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวัดจากแบบวัดที่วัดลักษณะภายใน ของนักเรียน ต่อวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัด แบบเทอร์สโตน การตอบนั้นจะให้ผู้ตอบเลือก ระดับความรู้สึกจากมากไปหาน้อยโดยให้คะแนนเป็น 1 - 11 คะแนน

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผู้สอนได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและบุคคลอื่นได้ อีกทั้งเป็น แนวทางตัวอย่างในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในระดับอื่น ๆ และช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562
2. วรรณกรรมท้องถิ่น
3. การจัดการเรียนรู้
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. เจตคติ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย



2.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

2.1.1 หลักการของหลักสูตร พุทธศักราช 2562

2.1.1.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า วิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาของชาติ และกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

2.1.1.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางเน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิชาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ

2.1.1.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

2.1.1.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการโดยยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพและสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.1.2.1 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือ่วิถีการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

2.1.2.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ มีทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะด้านสุขภาวะและความปลอดภัย ตลอดจนจัดการสามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

2.1.2.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียนรักงานรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

2.1.2.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อคนความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสาธารณะและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

2.1.2.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพ

2.1.2.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศ และโลกมีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

2.1.3.1 การเรียนการสอน

1) การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนดและนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถขอเทียบโอนผลการเรียน และขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ได้

2) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ วิธีการและการดำเนินงานมีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำให้คำแนะนำพื้นฐานที่ต้องใช้ในการตัดสินใจ วางแผนและแก้ปัญหาโดยไม่อยู่ไกลไกล ควบคุมในบางเรื่องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ และเทคโนโลยีสารสนเทศและกรสื่อสารในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานในบริบทใหม่ รวมทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและวินัยทัศนคติที่เหมาะสมในการทำงาน

2.1.3.2 การจัดการศึกษาและเวลาเรียน การจัดการศึกษาในระบบปกติ ใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา กางจัดเวลาเรียนให้ดำเนินการ ดังนี้

1) ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียน ปกติ หรือระบบทวิภาคี ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ รวมเวลาการวัดผล โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษาเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

2) การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 5 วันๆละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

3) การคิดหน่วยกิต ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 103 - 110 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ดังนี้

3.1) รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาในการบรรยายหรืออภิปราย ชั่วโมงต่อสัปดาห์ 1 หรือ 18 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.2) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 36 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.3) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงาน หรือภาคสนาม 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.4) การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อภาคเรียนรวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.5) การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในสถานประกอบการ ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.6) การทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียนรวมเวลาการวัดผลมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

4) โครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

4.1) หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง ไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต

4.1.1) กลุ่มวิชาภาษาไทย

4.1.2) กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ

4.1.3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

4.1.4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์

4.1.5) กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

4.1.6) กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

4.2) หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 71 หน่วยกิต

4.2.1) กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐาน

4.2.2) กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ

4.2.3) กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก

4.2.4) ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ

4.2.5) โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

4.3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

4.4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (2 ชั่วโมงสัปดาห์) - หน่วยกิต

หมายเหตุ.

1. จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาและกลุ่มวิชาในหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

2. กรพัฒนารายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะจะเป็นรายวิชาบังคับที่สะท้อนความเป็นสาขาวิชาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีของสาขาวิชา ซึ่งยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ จึงต้องพัฒนากลุ่มรายวิชาให้ครบจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดและ ผู้เรียนต้องเรียนทุกรายวิชา

3. สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดรายวิชาเลือกตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และหรือพัฒนาเพิ่มตามความต้องการเฉพาะด้านของสถานประกอบการหรือตามยุทธศาสตร์ภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางานกำหนด

4. การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับภาคการผลิตและหรือภาคบริการ หลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกหัดหรือฝึกปฏิบัติเบื้องต้นในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้สัมผัสกับการปฏิบัติงาน อาชีพ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย และบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดความมั่นใจและเจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพต้องดำเนินการ ดังนี้

4.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกาฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ ในรูปของ การฝึกงานในสถานประกอบการ แหล่งวิทยากร รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ในภาคเรียนที่ 5 หรือภาคเรียนที่ 6 โดยใช้เวลารวมไม่น้อยกว่า 320 ชั่วโมง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 หน่วยกิต กรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ สามารถนำรายวิชาที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงานไปเรียนหรือฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในภาคเรียนที่จัดฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพได้ รวมไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

4.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

5. โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ เป็นรายวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า บูรณาการความรู้ทักษะและประสบการณ์จากสิ่งที่เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจตั้งแต่การเลือกหัวข้อ หรือเรื่องที่จะศึกษา ทดลองพัฒนาหรือประดิษฐ์คิดค้นโดยการวางแผน กำหนดขั้นตอน กระบวนการดำเนินการ ประเมินผล สรุป และจัดทำรายงานเพื่อนำเสนอซึ่งอาจเป็นการทำรายบุคคล หรือกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการนั้น ๆ โดยการจัดทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพดังกล่าวจะต้องดำเนินการดังนี้

5.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่สัมพันธ์สอดคล้องกับสาขาวิชาในภาคเรียนที่ 5 หรือภาคเรียนที่ 6 รวมจำนวน 4 หน่วยกิต ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 216 ชั่วโมง ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีชั่วโมงเรียน 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์กรณีที่กำหนดการเรียนรายวิชาโครงการ 4 หน่วยกิต หากจัดให้เรียนรายวิชาโครงการ 2 หน่วยกิต หรือโครงการ 1 และโรงงาน 2 ให้สถานศึกษาหรืออาชีวศึกษาหรือสถาบันจัดให้มีชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ที่เทียบเคียงกับเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

6.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ทุกภาคเรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแกนกลาง และสมรรถนะวิชาชีพ ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรง สารเสพติด และการทุจริต เสริมสร้าง การเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลกทางด้านการรักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทุนบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ปลูกฝังจิตสำนึกและจิตอาสาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น ทั้งนี้โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนลงมือปฏิบัติประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานประกอบการจัดขึ้น

6.2 การประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

7. การจัดการเรียน เป็นการกำหนดรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่จะดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียนโดยจะอัตราการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพประมาณ 20 : 80 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 จัดรายวิชาในแต่ละภาคเรียนโดยคำนึงถึงรายวิชาที่ต้องเรียนตามลำดับก่อนหลัง ความยากง่ายของรายวิชาความต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์ของรายวิชารวมทั้งรายวิชาที่สามารถบูรณาการจัดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างถูกลักษณะของงานโครงการ หรือชิ้นงานของแต่ละภาคเรียน

7.2 จัดให้ผู้เรียนเรียนรายวิชาบังคับในหมวดวิชาสัมมนาแกนกลางหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพพื้นฐานและกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะและกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครบตามกำหนดโครงสร้างหลักสูตร

7.2.1 การจัดรายวิชาในหมวดวิชาสัมมนาแกนกลางควรกระจายทุกภาคเรียน

7.2.2 การจัดการวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพโดยเฉพาะวิชาชีพที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนควรจัดในภาคเรียนที่ 1

7.2.3 การจัดรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะควรจัดให้เรียนก่อนวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกและรายวิชาหมวดเสรี

7.3 จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกและหมวดวิชาเลือกเสรีตามความถนัดความสนใจเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

7.4 จัดรายวิชาทวิภาคีที่นำไปเรียนและฝึกในสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐโดยประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการและวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณากำหนดภาคเรียนที่จัดฝึกอาชีพรวมทั้งกำหนดรายวิชาหรือกลุ่มวิชาที่ตรงกับลักษณะงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐที่นำไปร่วมฝึกอาชีพในภาคเรียนนั้น ๆ

7.5 จัดรายวิชาฝึกงานในภาคเรียนที่ 5 หรือ 6 ครั้งเดียวจำนวน 4 หน่วยกิต 320 ชั่วโมงเฉลี่ย 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนหรือจัดให้ลงทะเบียนเรียน 2 ครั้งคือภาคเรียนที่ 5 จำนวน 2 หน่วยกิต และภาคเรียนที่ 6 จำนวน 2 หน่วยกิต รายวิชาละ 160 ชั่วโมงเฉลี่ย 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนตามเงื่อนไขของหลักสูตรวิชานั้น ๆ ในภาคเรียนที่มีการจัดฝึกงานนี้ให้สถานศึกษาพิจารณากำหนดรายวิชาหรือกลุ่มที่ตรงกับลักษณะงานของสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน

ของรัฐเพื่อนำไปเรียนและปฏิบัติในภาคเรียนที่ฝึกงานด้วยการจัดฝึกงานในภาคฤดูร้อนสามารถทำได้ โดยต้องพิจารณาถึงระยะเวลาในการฝึกให้ครบตามหลักสูตรกำหนด

7.6 จัดรายวิชาโครงการในภาคเรียนที่ 5 หรือ 6 ครั้งเดียวจำนวน 4 หน่วยกิต 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนหรือจัดให้ลงทะเบียนเรียนเป็น 2 ครั้งภาคเรียนที่ 5 และภาคเรียนที่ 6 รวม 4 หน่วยกิต 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียนตามเงื่อนไขของหลักสูตรวิชานั้น ๆ

7.7 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียนภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

7.8 จัดจำนวนหน่วยกิตรวมในแต่ละภาคเรียนไม่น้อยกว่า 22 หน่วยกิต สำหรับภาคเรียนแบบเต็มเวลาและไม่เกิน 12 หน่วยกิต สำหรับภาคเรียนแบบไม่เต็มเวลาชนภาคเรียนฤดูร้อนจัดได้ไม่เกิน 12 หน่วยกิต ทั้งนี้เวลาในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียนเฉลี่ยไม่เกิน 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ส่วนการเรียนแบบไม่เต็มเวลาไม่ควรเกิน 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้หากสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันมีเหตุผลความจำเป็นต่อการจัดหน่วยกิตและเวลาในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละภาคเรียนแตกต่างจากเกณฑ์ข้างต้นอาจจะต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา

7.9 การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในการเรียนในสถานศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนตรงตามความต้องการของผู้ใช้และเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันต้องดำเนินการดังนี้

7.9.1 นำรายวิชาทวิภาคีกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกรวมไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ไปรวมกับกำหนดรายละเอียดของรายวิชาที่สถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีได้แก่ จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เวลาที่ใช้ในการฝึก และจำนวนหน่วยกิต ให้สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มสมรรถนะวิชาชีพของสาขางานการกำหนดจำนวนหน่วยกิต และจำนวนชั่วโมงใช้ฝึกอาชีพของแต่ละรายวิชาทวิภาคีให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนดให้รายละเอียดของการพัฒนาวิชาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาทราบ

7.9.2 ร่วมจัดทำแผนอาชีพพร้อมแนวการวัดประเมินผลในแต่ละรายวิชา กับสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหน่วยงานของรัฐที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อนำไปใช้ในการฝึกอาชีพ ดำเนินการวัดและประเมินผลรายวิชา

7.9.3 นำแผนการเรียนระบบทวิภาคีตามความพร้อมของสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐที่จะจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันโดยอาจนำรายวิชาอื่นที่สอดคล้องกับลักษณะงานในสถานประกอบการจัดร่วมด้วยก็ได้

7.10 การเข้าเรียน ผู้เรียนต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่าและมีคุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

7.11 การประเมินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

7.12 การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

7.12.1 ได้รายวิชาและจำนวนหน่วยกิตสะสมในหมวดวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

7.12.2 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

7.12.3 ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

7.12.4 ได้เข้าร่วมปฏิบัติการกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนการเรียนที่สถานศึกษา กำหนดและผ่านทุกภาคเรียน

7.13 การพัฒนารายวิชาในหลักสูตร

7.13.1 หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลางสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มวิชาเพื่อเลือกเรียนนอกเหนือจากรายวิชาที่กำหนดเป็นวิชาบังคับได้โดยสามารถพัฒนาเป็นรายวิชา และผสมผสานเนื้อหาครอบคลุมสาระวิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา และพลศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสมและพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มวิชานั้น ๆ เพื่อบรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง

7.13.2 หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน สามารถเพิ่มเติมรายละเอียดของวิชาในแต่ละกลุ่มวิชา จัดทำแผนการเรียนรู้และสามารถพัฒนา รายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือกได้ตามความต้องการของสถานประกอบการหรือยุทธศาสตร์ ของภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากความสอดคล้อง ของจุดประสงค์ของแต่ละสาขาและสมรรถนะวิชาชีพสาขานั้นด้วย

7.13.3 หมวดวิชาเลือกเสรีสถานศึกษาหรือสถาบันสามารถพัฒนาวิชาเพิ่มเติม ได้ตามความต้องการของสถานประกอบการชุมชน ท้องถิ่น หรือยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อการศึกษาต่อทางนี้กำหนดรายวิชาจำนวนแต่ละชั่วโมง ให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

7.14 การปรับปรุงแก้ไขพัฒนารายวิชากลุ่มวิชาและการอนุมัติหลักสูตร

7.14.1 การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงสาระสำคัญของหลักสูตรตาม เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาและสถานศึกษาโดยเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7.14.2 การอนุมัติหลักสูตรให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7.14.3 การประกาศใช้หลักสูตรให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

7.14.4 การพัฒนารายวิชาหรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือ สถาบันสามารถดำเนินการได้โดยต้องรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทราบ

7.15 การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้ถูกหลักสูตร กำหนดระบบประกันคุณภาพของหลักสูตรและกำหนดการเรียนการสอนไว้ชัดเจนอย่างน้อยประกอบด้วย 4 ด้าน คือ หลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานวิชาชีพครูทรัพยากรและการสนับสนุน วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และผู้สำเร็จการศึกษา ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินและรายงานผลดำเนินการหลักสูตรเพื่อพัฒนาปรับปรุงใหม่ให้อยู่ในความรับผิดชอบ อย่างน้อยทุก 5 ปี

2.1.4 หลักสูตรกลุ่มวิชาภาษาไทย

กลุ่มวิชาภาษาไทย หมวดวิชาทักษะชีวิต หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช

2562

20000-1101	ภาษาไทยพื้นฐาน	2-0-2
20000-1102	ภาษาไทยเพื่ออาชีพ	1-0-1
20000-1103	ภาษาไทยธุรกิจ	1-0-1
20000-1104	การพูดในงานอาชีพ	1-0-1
20000-1105	การเขียนในงานอาชีพ	1-0-1
20000-1106	ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์	1-0-1

2.1.4.1 ภาษาไทยพื้นฐาน 20000-1101

1) จุดประสงค์รายวิชา

1.1) มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย

1.2) สามารถเลือกใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาเหมาะสมกับ

บุคคลกาลเทศะ โอกาสและสถานการณ์

1.3) สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดูการพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ

1.4) เห็นคุณค่าและความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

2) สมรรถนะรายวิชา

2.1) แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยในการฟังการดูการพูดการอ่าน

และการเขียน

2.2) วิเคราะห์ประเมินค่าสารจากการฟัง การดู การอ่านตามหลักการ

2.3) พูดติดต่อกิจธุระพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามหลักการ และมารยาทของสังคม

2.4) เขียนข้อความติดต่อกิจธุระเขียนรายงานเชิงวิชาการและเขียนโครงการ

ตามหลักการ

3) คำอธิบายรายวิชา ศึกษาเกี่ยวกับการรับสารและการส่งสารด้วยภาษาไทยการใช้ ถ้อยคำสำนวนระดับภาษาการฟัง การดูและการอ่านข่าว บทความสารคดี บันเทิงคดี วรรณกรรม หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาท ของสังคมการกล่าวทักทายแนะนำตนเองและผู้อื่นตอบรับและปฏิเสธแสดงความยินดีแสดงความ เสียใจการพูดติดต่อกิจธุระ พูดสรุปความ พูดแสดงความคิดเห็น การเขียนข้อความติดต่อกิจธุระเขียน สะกดคำสรุปความอธิบายบรรยาย การกรอกแบบฟอร์ม เขียนประวัติย่อ เขียนรายงานเชิงวิชาการ และเขียนโครงการ

2.1.4.2 ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 20000 – 1102

1) จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

- 1.1) มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย
- 1.2) สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารในงานอาชีพอย่างถูกต้องตามหลักการใช้ ภาษาไทย
- 1.3) สามารถนำทักษะทางภาษาไทยไปใช้พัฒนาตนเองและงานอาชีพ
- 1.4) เห็นคุณค่าและความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

2) สมรรถนะรายวิชา

- 2.1) แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยในงานอาชีพ
- 2.2) วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสารจากงานอาชีพจากการฟัง การดู การอ่านตามหลักการ
- 2.3) พูดติดต่อกิจธุระ พูดในงานอาชีพตามหลักการ
- 2.4) เขียนเอกสารในงานอาชีพตามหลักการ

3) คำอธิบายรายวิชา ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในงานอาชีพ การฟังคำสั่ง หรือข้อแนะนำการปฏิบัติงาน ฟังและดูสารในงานอาชีพจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การอ่านคู่มือการปฏิบัติงาน คู่มือการใช้อุปกรณ์หรือรายละเอียดของ ผลิตภัณฑ์ การนำเสนอผลงาน สาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือกระบวนการผลิตชิ้นงาน การพูด ติดต่อกิจธุระ สนทนากิจธุระทางโทรศัพท์ สัมภาษณ์งาน พูดเสนอความคิดเห็นในที่ประชุม การเขียน รายงานการปฏิบัติงาน การเขียนจดหมายกิจธุระการเขียนโฆษณาประชาสัมพันธ์ในงานอาชีพ

2.1.4.3 ภาษาไทยธุรกิจ 20000-1103

1) จุดประสงค์รายวิชา

- 1.1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย
- 1.2) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารในงานธุรกิจอย่างถูกต้องตามหลักการ
ใช้ภาษา
- 1.3) เพื่อให้สามารถนำทักษะทางภาษาไทยไปใช้พัฒนาตนเองและงานอาชีพ
- 1.4) เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

2) สมรรถนะรายวิชา

- 2.1) แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยในงานธุรกิจ
- 2.2) วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสารในงานธุรกิจ จากการฟัง การดู การอ่าน
ตามหลักการ
- 2.3) พูดติดต่อกิจธุระ และพูดในงานงานธุรกิจตามหลักการ
- 2.4) เขียนเอกสารในงานธุรกิจตามหลักการ

3) คำอธิบายรายวิชา ปฏิบัติเกี่ยวกับ การฟังคำสั่งหรือข้อแนะนำการปฏิบัติงาน

ฟังและดูสารในงานอาชีพจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การอ่าน คู่มือการปฏิบัติงาน คู่มือการใช้อุปกรณ์หรือรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ การนำเสนอผลงาน เสนอขาย สินค้าและบริการ การพูดติดต่อกิจธุระ สนทนากิจธุระทางโทรศัพท์ สัมภาษณ์งาน พูดเสนอความเห็น และเขียนรายงานการประชุม เขียนโฆษณาประชาสัมพันธ์ เขียนจดหมายกิจธุระและธุรกิจในงานอาชีพ

2.1.4.4 การพูดในงานอาชีพ รหัส 20000-1104

1) จุดประสงค์รายวิชา

- 1.1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการพูดและศิลปะการพูด
- 1.2) เพื่อให้มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามหลักการพูด
- 1.3) มารดใช้ทักษะการพูดพัฒนาบุคลิกภาพและงานอาชีพ
- 1.4) เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการพูด

2) สมรรถนะรายวิชา

- 2.1) แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการพูดและศิลปะการพูด
- 2.2) พูดติดต่อกิจธุระและธุรกิจตามหลักการ

2.3) พูดในที่ประชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ตามขั้นตอน

2.4) แสดงบุคลิกภาพเหมาะสมตามโอกาสและสถานการณ์

3) คำอธิบายรายวิชา ปฏิบัติเกี่ยวกับ การพูดในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ พูดติดต่อกิจธุระในโอกาสต่าง ๆ พูดแสดงความคิดเห็น นำเสนอผลงาน บรรยายสรุป พูดเสนอขายสินค้าหรือบริการ พูดในที่ประชุมชนในหน้าที่โฆษกและพิธีกร กล่าวต้อนรับ กล่าวขอบคุณ กล่าวรายงานกล่าวอำลาอาลัย กล่าว สุนทรพจน์และอวยพรในโอกาสต่าง ๆ

2.1.4.5 การเขียนในงานอาชีพ 20000-1105

1) จุดประสงค์รายวิชา

1.1) เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการเขียน

1.2) เพื่อให้สามารถเรียบเรียงถ้อยคำได้สละสลวยและมีประสิทธิภาพ

1.3) เพื่อสามารถใช้ทักษะการเขียนพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

1.4) เพื่อให้เห็นคุณค่าความสำคัญของการเขียน

2) สมรรถนะรายวิชา

2.1) แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้และหลักการเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหาร

2.2) เขียนคำทับศัพท์ ศัพท์เฉพาะวิชาชีพถูกต้องตามหลักการเขียน

2.3) เขียนข้อความติดต่อกิจธุระ และธุรกิจตามรูปแบบและหลักการ

3) คำอธิบายรายวิชา ปฏิบัติเกี่ยวกับการเขียนในงานอาชีพ การเรียบเรียงถ้อยคำ สำนวนโวหารที่ใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ เขียนสะกดคำ เขียนคำทับศัพท์และศัพท์เฉพาะวิชาชีพ เขียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ เขียนรายงานการประชุม บันทึกข้อความและจดหมายกิจธุระหรือธุรกิจ เขียนบทร้อยกรอง โฆษณา ประชาสัมพันธ์ในงานอาชีพ

2.1.4.6 ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ 20000-1106

1) จุดประสงค์รายวิชา

1.1) มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

1.2) สามารถเลือกใช้ภาษาไทยในการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตาม

หลักการ

1.3) สามารถใช้ทักษะการใช้ภาษาไทยพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

1.4) เห็นคุณค่าความสำคัญของการใช้ภาษาไทย

2) สมรรถนะรายวิชา

- 2.1) แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้อ้อยคำ สำนวน โวหาร
- 2.2) พุดเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบหลักการพุด
- 2.3) เขียนเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบและหลักการเขียน

3) คำอธิบายรายวิชา ศึกษาเกี่ยวกับ การใช้ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ การเรียบเรียงอ้อยคำสำนวน โวหาร การพุด เล่าเรื่อง การอธิบาย บรรยาย การนำเสนอผลงาน การเขียนสรุปความเขียนนิทาน สารคดี บทความ ปกณกะ เขียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ เขียนบทร้อยกรอง โฆษณา ประชาสัมพันธ์ในงานอาชีพ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำในรายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน ซึ่งตรงกับจุดประสงค์รายวิชาคือ สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดูการพุดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ถูกต้องตามหลักการ เป็นการใช้ทักษะการฟัง การอ่าน เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ องค์ความรู้ ทักษะ โดยบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.2 วรรณกรรมท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

กตัญญู ชูชื่น (2550, น. 4) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่นหมายถึง วรรณกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นไปได้ทั้งลายลักษณ์อักษร หรือบอกเล่าด้วยปากเปล่าที่ปรากฏในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทย

ศุภวรรณ มองเพชร (2550, น. 272) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่นหมายถึง ผลผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้านของผู้รู้พื้นบ้านที่สร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาในรูปแบบต่าง ๆ

ฐิติวรรณ วุฒิวิทย์การ (2557, น. 103) กล่าวถึงความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่นว่า งานประพันธ์ที่เป็นเรื่องราวของชาวบ้าน อาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นก็ได้ เช่น นิทาน เพลง กล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย ความเชื่อหรือข้อห้ามต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่นว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน อาจด้วยวิธีการเขียนหรือบอกเล่า ของบุคคลในท้องถิ่น เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสืบทอดกันมาเป็นวรรณกรรมในท้องถิ่นของตนเอง

2.3.2 ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น

ศุภวรรณ มองเพชร (2562, น. 115) ได้กล่าวถึงประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่นไว้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่นสามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. แบ่งตามวิธีการสืบสาน หมายถึง แบ่งตามวิธีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม แบ่งออกได้ 2 อย่างคือ

1.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่บ่งบอกเล่าสืบทอดกันมาด้วยปากหรือ วาจาหลายชั่วอายุคนเช่นเพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน สุภาษิต คำคม นิทานพื้นบ้านเฉพาะท้องถิ่น ไม่มีการบันทึก แต่อาศัยการจดจำและบอกต่อกันมา

1.2 วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือ วรรณกรรมที่สืบทอดกันมาโดยบันทึกเป็น ลายลักษณ์อักษรไว้เพราะเป็นเรื่องราวที่จดจำได้ยากส่วนมากเก็บรักษาไว้ที่วัดเช่นบทสวดต่าง ๆ ตำรายาตำราสมุนไพร ตำราโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ ตำราพิชัยสงคราม

2. แบ่งตามลักษณะเนื้อหาหมายถึงวรรณกรรมที่พิจารณาเนื้อหาเป็นหลักแบ่งออก 2 อย่าง คือ

2.1 วรรณกรรมทางศาสนา เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำสอนและประเพณีทางศาสนา โดยเฉพาะคติความเชื่อเรื่องผีของบรรพบุรุษประเพณีพิธีกรรมตามแบบศาสนาพราหมณ์การยึดหลัก คำสอนพุทธศาสนาหรืออีกอย่างเรียกว่า คติธรรม

2.2 วรรณกรรมชาวบ้านเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน หรือท้องถิ่นที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับศาสนาส่วนมากเป็นการบอกเล่ามุขปาฐะ ได้แก่ เพลงพื้นบ้าน นิทาน เพลงกล่อมเด็ก ปราชญ์ทางธรรมชาติเรื่องราววิถีชีวิตชาวบ้าน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คติโลก

2.2.3 ลักษณะวรรณกรรมท้องถิ่น

ศุภวรรณ มองเพชร (2562, น. 116) ได้กล่าวถึงลักษณะวรรณกรรมท้องถิ่นไว้ว่า

1. เป็นเรื่องราวที่ชาวท้องถิ่นสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ฟังใช้อ่านในกลุ่มท้องถิ่นของตน
2. คนในท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมกันอนุรักษ์ดูแลรักษา
3. วัดเป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นมักเป็นนิทาน นิยาย และเรื่องคติธรรมทางศาสนา
5. รูปแบบเป็นเอกลักษณ์ง่าย ๆ และเป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้น ๆ
6. ภาษาและอักษรที่ใช้ ใช้ภาษาและอักษรของท้องถิ่นนั้น ๆ

2.2.4 วรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละภาค

ศุภวรรณ มองเพชร (2562, น. 116) ได้กล่าวถึงวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละภาคไว้ว่า การพิจารณาลักษณะเฉพาะวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละภาคแบ่งออกเป็น 4 ภาคดังนี้

1. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือ จะเน้นรูปแบบคำประพันธ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการอ่านในที่ชุมชน หรือเพื่อการแสดงลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือจะแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1.1 วรรณกรรมประเภทโคลง ภาคเหนือนิยมแต่งโคลงหรือกะโลงกันมากในสมัยราชวงศ์มังรายแม้จะมีการกำหนดบังคับกับฉันทลักษณ์ แต่ก็ไม่เคร่งครัดเหมือนภาคกลาง การแต่งคำประพันธ์กะโลงของทางภาคเหนือนับว่าเป็นมือชั้นครูมีดีทั้งคั้นวรรณศิลป์และเนื้อหาสาระคำประพันธ์ประเภทโคลงที่ก้นพบและแพร่หลาย ได้แก่ โคลงนิราศหรือภูษัย โคลงมังทรชาติ เมืองเชียงใหม่ โคลงพระลอสอนโลก โคลงพรหมทัต โคลงปทุมลังกา โคลงอมราพิศवास โคลงเจ้าวิฑูรสอนหลาน โคลงนิราศคอยเก็ง โคลงหงส์ผาคำ

1.2 วรรณกรรมประเภทคำวธรรม จะนิยมแต่งด้วยร้อยยาว หรือกลอนเทศน์ มีการแทรกภาษาบาลีบ้างเป็นการแต่งวรรณกรรมตามแนวชาดก ปกติพระภิกษุสงฆ์จะใช้คำวธรรมในการเทศนาหรือทำให้อุบาสกอุบาสิกาฟังในวันอุโบสถศีลเนื้อเรื่องเป็นนิทานคติสอนใจจากพื้นบ่น จึงจัดว่าเป็นเรื่องคติธรรมเพราะเป็นเรื่องที่ดึงเข้าไปหาหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า วรรณกรรมคำวธรรมได้แก่ ปัญญาสชาดกมหาวงศ์แต่งอ่อน พรหมจักร มหาชาติพ่ายัพ พญาคันทก แสงเมืองหลงถ้ำ อูสาบารส ฯลฯ

1.3 วรรณกรรมประเภทคำวขอ คำวขอมีความหมาย 2 นัย นัยที่ 1 หมายถึงฉันทลักษณ์คำวขอ นัยที่ 2 คือ ประเภทของวรรณกรรมที่ใช้สำหรับการขับลำการแต่งคำประพันธ์ คำวขอนั้นการสัมผัสสระนิยมแต่งจากนิทานพื้นบ่นที่เป็นเรื่องจักรวาลวรรณกรรมคำวขอ ได้แก่ มกกระจาบสุวรรณหงส์สุวรรณมะ (หมาขนดำ) กำพรว้าตูปตอง เตไชยาโม นางอุทลลา เจ้าสุธนจำปาสีตัน

1.4 วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด ประกอบด้วย คำวฮ้ำ (ร่ำรำพัน) กับคำวใช้แทนจดหมาย หรือเพลงยาวเป็นวรรณกรรมเบ็ดเตล็ดสามารถบ่งบ่งย่อได้ อีก คือ

1.4.1 คำอู้บ่าวสาว ฮู้ คือพูดหมายถึงการเกี่ยวพาราสิของหนุ่มสาว

1.4.2 การจ้อย (จ้อย) คือการขับร้องของพวกหนุ่มระหว่างเดินทางไปเกี่ยวสาว

1.4.3 การฮ้องขวัญ คือ การสู่หรือสวดขวัญ มีเจ้าพิธีทำพิธีขวัญ ได้แก่ คำร้อง ขวัญทั่วไป คำร้องขวัญคู่บ่าวสาว คำร้องขวัญควาย (เอาใจควายในฤดูทำนา)

1.4.4 การขอเบ็ดเตล็ด คือ การขบข่อย่อย ๆ ได้แก่ การขบข่อยเกี่ยวขบร้องโต้ตอบกัน หรือตัดตอนนิทานมาแสดงจนขอเรื่องพระลอ ขอเรื่องไชยกั๊กนางแว่นแก้ว

2. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสาน เน้นเนื้อหาสาระของเรื่องมากกว่ารูปแบบคำประพันธ์ คำประพันธ์ที่นิยมใช้ในวรรณกรรมเรียกว่าโคลงสารซึ่งเรียกตามภาษาถิ่นว่ากลอนลำลักษณะวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานจึงแบ่งตามเนื้อหาสาระดังนี้

2.1 วรรณกรรมพุทธศาสนา ประกอบด้วย

2.1.1 วรรณกรรมชาดก คือ การดัดนิยายพื้นบมาอิงชาดก โดยมีพระสงฆ์นำเรื่องเหล่านั้นมาเทศนาสั่งสอนประชาชน วรรณกรรมนิทานพื้นบที่ดัดเข้ามาเป็นชาดก ได้แก่ ลำมหาชาติ (เวสสันดรชาดก) ปาจิตตกุมารชาดก สุวัณณสังขชาดก เป็นต้น

2.1.2 วรรณกรรมตำนานพุทธศาสนาเป็นตำนานเป็นประวัติการเผยแผ่พุทธศาสนา ตำนานพุทธธาตุ พุทธเจดีย์ได้แก่ ปฐมกัปปปฐมกัลป์ (ตำนานกำเนิดโลกสรรพสิ่ง) ชมพูทวีป ฯลฯ

2.2 วรรณกรรมประวัติศาสตร์ วรรณกรรมต่าง ๆ ในภาคอีสานส่วนมากเจริญในหมู่บ้านมากกว่าในราชสำนักดังนั้นวรรณกรรมประวัติศาสตร์ชาวภาคอีสานจึงมีน้อยดังนี้

2.2.1 ทำวอหรือเจียง (ทำวอ รุ่ง แต่งเป็นโคลงโบราณทั้งเรื่อง กล่าวถึงประวัติวีรบุรุษของกลุ่มคนไทยแถบลุ่มแม่น้ำโขงดินแดนล้านช้าง ล้านนา ถึงสิบสองปันนาในจีน

2.2.2 นิทานเรื่องขุนบรม กล่าวถึงการสร้างบนแปลงเมืองของคนไทยแถบลุ่มแม่น้ำโขงตั้งแต่สิบสองเจ้าไทในดินแดนเวียดนามเหนือกล่าวถึงเมืองน้อยอ้อยหนู (เมืองแงง) ไปถึงเมืองเชียงดง เชียงทอง (หลวงพระบาง) ของลาว

2.2.3 ตำนานพระพุทธรูปต่าง ๆ เช่น เรื่องพื้นพระบาง พื้นพระแทรกคำพื้นพระแก้วมรกต

2.2.4 พื้นเมืองเวียงจันทน์ กล่าวถึงการสร้างกรุงเวียงจันทน์และเมืองนครพนม ซึ่งเป็นเมืองคู่แฝดเรียกว่าเมืองศรีโคตร หรือศรีโคตรบูรณ แต่อยู่คนละฝั่งแม่น้ำโขง

2.2.5 พื้นเวียง หรือประวัติเวียงจันทน์ กล่าวถึงเจ้าอนุวงศ์ไม่ได้เป็นกบฏต่อราชธานี การเกิดสงครามไทย ญวน กล่าวถึงเจ้าอนุวงศ์พยายามรวบรวมคนลาวกลับถิ่นฐานบ้านเกิด

2.3 วรรณกรรมนิทาน อีสานมีนิทานจำนวนมากจะเล่านิทานในรูปแบบการอ่าน ทำนองเสนาะคือขับรำขับร้องในที่ชุมชนเช่นในงานฮีตดี (งานศพ) เทศน์ไตรมาสระหว่างพระราชกรณียกิจ รำพื้นลำเรื่องและจะสอดแทรกคติธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเข้าไปด้วยวรรณกรรมนิทานได้แก่ จำปาสีตัน ท้าวสีหนโกล่แก้ว ปลาแดก ปลาหมอ ผาแดงนางไอ่

2.4 วรรณกรรมคำสอน หมอลำจะหยิบยกคำสอนทางพระพุทธศาสนามาแสดง รำในที่ชุมชนเป็นที่นิยมในอดีตส่วนมากจะเป็นเทศนาโวหารตลอดเรื่องไม่มีตัวละครจึงมีแต่ลักษณะเหมือนโคลงโลกนิติ หรือสุภาษิตภาคกลางได้แก่ธรรมดาสอนโลก ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ภาพยี่ปู้สอนหลาน

2.5 วรรณกรรมเบ็ดเตล็ดเป็นวรรณกรรมที่ไม่จัดอยู่ในพวกใด ๆ มักเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะแบ่งได้ดังนี้

2.5.1 บทสรวัด สรวัดทั่วไป สรวัดอยู่กรรม สรวัดเด็ก สรวัดหนุ่มสาว สรวัดควาย

2.5.2 วรรณกรรมพิธีกรรมขอฝนหรือการแห่บั้งไฟ ใช้คำประพันธ์ประเภทคำกราบทำสิ่งต่าง ๆ มักเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ เช่น คำเซ็งบั้งไฟคำเซ็งแห่นางแมว

2.5.3 วรรณกรรมเกี่ยวพาราสี เรียกว่าผญาเครือ มทรกบทสุภาษิตท้องถิ่น

2.5.4 นิทานตลกขบขัน ได้แก่ นิทานขบขันเชิงปัญญาเช่นเรื่องเซียงเมียง

3. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลางพิจารณาตามความเจริญรุ่งเรืองของกลุ่มคนชาวบ้านและชาววัดจะเห็นได้ชัดเจนจากรวมกันที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ จากลักษณะต่อไปนี้

3.1 วรรณกรรมกลอนสวด ชาวบ้านภาคกลางจะนิยมฟังกลอนสวดและนิยมสร้างหนังสือสวดถวายวัดเพราะเชื่อว่าจะได้บุญเกิดชาติหน้าจะได้สมองใสปัญญาดีวรรณกรรมกลอนสวด ได้แก่สังข์ศิลป์ชัยกลอนสวด ปลาปู่ทองกลอนสวด อุทัยเทวีกลอนสวด โสนน้อยเรือนงามกลอนสวด

3.2 วรรณกรรมกลอนบทละครนอก บทละครนอกมีมาตั้งแต่สมัยกรุงเก่าก็ไม่มีพิธีพิถันในแบบแผนฉันทลักษณ์จำนวนคำในวรรคตามความสะดวกในการออกเสียงไม่กำหนดคำขึ้นต้นเมื่อนั้นบัดนั้นบางทีก็ไม่เขียนกำหนดเพลงหน้าพาทย์ใช้ภาษาเรียบง่ายสำนวนโวหารบางที่หยาบคายแบบชาวบ้านมุ่งสื่อความหมายต่อผู้ชมที่เป็นสามัญชนบทละครนอกจะพิมพ์เป็นตอน ๆ ไม่จบเรื่องขึ้นอยู่กับความนิยมว่าจะชมการแสดงตอนใดเรื่องใดเช่น สังข์ทองตอน ตีคลี

3.3 วรรณกรรมกลอนนิทาน วรรณกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับกลอนบทละครนอกแต่กลอนนิทานจะพิมพ์จบเรื่องเช่น โสนน้อยเรือนงาม จันทโครพ นางสิบสอง ปลาบู่ทอง ไกรทอง

3.4 วรรณกรรมกลอนแหล่ ในอดีตพระภิกษุเป็นผู้อ่านทำนองเสนาะแบบแปลก เพราะเป็นเรื่องของศาสนาเล่าตามชาดกการและเป็นการสลับการเทศน์มหาชาติเรียกว่าและนอกคือนอกเรื่องพระเวสสันดรได้แก่แหบชิงนาง แหล่ซุกซกขึ้นต้นไม้

3.5 วรรณกรรมกลอนเพลง เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ไม่นิยมจดบันทึกวรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่

3.5.1 เพลงร่ำวงเป็นเพลงธรรมดาร้องกันหลายแบบหลายทำนองมีทั้งร้องหมู่ ร้องเดี่ยว ร้องคู่

3.5.2 เพลงปฏิพากย์ เป็นเพลงโต้ตอบกันในเทศกาลต่าง ๆ มีทั้งเพลงปฏิพากย์สั้นและเพลงปฏิพากย์ยาว

3.5.3 เพลงกล่อมเด็กเป็นเพลงที่นิยมใช้ในกลุ่มเด็กเป็นเพลงปลอบเด็กเป็นเพลงที่เล่นให้เด็กเพื่อความสนุกสนานเป็นเพลงที่ร้องง่ายใช้คำประพันธ์สอดคล้องกันง่าย ๆ

4. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ส่วนใหญ่แต่งด้วยคำกาพย์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าชาวบ้านนิยมฟังการสวดหนังสือแบบชาวภาคกลาง และชำนาญในการแต่งคำกาพย์หนึ่งตะลุง ถ้าพิจารณาตามเนื้อหาวรรณกรรมภาคใต้แบ่งได้ 5 ประเภทดังนี้

4.1 วรรณกรรมศาสนา เนื้อหามาจากนิทานชาดกคือเป็นชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้า นิยมสวดในวัด เช่นพระมหोสถ พระมาลัยคำกาพย์ พระโพธิสัตว์

4.2 วรรณกรรมนิทาน เป็นนิทานพื้นบ้านภาคใต้ก็จะแต่งเป็นกลอนสวดหรือกาพย์บ้างที่เรียกว่านิทานประโลมโลกเพราะเป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ

4.3 วรรณกรรมตำนานหรือประวัติศาสตร์ เรื่องที่ปรากฏมักเป็นตำนานทางศาสนา เช่น พงศาวดารหงสาวดีคำกาพย์ พระพุทธโฆษาจารย์ไปลังกา

4.4 วรรณกรรมคำสอน เป็นวรรณกรรมที่เป็นบทเทศนาโวหารมุ่งสอนศีลธรรม และจริยธรรมต่าง ๆ วรรณกรรมส่วนใหญ่ไม่มีตัวละคร เช่น ศีลธรรมคำกาพย์ กฤษณาสอนน้อง พาลีสอนน้อง

5. วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด ได้แก่ วรรณกรรมตำราความเชื่อต่าง ๆ เช่น ตำราดู วัชราง ม้า ตำราดูโชคชะตาราศี แบบเรียนวรรณกรรม จินตามณี ประถม ก กา กลอนนิราศ

2.2.5 ภูมิปัญญาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น

ศุภวรรณ มองเพชร (2562, น. 116) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นไว้ว่าวรรณกรรมท้องถิ่นของทุกภาคจัดแสงภูมิปัญญาไว้ในเนื้อหาทุกด้านได้แก่รูปแบบการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมสังคมซึ่งสามารถแยกตามหัวข้อได้ดังนี้

1. ลักษณะทางสังคม ลักษณะทางสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นจะเห็นได้ตามสภาพดังต่อไปนี้

1.1 สังคมที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นสภาพสังคมที่พระมหากษัตริย์มีมเหสีหลายองค์ทำให้เกิดความอิจฉาริษยา หรือพระโอรส พระธิดาพลัดพรากจากเมือง เช่น เรื่องสังข์ทอง โสนน้อยเรือนงาม

1.2 สังคมที่นับถือพระพุทธศาสนาให้คติสอนใจในการทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คติธรรมให้ข้อคิดเตือนใจ เช่น เรื่องปลาบู่ทอง

1.3 สังคมเกษตรกรรม เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตในชนบทมีอาชีพเกษตรกรรม และการประมงเช่นเรื่องนางสิบสอง ปลาบู่ทอง

1.4 สังคมชนบทที่แห้งแล้งฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้คนในสังคมเดือดร้อนขอฟ้าขอฝน เช่น เรื่องพญาคันทาค

1.5 สังคมครอบครัว เป็นครอบครัวใหญ่มีรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ลูกหลาน อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยลงรอยกัน เช่น พิภูลทอง แก้วหน้าม้า

2. ลักษณะขนบธรรมเนียมประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่

2.1 ประเพณีส่วนบุคคล เช่น ประเพณีเกี่ยวกับความคิด การแต่งงาน การตาย การสร้างบ้านเรือน การบวช การทำขวัญ

2.2 ประเพณีส่วนรวม เช่น ประเพณีทางศาสนาสงกรานต์ ตรุษสารท

3. ความเชื่อ ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่

3.1 ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

3.2 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

- 3.3 ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ อาจเกิดในโลกมนุษย์หรือสวรรค์
- 3.4 ความเชื่อเรื่องเวทย์มนต์ คาถา หรือวิद्याคมต่าง ๆ เครื่องรางของขลังของวิเศษ
- 3.5 ความเชื่อเรื่องผีसाงเทวดา โหราศาสตร์ ในสิ่งที่ลึกลับที่มองไม่เห็น
- 4. ค่านิยม ค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่
 - 4.1 ค่านิยมเรื่องความกตัญญู ให้ลูกหลานมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
 - 4.2 ค่านิยมเรื่องความโลภโดยเน้นผลแห่งความโลภคือความหายนะไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง
 - 4.3 ค่านิยมเรื่องปียวาจา คือการพูดที่ไพเราะอ่อนหวานจะเป็นที่ชื่นชมของคนอื่น
 - 4.4 ค่านิยมเรื่องความอดกลั้น จะก่อให้เกิดความสุขสงบภายในสังคม
 - 4.5 ค่านิยมเรื่องการเชื่อฟังมารดาบิดา หรือผู้อาวุโสถ้าเชื่อฟังแล้วจะทำให้ได้รับความสุขในชีวิต
 - 4.6 ค่านิยมเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน
 - 4.7 ค่านิยมเรื่องยกย่องผู้มีความรู้เป็นคนฉลาดหลักแหลม

2.2.6 ประโยชน์ของการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น

อุไรรัตน์ ดิเรกศรี (2562, น. 61) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นไว้ว่า

1. ให้ผู้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นเข้าใจความเชื่อคตินิยมจารีตประเพณี เช่น ความเชื่อเรื่องภูตผี
2. ถ้ามให้ทราบคำในท้องถิ่นต่าง ๆ วรรณกรรมท้องถิ่นลายลักษณ์อักษรเป็นแหล่งคลังคำของท้องถิ่นต่าง ๆ
3. การศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นในสถาบันการศึกษาเป็นวิธีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ทำให้ผู้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นทราบถึงความสามารถของกวีพื้นบ้านได้เรียนรู้ภาษาถิ่นวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งทำให้ได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
5. ทำให้ผู้ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นตนเองตระหนักถึงคุณค่าและอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่น

6. การศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นการอนุรักษ์วรรณกรรมของถิ่นตนไม่ให้สูญหาย ก่อนเวลาอันควร

2.2.7 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

อุไรรัตน์ ดิเรกศรี (2562, น. 61) ได้กล่าวถึงประเภทของนิทานพื้นบ้านไว้ว่า

1. ตำนาน ได้แก่ นิทานที่อธิบายกำเนิดของมนุษย์และสัตว์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับจักรวาล เทพพิธีกรรมประเพณีต่าง ๆ ที่มีการบอกเล่าสืบต่อกันมาในแต่ละชุมชน เช่น เรื่องเกี่ยวกับดวงดาวที่เกี่ยวกับแม่โพสพตำนานการเกิดโรคประมาณเกี่ยวกับมนุษย์
2. นิทานศาสนานิทานเกี่ยวกับพุทธศาสนา คัมภีร์พระไตรปิฎกบุคคลสำคัญในพระพุทธศาสนา เช่น เรื่องราวของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เรียกว่านิทานชาดกเช่น เวสสันดรชาดก มหาชนกชาดก มโหสถชาดก
3. นิทานคติ ได้แก่ นิทานที่เล่าเป็นการสั่งสอนหรือเป็นคติเตือนใจเกี่ยวกับการทำดี ได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ความเมตตา ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที
4. นิทานชีวิต ได้แก่ นิทานที่เล่ากันโดยทั่วไป และมีความเชื่อว่าเรื่องจริง ที่เกิดขึ้น เนื้อเรื่องมักระบุสถานที่ที่มีอยู่ในจริงในชุมชน แนวคิดเรื่องมาเกี่ยวกับความรัก การผจญภัย เช่น ปลาบู่ทอง
5. นิทานมหัศจรรย์ ได้แก่ นิทานที่มีเรื่องราวปาฏิหาริย์ของวิเศษ ตัวละครมักเป็นเจ้าหญิง
6. นิทานประจำถิ่น ได้แก่ นิทานที่เล่าสืบต่อกันมาเนื้อเรื่องมักสัมพันธ์กับท้องถิ่น มีสถานการณ์จริง และมีลักษณะคล้ายตำนาน แต่ผู้เล่ามีวัตถุประสงค์ในการเล่า เช่น ท้าวแสนปม ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่
7. นิทานอธิบายเหตุ ได้แก่ นิทานเล่าอธิบายที่มาของสิ่งต่าง ๆ ทั้งพืช สัตว์สถานที่ส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้น ๆ เช่น ประเพณีพิธีกรรมเรื่องดาวลูกไก่
8. นิทานสัตว์ ได้แก่ นิทานที่เล่าเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์เนื้อหาสั้นแสดงความคิดเรื่องปัญญาความฉลาดไหวพริบเช่น นิทานอีสป
9. นิทานตลก ได้แก่ นิทานที่สร้างขึ้นเพื่อความตลกขบขันมีทั้งนิทานหยาบโลน เกี่ยวกับเรื่องเพศ เรื่องความฉลาด ความโง่

10. นิทานเข้าแบบ ได้แก่ นิทานที่เล่าเรื่องและเหตุการณ์เชื่อมโยงต่อเนื่องแบบลูกโซ่ในบางท้องถิ่น

11. นิทานผี ได้แก่ นิทานที่เล่าเกี่ยวกับภูตผีวิญญาน นิทานผี ผู้เล่าเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงเช่นเรื่องแม่นาคพระโขนง ผีกระสือ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่นคือสิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน อาจด้วยวิธีการเขียนหรือบอกเล่า ของบุคคลในท้องถิ่น เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสืบทอดกันมาเป็นวรรณกรรมในท้องถิ่นของตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทาน แบ่งตามวิธีการสืบสาน นั่นคือแบ่งตามวิธีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกได้ 2 อย่างคือ วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่บ่งบอกเล่าสืบทอดกันมาด้วยปากหรือวาจาหลายชั่วอายุคน เช่นเพลงกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้าน และวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือ วรรณกรรมที่สืบทอดกันมาโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้นิทาน ซึ่งเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภท มุขปาฐะ ซึ่งถือเป็นวรรณกรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละท้องถิ่นเพราะมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เล่าให้ลูกหลานฟัง ถือเป็นวัฒนธรรมประจำบ้านจึงเหมาะสมกับการนำมาเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้เกิดทักษะการอ่าน การเรียนรู้และวิเคราะห์วรรณกรรมได้อย่างถูกต้อง โดยเรื่องที่ได้เกิดจากการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 เอกสารการกี่ยวจัดการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยใช้วิธีการบอกให้จดจำและนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2533, น. 460) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม

2. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

วิชัย ประสิทธิ์วิฑูฒิเวชช์ (2542, น. 255) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

Hough and Duncan (1970, p. 144) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าหมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

จากการให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านวิธีการกระบวนการตัวบุคคลดังนั้นจึงสามารถสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้ได้ว่าการจัดการเรียนรู้คือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

2.3.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, น. 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หาก

ผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

อนึ่ง การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา ซึ่งจากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

วรารณ ศรีวิโรจน์ (ม.ป.ป., น. 2) ได้กล่าวถึง กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง นั่นคือกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลต่อผู้เรียนดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจ สนุกสนาน ตื่นตัวในการเรียน มีการเคลื่อนไหว
2. เปิดโอกาสให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
3. ปลุกฝังความเป็นประชาธิปไตย การใช้ทักษะชีวิต
4. ฝึกความรับผิดชอบ การงานร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลตามศักยภาพ คุณลักษณะที่ดี
5. ส่งเสริมทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา

กระบวนการกลุ่ม การบริหารจัดการ ฯลฯ

6. ฝึกการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต
7. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน กับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง
8. เข้าใจบทเรียนและส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสำคัญของการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง ส่งเสริมทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม การบริหารจัดการ ฯลฯ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนและส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

2.3.3 หลักการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553, น. 4) หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน แม้ว่าผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็ยึดหลักการพื้นฐานเดียวกันซึ่งหลักการพื้นฐานนี้มีนักการศึกษาได้แสดงทรรศนะไว้หลายท่าน เช่นนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ไว้คล้าย ๆ กัน มี 4 ประการ คือ

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และค้นการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้
2. หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอน
3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการเสริมแรง
4. หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2542, น. 9) ได้ให้หลักการจัดการเรียนรู้โดยกล่าวไว้เป็นบัญญัติ 20 ประการของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง
2. วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี
3. มีกิจกรรมทำอุปกรณ์
4. สอนจากง่ายไปหายาก
5. วิธีสอนหลากหลายมากชนิด
6. สอนให้คิดมากกว่าจำ
7. สอนให้ทำมากกว่าท่อง
8. แคล้วคล่องเรื่องสื่อสาร
9. ต้องชำนาญการจูงใจ
10. อย่าลืมนำจิตวิทยา
11. ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน

12. ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์
13. ฝ่าตามติดพฤติกรรม
14. อย่าทำตัวเป็นทรราช
15. สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว
16. ประพฤติตัวตามที่สอน
17. อย่าตัดรอนกำลังใจ
18. ใช้เทคนิคการประเมิน
19. ผู้เรียนเพลินมีความสุข
20. ผู้สอนสนุกกับการเรียน

จากหลักการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการจัดการเรียนรู้พื้นฐาน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไป หาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ตามปกติผู้เรียนมักจะสนใจและคุ้นเคยกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว บทเรียนที่ผู้สอนจะนำมาสอนนั้นควรเลือกสิ่งที่อยู่รอบตัว หรือใกล้ตัวก่อน แล้วค่อยสอนสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเรื่อย ๆ
2. สอนจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ยาก การจัดการเรียนรู้ถ้าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องจากง่ายไปหายากอยู่แล้ว เพราะสิ่งง่าย ๆ นั้น ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดี และเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งยากต่อไป
3. สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใด ๆ ก็ตาม ผู้สอนควรให้ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง หรืออาจจะให้ผู้เรียนช่วยหาตัวอย่างให้แล้วช่วยกันสรุปตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมา
4. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประสบการณ์ใหม่นั้น ย่อมต้องอาศัยบทเรียนเก่าหรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน จึงจะเรียนบทเรียนใหม่ได้เข้าใจดี
5. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใด ๆ ก็ตาม ผู้สอนควรพยายามใช้สื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นเพื่อเป็นวิธีการทำให้บทเรียน เป็นรูปธรรม ซึ่งจะง่ายแก่การเข้าใจของผู้เรียน

6. สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์ บทเรียนใดที่สามารถให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติจริงได้ ผู้สอนก็ควรให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง เมื่อทดลองเสร็จแล้ว ผู้สอนจึงซักถามและให้ผู้เรียนคิดสรุปเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นมา

7. สอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่าง ๆ นั้นจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจ ความถนัดพิเศษและความสามารถ ผู้สอนจะต้องเข้าใจในหลักพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่าง ๆ ด้วย เพื่อที่จะได้จัดเตรียมบทเรียนและกิจกรรมไว้หลาย ๆ อย่าง ให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย

8. สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาหลักจิตวิทยาที่ผู้สอนต้องนำมาใช้การจัดการเรียนรู้มากที่สุดคือ จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น

9. สอนโดยยึดจุดหมายของการจัดการศึกษา จุดหมายของการจัดการศึกษาจะเป็นเป้าหมายหลักตามแนวนโยบายในการจัดดำเนินการศึกษาของชาติในระดับต่าง ๆ

10. สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลัก ในการจัดการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดความมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นหลัก และอีกทั้งผู้สอนยังต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของแต่ละสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้นด้วย และในขณะที่สอนผู้สอนต้องพยายามจัดสถานการณ์ สภาพการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหมายเฉพาะสาระหรือหน่วยการเรียนรู้นั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการเรียนที่ดี

วราภรณ์ ศรีวิโรจน์ (ม.ป.ป., น. 4) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ ลักษณะเนื้อหาวิชา

2. เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

3. จัดเรียงเนื้อหาตามลำดับขั้นตอน

4. ใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม

5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมและการประเมินผล

6. ส่งเสริมกระบวนการคิดและทักษะต่าง ๆ

7. ใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

8. มีการวัดและประเมินผลหลากหลายและเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรม

9. ผู้เรียนมีความสุข มีเจตคติที่ดีและอยากเรียนรู้มากขึ้น

และนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงหลักการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่า

1. เลือกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกาจัดการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้หากเป็นทักษะ ควรเป็นทักษะที่ปฏิบัติแล้วผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ตาม วัตถุประสงค์ฯ
2. เลือกประสบการณ์ที่ผู้เรียนพึงพอใจ สนุก น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
3. เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ และควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิม เพื่อจัดกิจกรรมใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง
4. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้หลาย ๆ ด้าน
5. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้มากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของ Edgar Dale นักการศึกษาชาวอเมริกันที่ได้จัดลำดับความสำคัญของการเรียนรู้ เป็นกรวยประสบการณ์ ดังนี้
 - 5.1 ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) คือ การเรียนรู้ที่ต้องใช้ของจริงหรือ การให้ผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้า ทดลอง หรือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้จริง
 - 5.2 ประสบการณ์รอง (Contrived Experience) คือ การใช้หุ่นจำลองแทนของจริง เมื่อไม่สามารถจัดประสบการณ์ตรงได้
 - 5.3 ประสบการณ์นาฏการ (Dramatized Experience) คือ การแสดงละคร/ บทบาทสมมติ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดง ทำให้มีการเรียนรู้จากการกระทำ ย่อมเข้าใจเรื่องราว จำเรื่องราวได้ ส่วนผู้ดูจะจำและสนใจมากกว่าการเรียนวิธีอื่น ๆ
 - 5.4 การสาธิต (Demonstration) คือ การแสดงให้ชมเป็นลำดับขั้น เช่น สาธิต การทดลองวิทยาศาสตร์ สาธิตการประกอบอาหาร โดยอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสาธิตเพื่อให้สามารถ เข้าใจได้
 - 5.5 การศึกษานอกสถานที่ (Fieldtrip) ให้ผู้เรียนมีโอกาสดู เห็น ชักถาม ใช้ประสาท สัมผัสต่าง ๆ ก่อให้เกิดความคิด มองเห็นปัญหา นำมาซึ่งความรู้จากประสบการณ์ตรง
 - 5.6 นิทรรศการ (Exhibition) อาจจัดเองหรือไปชมนิทรรศการ ทำให้ผู้เรียนได้ดู เห็นสัมผัส จับต้อง ชักถาม ก่อให้เกิดความรู้ ความคิดมากกว่าประสบการณ์ที่เป็นนามธรรม

5.7 ภาพยนตร์และโทรทัศน์ (Movie and Television) ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพและเสียงที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

5.8 การบันทึกเสียง วิทยุ และภาพนิ่ง (Sound Recording, Radio and Slide) ได้แก่ แผ่นเสียง แถบบันทึกเสียง วิทยุ สไลด์ फिल्मสตริป รูปภาพและอุปกรณ์ ผู้เรียนได้ยินเสียงหรือเห็นภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง

5.9 ทศนสัญลักษณ์ (Visual Symbols) ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ เป็นสัญลักษณ์ที่ช่วยประกอบการอธิบายให้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้ง

5.10 สัญลักษณ์ของภาษา/วจนสัญลักษณ์ (Verbal Symbol) ได้แก่ คำพูด ตัวหนังสือหรือภาษา เป็นนามธรรมมากที่สุด แต่ก็ยังมีความจำเป็น อาจให้เสริมกับประสบการณ์อื่น ๆ

ในการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่างในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังนี้

หลักการรู้จักผู้เรียน ถือเป็นสิ่งแรกที่คุณสอนต้องสามารถวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนได้ว่าเป็นอย่างไร มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างไร มากน้อยเพียงใด ปกติสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้กลุ่มสติปัญญาค่อนข้างอ่อน/เรียนรู้ช้า กลุ่มนี้สามารถเรียนรู้ได้ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือสอนจากครูอย่างค่อยเป็นค่อยไปจึงจะเรียนรู้สำเร็จเป้าหมายการเรียนรู้เพียงช่วยเหลือตนเองได้โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่นในการดำรงชีวิต

กลุ่มสติปัญญาปานกลาง กลุ่มนี้มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ รูปแบบ วิธีการ จากครูผู้สอนภายใต้การให้กำลังใจการเรียนรู้จึงจะประสบผลสำเร็จ ความต้องการเรียนรู้เพื่อ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเอื้อแก่ผู้อื่นรอบข้างได้

กลุ่มสติปัญญาสูงกลุ่มนี้เป็นความหวังของสังคมประเทศชาติในการช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพในอนาคต กลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยต่อยอดจากการเรียนรู้จากครูแต่ต้องการความเป็นอิสระในการเรียนรู้ การใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์จินตนาการ ฉะนั้นจึงต้องการโอกาสและการให้ความสะดวกในการเรียนรู้อย่างหลากหลายรูปแบบไม่มีขีดจำกัด กลุ่มนี้มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดประโยชน์กับตนเองแล้วยังเพื่อผู้อื่นประเทศชาติตลอดจนสิ่งแวดล้อม ใช้องค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นความหวังของทุกสังคม

หลักการวางแผนและเตรียมจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมอง จิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจะเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบใด ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องการวัดองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นว่ามีเท่าใด ควรใช้รูปแบบการวัด (Test) ต้องการรู้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยแค่ไหนจากการเรียนรู้ด้วยตนเองใช้การประเมิน(Assessment) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดต้องการทราบว่าผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จนเกิดประโยชน์ด้วยการประเมินแบบมีส่วนร่วมจากการยอมรับ ชื่นชมและให้รางวัล

2.3.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2547, น. 5 - 6) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ไว้ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนโดยครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทายปัญหา การซักถาม การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา
2. ขั้นสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ครูเสนอบทเรียนใหม่ในการสนทนาซักถามแล้วให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในบทเรียนหรือหนังสือเสริมบทเรียนหลังจากนั้นร่วมอภิปรายกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามกำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น การดำเนินการทดลอง การอภิปราย การเสนอผลการทดลอง
3. ขั้นสรุปผลและประเมินผล เป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดของบทเรียนโดยครูเลือกใช้กิจกรรมการสรุปในลักษณะต่าง ๆ เช่น ให้นักเรียนรายงานผลการทดลองหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนอภิปรายผลการทดลองร่วมกัน การสังเกตและตอบคำถาม การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

วัชรรา เล่าเรียนตี (2549, น. 129) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการสอนแบบปกติไว้ดังนี้

1. ขั้นนำ หมายถึง การนำเข้าสู่บทเรียน ทบทวนความรู้เดิม แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาใหม่
2. ขั้นสอน หมายถึง การเสนอเนื้อหาการเรียนให้กับผู้เรียน โดยครูผู้สอนใช้การอธิบายการสนทนาซักถาม ได้ตอบปากเปล่า อภิปรายการทำแบบฝึกหัด การใช้หนังสือ รูปภาพประกอบการสอน
3. ขั้นสรุปและประเมินผล หมายถึง การสรุปเนื้อหาการเรียนให้กับผู้เรียน หลักการร่วมกัน และการตรวจสอบเพื่อวินิจฉัยว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

กรมการศาสนา สำนักพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม (2552, น. 225 - 226) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ไว้ดังนี้

1. ขั้นนำ ครูแจ้งเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน และทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนแล้วบรรยายเชื่อมโยงกับเรื่องใหม่เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นสอน ครูอธิบายเนื้อหาโดยใช้อุปกรณ์ประกอบคำบรรยายและส่วนใดหากเป็นข้อปฏิบัติก็ได้ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามเนื้อหา
3. ขั้นสรุป ประกอบด้วย ครูสรุปรวมเนื้อหาตั้งแต่ต้นจนจบให้นักเรียนฟังอีกครั้ง พร้อมให้บันทึกลงในสมุด และเปิดโอกาสให้ซักถามและมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
4. ขั้นประเมินผล ประกอบด้วยวิธีตรวจสอบบันทึกที่ผู้เรียนจดคำบรรยาย ถามคำถามในเนื้อหาการบรรยาย ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อย พร้อมทั้งตรวจดูว่านักเรียนได้เรียนรู้มากน้อยเพียงใด

วีณา ประชากุล และประสาธ เนืองเฉลิม (2553, น. 193 - 195) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง หรือการเรียนการสอนแบบปกติ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ลึกซึ้ง ผู้เรียนรู้สึกว่ามีบทบาทในการเรียน สร้างความตั้งใจในการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน โดยจัดสาระและวิธีการให้ผู้เรียนอย่างดีทั้งทางด้านเนื้อหาความรู้ และการให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งช่วยให้ผู้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและมโนทัศน์ต่าง ๆ รวมทั้งได้ฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ จนสามารถทำได้ดีและประสบผลสำเร็จได้ในเวลาที่จำกัด โดยมีกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1. ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและระดับการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน
2. ผู้สอนชี้แจงสาระของบทเรียนความสัมพันธ์กันระหว่างความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างคร่าว ๆ
3. ผู้สอนชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่รับผิดชอบของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอบทเรียน

1. หากเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระ ข้อความรู้ หรือมโนทัศน์ ผู้สอนควรกลั่นกรองและสกัดคุณสมบัติเฉพาะของมโนทัศน์เหล่านั้น และนำเสนออย่างชัดเจนพร้อมทั้งอธิบายและยกตัวอย่างประกอบให้ผู้เรียนเข้าใจ ต่อไปจึงสรุปคำนิยามของมโนทัศน์
2. ตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ก่อนให้ผู้เรียนลงมือฝึกปฏิบัติ หากผู้เรียนยังไม่เข้าใจ ต้องสอนซ่อมเสริมให้เข้าใจก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ

ผู้สอนปฏิบัติให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง ผู้เรียนปฏิบัติตาม ผู้สอนให้ข้อมูลป้อนกลับให้การเสริมแรงหรือแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ

ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผู้สอนจะสามารถประเมินการเรียนรู้ ความสามารถของผู้เรียนได้จากความสำเร็จและความผิดพลาดของการปฏิบัติของผู้เรียน และช่วยเหลือผู้เรียนโดยให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ

หลังจากที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นที่ 4 ได้ถูกต้องประมาณร้อยละ 85 - 90 แล้วผู้สอนควรปล่อยให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อไปอย่างอิสระเพื่อช่วยให้เกิดความชำนาญและการเรียนรู้ยังคงทนการฝึกในขั้นนี้ไม่ควรทำติดต่อกันในครั้งเดียว ควรมีการฝึกเป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้อยู่คงทนขึ้น ผู้สอนไม่จำเป็นต้องให้จำเป็นต้องให้ข้อมูลป้อนกลับในทันที

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ มีโดยมีขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป กิจกรรมความคิดรวบยอด จากทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยได้นำไปสู่

กระบวนการสังเคราะห์ตัวอย่างงานวิจัยเรื่องการสอนวรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการจัดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.3.5.1 กิจกรรมการเรียนรู้สตอรีไลน์

1) ความหมายของการสอนแบบสตอรีไลน์

สุวิทย์ มูลคำ (2543, น. 169) กล่าวว่า Storyline Method เป็นนวัตกรรมในการบูรณาการหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นตัวกลาง

ชาตตรี สำราญ (2544, น. 9) กล่าวถึงสตอรีไลน์ว่า การสอนความเป็นคนนั้นต้องสอนความจริงความจริงของชีวิต สตอรีไลน์เป็นบทเรียนแห่งความจริงของชีวิต ชีวิตของคนคนหนึ่งย่อมเชื่อมโยงกับสรรพสิ่งทั้งหลายที่มีชีวิตเข้าไปสัมผัสสิ่งนั้นคือการเรียนรู้ของชีวิต ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เรื่องราวความเป็นจริงของชีวิตแล้วสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตจริง

ทศนา แคมณี (2560, น. 257) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสร้างเรื่องพัฒนาขึ้นโดย ดร. สตีฟ เบิล และเชลลี ฮาร์เคนส เขามีความเชื่อว่า การเรียนที่ดีควรมีลักษณะบูรณาการ หรือเป็นสหวิทยาการคือเป็นการเรียนรู้ผสมผสานศาสตร์หลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์สูงสุดในการประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิต ผู้เรียนที่ดีต้องผ่านทางประสบการณ์ตรงหรือการกระทำที่มีส่วนร่วมของผู้เรียนจากความเชื่อดังกล่าวการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสร้างเรื่องยังเป็นหลักการเรียนรู้และการสอนอีกหลายประการเช่นจากการเรียนรู้สิ่งใกล้ตัวไปสู่วิถีชีวิตจริง จากการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

จากการให้ความหมายของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ได้ว่า การใช้เรื่องราวที่สร้างขึ้นมาดำเนินเรื่องโดยอาศัยเส้นทางการดำเนินเรื่อง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และมโนทัศน์ต่าง ๆ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันกำหนดฉาก ตัวละคร แนวทางการดำเนินเรื่องอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

2) ลักษณะเด่นของวิธีสอน

สุวิทย์ มูลคำ (2543, น. 169) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ไว้ดังนี้

1. กำหนดเส้นทางการเดินเรื่อง (Storyline) และจัดเรียงเป็นตอน ๆ (Episode) ด้วยการใช้คำถามหลัก (Key Questions) เป็นตัวกำหนดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้
2. เน้นการใช้กิจกรรม (Activity Based Approach) ให้สอดคล้องกับคำถามหลัก และเนื้อหาการผูกเรื่อง ซึ่งมีดังนี้
 - 2.1 ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด
 - 2.2 ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน
 - 2.3 ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นกระบวนการควบคู่กับความรู้
 - 2.4 เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. เน้นให้ผู้เรียนสร้าง (Construct) ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา (Head) ด้านอารมณ์ เจตคติ (Heart) ด้านทักษะปฏิบัติ (Hands) เป็นวิธีสอนที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน (Learner Empowerment) คือ ให้โอกาสสร้างความรู้หรือปรับแต่งโครงสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ และแสดงถึงกระบวนการในการได้มาซึ่งความรู้นั้น ๆ รับผิดชอบต่อความรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long Life Learning)
4. เป็นการเรียนตามสภาพจริง (Authentic Learning) มีการบูรณาการระหว่างวิชา (Integration)
5. มีเหตุการณ์ (Incidents) เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหาและเรียนรู้
6. แต่ละเรื่อง หรือแต่ละเหตุการณ์ที่กำหนด ต้องมีการระบุสิ่งต่อไปนี้
 - 6.1 กำหนดฉาก โดยระบุสถานที่และเวลาโดยเฉพาะ
 - 6.2 ตัวละคร อาจเป็นคนหรือเป็นสัตว์

6.3 วิธีการดำเนินชีวิตเพื่อใช้ศึกษา

6.4 ปัญหาที่รอการแก้ไข

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงบทบาทของครูผู้เรียนเมื่อใช้วิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ไว้ว่าบทบาทของครู

1. เป็นผู้เตรียมการ ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

1.1 กรอบแนวคิดของเรื่องที่จะสอนโดยเขียนเส้นทางการเดินเรื่อง (Storyline) และกำหนดเรื่องเป็นตอน ๆ (Episode) โดยแต่ละหัวข้อเรื่องในแต่ละตอนได้จากการบูรณาการ

1.2 เตรียมคำถามสำคัญหรือคำถามหลัก เพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ

2. เป็นผู้อำนวยความสะดวกระหว่างการเรียนการสอน เช่น

2.1 เป็นผู้นำเสนอ (Presenter) นำเสนอประเด็นปัญหาเหตุการณ์ในเรื่องราวที่จะสอน

2.2 เป็นผู้สังเกต (Observer) สังเกตขณะผู้เรียนตอบคำถามถามคำถาม ปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ของผู้เรียน

2.3 เป็นผู้ให้กระตุ้น (Motivator) กระตุ้นความสนใจ ผู้เรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง

2.4 เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforce) เพื่อให้เพิ่มความถี่ของพฤติกรรมการเรียน

2.5 เป็นผู้แนะนำ (Director)

2.6 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (Atmosphere Organizer) ให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีทั้งด้านกายภาพและด้านจิตสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

2.7 เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Reflector) ให้การวิพากษ์วิจารณ์ข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อให้พฤติกรรมคงอยู่ หรือปรับปรุง แก้ไข พฤติกรรมการเรียน

2.8 เป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ประเมินกระบวนการ (Process) พฤติกรรมระหว่างหาความรู้ (Performance) และประเมินผลงาน (Product) ซึ่งอาจเป็นองค์ความรู้ และ/หรือ ผลงาน

3. เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (Process Oriented) มากกว่าเนื้อเรื่อง เนื้อหาสาระ (Content Oriented)
4. เน้นการบูรณาการระหว่างวิชา (Integration) หรือผสมผสานระหว่างวิชาในหลักสูตร (Interdisciplinary)
5. เป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้แหล่งหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนซักถามปรึกษาเพื่อค้นคว้าหาความรู้
6. เป็นผู้ริเริ่มประเด็น ปัญหา เหตุการณ์ในเรื่องราวที่จะสอน และต้องจัดกิจกรรมเพื่อจบลงด้วยความตื่นเต้น ความพอใจ ทั้งครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เป็นต้นและได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนไว้ว่า
 - 6.1 เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเองในทุกเรื่องตามที่ครูกำหนด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
 - 6.2 ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนรู้สนุกสนาน ตื่นเต้น มีชีวิตชีวา และทำท่ายอยู่ตลอดเวลา
 - 6.3 มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกายจิตใจและการคิดทุกสถานการณ์ที่ครูกำหนดขึ้น อย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง
 - 6.4 เรียนทั้งในห้องเรียน (Class) และในสถานการณ์จริง (Reality) เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
 - 6.5 ตอบคำถามสำคัญ หรือคำถามหลัก (Key Questions) ที่ครูกำหนดจากประสบการณ์ของตนเอง หรือประสบการณ์ในชีวิตจริง
 - 6.6 มีความกระฉับกระเฉง ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น สามารถจำ พิจารณา ทำตามคำแนะนำของครูได้อย่างดี
 - 6.7 ทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ อาจจะทำงานเดี่ยว เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ได้ด้วยความเต็มใจและด้วยเจตคติที่ดีต่อกัน
 - 6.8 มีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะสังคม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนในกลุ่มอื่นๆ และกับครู
 - 6.9 เป็นผู้มีความสามารถแก้ปัญหา คิดริเริ่มสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์

6.10 เป็นผู้สามารถสร้างความรู้ (Construct) ด้วยตนเองและเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ครูและนักเรียนมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ ดังนั้นครูและนักเรียนจะต้องรู้บทบาทและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่หวังผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา

3) ขั้นตอนจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์

สุวิทย์ มูลคำ (2543, น. 173) กล่าวถึงขั้นตอนจัดการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ไว้ว่า

1. การสร้างหัวเรื่อง ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างหัวเรื่องตามความสนใจและความอยากรู้ซึ่งเรื่องนั้น ๆ จะต้องสะท้อนภาพชีวิตจริง
2. การเขียนแผนการสอน ครูในชั้นเดียวกันร่วมกับวิชาการ ช่วยกันวิเคราะห์จุดประสงค์ของเนื้อหาสำคัญ และกระบวนการในหลักสูตรของชั้นเรียนนั้น ๆ
3. องค์กรประกอบที่สำคัญการเชื่อมโยงเรื่องราวจากผลวิเคราะห์ สังเคราะห์ ต้องสร้างหลักฐานหรือเรียกว่าองค์ มีทั้งหมด 4 องค์ คือ



ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของสตอรีไลน์

จากภาพจะเห็นว่า องค์ประกอบของการสอนสตอรี่ไลน์ มี 4 อย่าง คือ ฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิต และเหตุการณ์สำคัญ เป็นวิธีการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนสารคดีเข้าใจ เนื้อหาอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นำไปเป็นเหตุผลในการประกอบการตัดสินใจ เหตุการณ์สำคัญในชีวิตได้

ทิตินา แคมณี (2560, น. 259) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ สตอรี่ไลน์ไว้ว่า

ขั้นที่ 1 กำหนดเส้นทางการเดินเรื่องให้เหมาะสม ผู้สอนจำเป็นต้อง วิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และเนื้อหาสาระของหลักสูตร และเลือกหัวข้อให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของ หลักสูตรที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และจัดแผนการเรียนรู้ให้รายละเอียด เส้นทางการเดินเรื่อง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือฉาก ตัวละคร วิถีชีวิต และเหตุการณ์ ในแต่ละองค์ประกอบผู้สอน จะต้องกำหนดประเด็นหลักขึ้นมาแล้วตั้งคำถามนำให้ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบ ซึ่งคำถามเหล่านี้จะโยง ไปยังคำตอบที่สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ประสงค์จะบูรณาการให้เข้าด้วยกัน

ขั้นที่ 2 การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนดำเนินการตาม แผนการสอนไปตามลำดับการเรียนและการสอนอาจใช้เวลาเพียงไม่กี่คาบหรือต่อเนื่องกันเป็นภาคเรียน ก็ได้แล้วแต่หัวเรื่องและการบูรณาการว่าสามารถทำได้ครอบคลุมเพียงใดแต่ไม่ควรเกินเวลา 1 ภาคเรียน เพราะผู้เรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการจัดกิจกรรมใหม่ ผู้สอนควรเชื่อมโยงเรื่องที่ค้างไว้เดิมสาน ต่อกันเสมอ และความสรุปให้ผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมก่อนที่จะขึ้นกิจกรรมใหม่ นอกจากนั้นควรกระตุ้น ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนชื่นชมผลงาน กันและกันและปรับปรุงพัฒนาผลงานของตนเอง

ขั้นที่ 3 การประเมิน ผู้สอนใช้การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงคือ การประเมินจากการสังเกตการบันทึกและการรวบรวมข้อมูลจากผลงานและการแสดงออกของผู้เรียน การประเมินไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐานเท่านั้นแต่จะรวมถึงทักษะการคิดการทำงานการร่วมมือการ แก้ไขปัญหาและอื่น ๆ การประเมินให้ความสำคัญในการประสพผลสำเร็จในการทำงานของผู้เรียนแต่ ละคน มากกว่าการประเมินการเรียนที่มุ่งให้คะแนนผลผลิตและการจัดลำดับเพื่อเปรียบเทียบกลุ่ม

ดาร์กา วรณวนิช (2549, น. 155) ได้กล่าวเพิ่มเติมแนวคิดของการจัด การเรียนรู้แบบ Storyline หรือที่เรียกว่า “การเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง” ไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
 2. การบูรณาการหลักสูตร องค์ความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ จากหลากหลายสาขาวิชา มีลักษณะเป็นการเรียนแบบบูรณาการสหวิทยาการ
 3. การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ
 4. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative learning)
 5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ
 6. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมุ่งพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) และทักษะการตัดสินใจ (Decision making skill) ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ
 7. ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) องค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการค้นพบ (Discover) คำตอบ จากคำถามหลักที่ครูกำหนดขึ้น
 8. การเชื่อมโยงองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้จากห้องเรียนออกไปสู่ชุมชนและชีวิตจริงของผู้เรียน
 9. ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความสุข และตระหนักในคุณค่าของการจัดการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี Storyline
- ดรรคา วรณวนิช (2549, น. 156) ได้กล่าวถึงการวางแผนการสอนแบบ Storyline ออกเป็น 7 ลำดับขั้น ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดหัวข้อเรื่อง และเส้นทางเดินเรื่อง
2. กำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยกำหนดเป็นหัวข้อ แบ่งออกเป็นตอน ๆ แล้วกำหนดให้ครบองค์ประกอบ 4 ประการของการจัดการเรียนการสอนแบบ Storyline คือ
 - 2.1 ฉาก (Setting) เป็นการระบุเวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของเรื่องราว การกำหนดฉาก (Setting the Scene) จึงเป็นการสร้างบรรยากาศ หรือการนำเข้าสู่บทเรียนอย่างน่าสนใจ

2.2 ตัวละคร (Character) ซึ่งเป็นผู้มีบทบาท มีส่วนร่วมในเรื่องราวในฉากนั้น ๆ ซึ่งผู้สอนอาจจะกำหนดตัวละครให้เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องทำให้ตัวละครมีบทบาทโดดเด่นในเรื่องให้ได้ทุกตัว

2.3 การดำเนินชีวิต (A way of Life) ของตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะการกำหนดว่าตัวละครใดจะดำเนินชีวิตอย่างไร เป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินเรื่อง ตัวละครแต่ละตัวจะมีการดำเนินชีวิตที่ต่างกัน

2.4 เหตุการณ์หรือปัญหา องค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุด เพราะถือว่าเป็นจุดหักเหของเรื่อง ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดในการแก้ปัญหา ซึ่งจะพัฒนาให้นักเรียนได้พัฒนาแนวคิด ค่านิยม เจตคติ รวมถึงทักษะแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ โดยใน 1 เรื่อง อาจมีมากกว่า 1 ปัญหาได้ และอาจเชื่อมโยงกันในเรื่องได้

3. กำหนดคำถามหลักเพื่อเปิดประเด็นเข้าสู่กิจกรรม และเชื่อมโยงกิจกรรมในแต่ละส่วนให้ไปด้วยกัน และนำผู้เรียนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้

4. วางรูปแบบกิจกรรมย่อย โดยเน้นการปฏิบัติของนักเรียน เพื่อตอบปัญหาหลัก โดยเน้นกระบวนการต่าง ๆ ทั้งการคิด คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และควรให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย

5. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ข้างต้น

6. กำหนดแนวทางการประเมินผล โดยให้เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงจากผลงาน และการร่วมกิจกรรม

7. พิจารณาภาพรวมของกิจกรรมก่อนนำไปใช้ แต่พึงระวังว่ากิจกรรม Storyline สามารถปรับเปลี่ยนได้เสมอตามสถานการณ์

วิธีสตอรีไลน์เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการมีลักษณะเฉพาะคือ การผูกเป็นเรื่องราวหรือมีเส้นทางเดินเรื่อง แบ่งเรื่องราวออกเป็นฉากและเรียงลำดับอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนตามสภาพจริงสามารถถ่ายโยงความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ให้อิสระกับผู้เรียน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีความสุขกับการได้แสดงออก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถขยายความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.3.5.2 รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model)

ทิสนา แคมถี (2560, น. 225) รูปแบบการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model) จอยส์และวิล (Joyce and Weil) ได้พัฒนารูปแบบมีขึ้นโดยใช้แนวคิดของ บรูเนอร์ กูตินาว และออสติน ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้มโนทัศน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถทำได้โดยการค้นหาคุณสมบัติเฉพาะที่เท่านั้น เพื่อเป็นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่ใช่และสิ่งที่ไม่ใช่ออกจากกัน

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์ของสาระต่าง ๆ อย่างเข้าใจและสามารถให้คำนิยามของมโนทัศน์นั้นได้ด้วยตนเอง

2. กระบวนการ

ขั้นที่ 1 ผู้สอนเตรียมข้อมูลสำหรับผู้เรียนฝึกหัดจำแนก

1. ผู้สอนเตรียมข้อมูล 2 ชุดชุดหนึ่งเป็นตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนอีกชุดหนึ่งไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอน

2. ในการเลือกตัวอย่าง 2 ข้อมูลผู้สอนต้องเลือกหาตัวอย่างที่มีจำนวนมากพอที่จะครอบคลุมลักษณะของมโนทัศน์ที่ต้องการนั้น

3. ถ้ามโนทัศน์ที่ต้องการจะสอนเป็นเรื่องยากและซับซ้อนหรือเป็นเรื่องนามธรรมอาจใช้วิธีการยกเป็นตัวอย่างเรื่องสั้นๆที่ผู้สอนแต่งขึ้นเองนำเสนอแก่ผู้เรียน

4. ผู้สอนเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมจะใช้ประกอบการนำเสนอตัวอย่างมโนทัศน์เพื่อให้เห็นลักษณะต่าง ๆ ของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนได้อย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 ผู้สอนอธิบายกติกาในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกัน ผู้สอนชี้แจงวิธีการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนเริ่มกิจกรรมโดยอาจจะสาธิตวิธีการและให้ผู้เรียนลองทำตามข้อที่ผู้สอนบอกจนกระทั่งเกิดการเรียนรู้และเกิดความเข้าใจพอสมควร

ขั้นที่ 3 ผู้สอนเสนอข้อมูลตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการจะสอนและข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการจะสอน การเสนอข้อมูลตัวอย่างนี้ทำได้หลายแบบแต่ละแบบจะมีจุดเด่นและจุดด้อยต่างกันดังนี้

1. นำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวอย่างสิ่งที่จะสอนที่ละขั้นตอนจนหมดทั้งชุดเลยบอกให้ผู้เรียนรู้ว่า เป็นตัวอย่างของสิ่งที่จะสอนแล้วตามด้วยการเสนอข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนแต่ละข้อมูล จนครบทั้งหมดทุกชุดโดยบอกให้ผู้เรียนรู้ว่าตัวอย่างชุดหลังนี้ไม่ใช่สิ่งที่จะสอน ผู้เรียน

จะต้องสังเกตตัวอย่างทั้ง 2 ชุดและคิดหาคุณสมบัติและคุณสมบัติที่แตกต่างกันเทคนิควิธีการนี้จะสามารถให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์ได้เร็วแต่ใช้กระบวนการคิดน้อย

2. เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างของสิ่งที่จะซ้อนสลับกันไปจนครบเทคนิควิธีการนี้จะช่วยสร้างมโนทัศน์ได้ช้ากว่าเทคนิคแรกแต่จะใช้กระบวนการคิดมากกว่า

3. เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนอย่างละเอียดย 1 ข้อมูลแล้วเสนอข้อมูลที่เหลือทั้งหมดทีละข้อมูลโดยให้ผู้เรียนตอบว่าข้อมูลทั้งหมดแต่ละข้อมูลที่เหลือนั้นใช่หรือไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนเมื่อผู้เรียนต่อผู้สอนจะเฉลยว่าผู้เรียนตอบถูกหรือผิดวิธีนี้ผู้เรียนจะได้กระบวนการคิดในการทดสอบสมมติฐานของตนไปที่ละขั้นตอน

4. เสนอข้อมูลที่ใช่และไม่ใช่ตัวอย่างที่จะสอนอย่างน้อย 1 ข้อมูลแล้วให้ผู้เรียนช่วยกันยกตัวอย่างข้อมูลที่ผู้เรียนคิดว่าใช่ตัวอย่างที่จะสอนโดยผู้สอนจะตอบว่าใช่หรือไม่วิธีนี้จะมีโอกาสคิดมากขึ้นอีก

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนบอกคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอน จากกิจกรรมผ่านมาข้างต้นผู้เรียนจะพยายามหาคุณสมบัติของตัวอย่างที่ใช่และไม่ใช่ที่ผู้สอนต้องการสอนและทดสอบคำตอบของตนหาคำตอบของตนผิดผู้เรียนจะต้องหาคำตอบใหม่ซึ่งก็หมายความว่าต้องเปลี่ยนแปลงสมมติฐานของตนตามคำตอบเดิมด้วยวิธีนี้ผู้เรียนค่อย ๆ สร้างความคิดรวบยอดของตนเองจากสิ่งนั้นขึ้นมาซึ่งก็จะมาจากคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้น

ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนสรุปและให้คำจำกัดความของสิ่งที่ต้องการสอน เมื่อผู้เรียนได้รายงานคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอนแล้วผู้สอนให้ผู้เรียนช่วยกันเรียบเรียงเป็นคำนิยามหรือคำจำกัดความ

ขั้นที่ 6 ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายร่วมกันถึงวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการหาคำตอบของผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเอง

เนื่องจากผู้เรียนเกิดการคิดมโนทัศน์จากการวิเคราะห์และตัวอย่างที่หลากหลายดังนั้นผู้เรียนจะได้รับโดยตรงคือเกิดความเข้าใจในมโนทัศน์นั้นและได้เรียนรู้ทักษะการสร้างมโนทัศน์ซึ่งสามารถนำไปใช้ทำความเข้าใจในมโนทัศน์อื่น ๆ ต่อไปได้รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะการให้เหตุผลโดยการอุปนัยอีกด้วย

2.3.5.3 การจัดการเรียนรู้แบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี. (CIRC)

ทศนา แคมณี (2560, น. 270) การจัดการเรียนรู้แบบ ซี.ไอ.อาร์.ซี. (CIRC) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะรูปแบบนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมคือกิจกรรมการอ่านแบบเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และบูรณาการภาษากับการเรียนโดยมีเงื่อนไขการดำเนินการดังนี้

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่านนักเรียนในแต่ละกลุ่มจัดกลุ่ม 2 คนหรือ 3 คนทำกิจกรรมอ่านแบบเรียนร่วมกัน
2. ครูจัดทีมให้ใหม่โดยแต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับทำกิจกรรมร่วมกันเช่นเขียนรายงานแต่งความทำแบบฝึกหัดและทดสอบต่าง ๆ และให้คะแนนงานของแต่ละทีมทีมใดได้คะแนน 90% ขึ้นไปจะได้รับประกาศนียบัตรเป็นซูเปอร์ทีมและหากทีมใดได้คะแนนตั้งแต่ 80 - 89% ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา
3. ครูพบกลุ่มอ่านประมาณวันละ 20 นาทีแจ้งวัตถุประสงค์ในการอ่านแนะนำคำศัพท์ใหม่ทบทวนคำกล่าวต่อจากนั้นครูกำหนดและแนะนำเรื่องให้อ่านให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆตามที่ครูเตรียมไว้เช่นอ่านในใจแล้วจับคู่อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟังแล้วช่วยกันแก้ไขจุดบกพร่องหรือครูอาจจะช่วยนักเรียนช่วยกันหาคำตอบวิเคราะห์หาคำวิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องนี้จะเป็นอย่างไรรต่อไป
4. หลังจากทำกิจกรรมการอ่านครูนำการอภิปรายเรื่องที่อ่านโดยจะเน้นแบบฝึกทักษะต่าง ๆ เช่นการจับประเด็นปัญหาการทำนายเป็นต้น
5. นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจนักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม
6. นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกอ่านสัปดาห์ละ 1 วันเช่นทักษะการอ่านจับใจความ ทักษะการอ่านอ้างอิง ทักษะการให้เหตุผล
7. นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนการสอนเขียนซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อให้เขียนได้ตามความสนใจนักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่องและตรวจสอบความถูกต้อง
8. นักเรียนจะได้รับการบ้านให้เลือกอ่านหนังสือที่สนใจหรือมอบหมายและเขียนรายงานเรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคลโดยให้ผู้ปกครองช่วยตรวจสอบพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่บ้านโดยมีแบบฟอร์มให้

2.3.5 การอ่านจับใจความ

2.3.5.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2554) ได้กล่าวถึงความหมายการอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุด เพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง คำว่าใจความสำคัญนี้ ผู้รู้ได้เรียกไว้เป็นหลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือ ความคิดหลัก ของเรื่องแต่จะเป็นอย่างไรก็ตาม ใจความสำคัญก็คือ สิ่งที่เป็นสาระที่สำคัญที่สุดของเรื่องนั่นเองใจความสำคัญส่วนมากจะมีลักษณะเป็นประโยค ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของย่อหน้าก็ได้ จุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุดคือ ประโยคที่อยู่ตอนต้นย่อหน้า เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อน แล้วจึงขยายรายละเอียดให้ชัดเจน รองลงมาคือประโยคตอนท้ายย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อยก่อน แล้วจึงสรุปด้วยประโยคที่เป็นประเด็นไว้ภายหลัง สำหรับจุดที่พบใจความสำคัญยากขึ้นก็คือ ประโยคตอนกลางย่อหน้า ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ความ สังเกตและพิจารณาให้ดี ส่วนจุดที่หาใจความสำคัญยากที่สุดคือย่อหน้าที่ไม่มีประโยคใจความสำคัญปรากฏ ชัดเจน อาจมีประโยค หรืออาจอยู่รวม ๆ กันในย่อหน้าก็ได้ ซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง

ศศิธร ธัญลักษณ์านนท์ (2542, น. 236) ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่าการอ่านจับใจความเป็นการอ่านสรุปจับใจความสำคัญหรือข้อความสำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อหรือจดบันทึกไว้ในสมอง หรือการขีดเส้นใต้ไว้ในหนังสือ นั้น ใจความสำคัญที่ควรได้รับอาจมีความหมายมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่นเป็นสาระสำคัญของเนื้อหานั้น ความรู้ที่ผ่านสนใจเป็นแนวคิดหรือทัศนคติของผู้เขียนหรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, น. 8) กล่าวถึงการอ่านจับใจความสำคัญว่าเป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญที่ผู้อ่านสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องฉันท้องมีการฝึกฝนทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ผู้เขียนกำหนดผู้ต้องทำความเข้าใจเข้าใจความหมายแล้วดึงความคิดของตนมาเรื่องในใจความสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปความหมายของการอ่านจับใจความได้ว่า การอ่านจับใจความ ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและจับสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านที่ผู้เขียนต้องการเสนอ เรื่องหนึ่งมายังผู้อ่าน โดยมีประเด็นหลักประเด็นรองและสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่สำคัญของเรื่องได้

2.5.3.2 แนวการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2554) ได้กล่าวถึง แนวทางการอ่านจับใจความ การอ่านจับใจความ ให้บรรลุจุดประสงค์ มีแนวทางดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านได้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางกำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็ว ยิ่งขึ้น
2. สืบหาส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้หนังสือ ภาคผนวก ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว
3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญ ได้ง่าย
4. ใช้ความสามารถทางภาษาในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว
5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบจะทำความเข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, น. 112) ได้กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความไว้ว่า ก่อนที่ผู้อ่านจะเริ่มเรื่องเพื่อจับใจความควรเลือกวิธีการอ่านแบบใดจึงจะเหมาะสมกับการอ่านได้ถูกต้องและรวดเร็วอีกทั้งใช้เวลาน้อยเมื่อต้องคิดวิเคราะห์และประเมินค่าความถูกต้องของเรื่องราว เหตุนี้ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการอ่านจับใจความเพื่อพิจารณาตัดสินว่าการอ่านของตนนั้นอยู่ในประเภทใดทั้งนี้จะได้เลือกวิธีการอ่านที่เหมาะสมถูกต้อง ประเภทการอ่านจับใจความ โดยทั่วไปแบ่งได้ 6 ประเภทคือ

1. การอ่านจับใจความรายละเอียดของเนื้อเรื่องโดยมิได้คำนึงถึงอัตราเร็วในการอ่าน การอ่านลักษณะนี้ต้องการให้นำรายละเอียดของเนื้อเรื่องไปใช้ประโยชน์ หรืออ่านเพื่อความบันเทิงเพื่อพักผ่อนคลายความเครียด ดังนั้นการอ่านลักษณะนี้จึงเป็นการอ่านจับใจความอย่างละเอียดเพื่อจะได้ไม่พลาดเนื้อหาที่สำคัญ

2. ควรจับใจความมุ่งมั่นเพื่อเสริมความมั่นใจให้กับตนเอง การอ่านประเภทนี้ผู้อ่านควรมีความรู้มาก่อน เมื่อเวลาผ่านไปทำให้ผู้อ่านลืมหรือสับสนที่ปรากฏในเรื่องจึงทำให้ผู้อ่านต้องอ่านเรื่องอีกครั้งในลักษณะเช่นนี้ผู้ไม่จำเป็นต้องอ่านอย่างละเอียดทุกตอนแต่จะอ่านจับใจความอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ระลึกได้การอ่านในลักษณะนี้จึงใช้ประโยชน์ในการทบทวนเนื้อเรื่องเพื่อให้เกิดความมั่นใจ

3. หวนจับใจความมุ่งความคุ้นเคยกับคำศัพท์ใหม่ ๆ เช่น การทำความเข้าใจคำศัพท์ ลักษณะหน้าที่ของคำโดยใช้เนื้อหาของเรื่องเป็นสื่อเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ตนต้องการ วิธีการนี้มักจะใช้สำรวจตรวจสอบและหาข้อเท็จจริงกล่าวคืออ่านจะทำหน้าที่สำรวจคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องแล้วขีดเส้นใต้เพื่อให้สะดวกและใช้ประโยชน์ใกล้เคียงเป็นแนวทางในการคาดเดาความหมายการอ่านลักษณะนี้ผู้อ่านมักนำไปใช้ประโยชน์ในการอ่านจับใจความเรื่องวิชาการในระดับสูง

4. พ่วงตัดใจความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาความคิดให้กว้างขวางไกลโดยผู้อ่านจะเริ่มคิดตั้งแต่สายตารับรู้ชื่อเรื่องเป็นการคิดก่อนการอ่านจับใจความตลอดเรื่องการคิดของคนทั่วไปมีหลายระดับระดับของการอ่านจับใจความนั้นมี 2 ระดับคือระดับต้นกับระดับสูงระดับในการคิดระดับต้นเป็นการคิดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ชื่อตัวละครชื่อสิ่งของสถานที่ นอกจากนั้นยังมีความคิดรวบยอดไปถึงความเข้าใจการใช้ถ้อยคำตลอดจนความรู้ที่ได้ประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับความคิดระดับสูงเป็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดย่อยของเนื้อเรื่องวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องและยังครอบคลุมไปถึงการสังเคราะห์ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบของเรื่องตลอดจนแนวคิดสำคัญกับประสบการณ์ที่ผ่านมาของเรื่องต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้คันทันหนึ่งของการคิดระดับสูงเป็นการประเมินค่าพิจารณาหาความถูกต้อง ความเหมาะสมและคุณค่าที่ได้รับ

5. ผู้อ่านจับใจความเน้นอัตราเร็วในการอ่าน การอ่านประเภทนี้ผู้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องมีเวลาจำกัดที่จะต้องอ่านในเรื่องเนื้อเรื่องให้เร็วที่สุดดังนั้นผู้อ่านจำเป็นต้องฝึกการอ่านจับใจความเพื่อนอัตราเร็วซึ่งมีวิธีที่แตกต่างกันไปจากการอ่านแบบอื่น ๆ

6. การอ่านจับใจความเพื่อมุ่งศึกษาเนื้อหาของเรื่องที่ตนไม่เคยมีพื้นฐานความรู้มาก่อนส่วนมากจะใช้วิธีนี้จับใจความและลักษณะสำรวจตรวจสอบซึ่งแบ่งได้ 2 ขั้นตอนคือขั้นตอนการสำรวจด้วยสายตาเนื้อหาคร่าว ๆ และขั้นตอนการตรวจสอบอย่างละเอียดอีกครั้ง

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความมีหลายประเภทผู้อ่านควรทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายในการอ่านของแต่ละคนว่าต้องการอ่านอะไรและอยู่ในประเภทใดเพื่อหาแนวทางเลือกใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง

2.5.3.3 ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

กรมวิชาการ (2554) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่า

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง

2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน

3. อ่านซ้ำตอนที่ไม่เข้าใจและตรวจสอบความเข้าใจบางตอนแน่นอนถูกต้อง

4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

การพิจารณาตำแหน่งใจความสำคัญ ใจความสำคัญของข้อความในแต่ละย่อหน้าจะปรากฏดังนี้

1. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า

2. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า

3. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า

4. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

5. ผู้อ่านสรุปขึ้นเอง จากการอ่านทั้งย่อหน้า (ในกรณีใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญอาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก)

รัถพร ชังธาตา (2531, น. 159) กล่าวว่า การอ่านมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ท่านรู้จักจำศัพท์ได้ การถ่ายทอดเสียงและความหมายของคำนั้นๆ ได้

2. ท่านเข้าใจความหมายของคำวลีประโยคโดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วย

ตีความและพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการสื่อ

3. ชั้นปฏิบัติการเป็นขั้นที่ผู้อ่านใช้สติปัญญาความรู้สึกที่สามารถประเมินว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร

4. ชั้นบูรณาการเป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถนำความรู้ความคิดและความหมายที่ได้จากการอ่านจับใจความไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่าลำดับขั้นตอนของการอ่านจับใจความเริ่มต้นจากการอ่านคำกลุ่มคำและประโยคผู้อ่านสามารถใช้สติปัญญาพิจารณากลุ่มคำที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรและนำสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรและก็วิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบแนวคิดที่ได้จากการอ่านพร้อมกับการประเมินค่าตัดสินใจเรื่องที่อ่านว่าเป็นข้อเท็จจริงและอะไรเป็นข้อคิดเห็นในการอ่านเรื่องนั้น ๆ

2.3.6 การสังเคราะห์งานวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเพื่อนำมาเป็นตัวอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทาง โดยมีเรื่องดังนี้

1. การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา ผู้วิจัย จุฬาร คำพิมูล (2558) การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้าน และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน โรงเรียนบ้านคูบัว สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก ซึ่งมีวิธีการสอนดังนี้

1.1 ขั้นนำ ครูอธิบายและแนะนำให้นักเรียนรู้จักส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือหน้าปกหลังรูปภาพตัวหนังสือครูแจกหนังสือนิทานให้นักเรียนทุกคนได้สัมผัสครูแนะนำชื่อเรื่องผู้แต่งผู้ว่าถ้านักเรียนได้ฟังให้พูดตาม

1.2 ชั้นปฏิบัติการพัฒนาความพร้อมทางภาษา

1.2.1 คุณเล่านิทานโดยเปิดเอกสารประกอบการเรียนนิทานที่มีภาพประกอบจากเรื่องจนจบ

1.2.2 เมื่อคุณเล่านิทานจบครูและนักเรียนสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องนิทานเกิดความรู้สึกการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดให้หลุดพ้นอันตรายได้

1.2.3 นักเรียนเล่นบทบาทสมมติ

1.2.4 ครูให้นักเรียนวาดภาพที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเนื้อเรื่องนิทานระบายสีเขียนเป็นเรื่องในกระดาษเตรียมมาให้ครูแล้วนำส่งครูนักเรียนแต่ละคนต้องบอกชื่อภาพที่ตนเองว่า

1.2.5 ครูให้ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงานของตนเองและเพื่อนให้ฟังหน้าชั้นเรียนและให้นักเรียนทุกคนนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายแสดงผลงาน

1.3 ชั้นสรุป

1.3.1 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปโดยการสนทนาซักถามประเด็นคำถาม

1.3.2 ครูอธิบายและสรุปให้นักเรียนทราบว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่ดีสามารถทำให้เรารอดพ้นจากอันตรายได้

2. การใช้นิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง

นาแล จะแล (2558) ได้ศึกษา การใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เฉลิมพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างนิทานพื้นบ้านที่มีประสิทธิภาพ (2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญจากการใช้นิทานพื้นบ้าน ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เฉลิมควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R

ขั้นที่ 1 Survey (S) อ่านเรื่องคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง

1. อ่านนิทานเรื่องข้าวอย่างคร่าว ๆ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1.1 ชื่อเรื่อง

1.2 ชื่อผู้แต่งที่มา

1.3 เนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ขั้นที่ 2 Question (Q) การตั้งคำถาม อ่านนิทานเรื่องข้าวแล้วตั้งคำถามในสิ่งที่อยากรู้จากนิทานที่อ่านอย่างน้อย 5 คำถาม

ขั้นที่ 3 Read (R1) อ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบ อ่านนิทานเรื่องข้าวอย่างละเอียดเพื่อจับใจความสำคัญแล้วตอบคำถามที่บันทึกไว้ข้อที่ 2

ขั้นที่ 4 Recite (R2) สรุปลงใจความสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเองอ่านนิทานเรื่องข้าวแล้วสรุปลงใจความสำคัญในรูปแบบแผนภาพความคิดโดยนำคำตอบจากขั้นที่ 1 และขั้นที่ 3 มาประกอบการเขียนแผนภาพความคิด

ขั้นที่ 5 Review (R3) ทบทวนสรุปลงใจความสำคัญอ่านทบทวนเนื้อหาบทนิทานทั้งหมดแล้วเขียนสรุปลงใจความสำคัญของนิทานเรื่องข้าว เมื่อผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามใบงานครบทั้ง 5 ขั้นตอนแล้วผู้สอนให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในชั้นเรียนโดยใช้เวลา 5 นาที ผู้สอนจะให้ผู้เรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดจากการอ่านจับใจความสำคัญนิทานพื้นบ้านเรื่องข้าว จำนวน 12 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที

3. การพัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่องผาแดง-นางไอ่ เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัย รักษ์ติยา ไชยวงศ์ศต (2558) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดงนางไอ่ (1) เพื่อส่งเสริมการอ่าน (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนกง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำนวน 20 คนระยะเวลาการทดลองคือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนดังนี้

3.1 ขั้นนำ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียนครูจึงให้นักเรียนจัดกิจกรรมดังนี้ ครูนำภาพประกอบประเพณีและภาพขอทานมายืนอยู่หน้าบ้านมาให้นักเรียนดูและสนทนากันเรื่องประเพณีท้องถิ่นของเราและคุณธรรมที่ควรมีในชีวิตประจำวัน

3.2 ขั้นสอน

3.2.1 จากใบความรู้เรื่องการสรุปลงใจความสำคัญให้นักเรียนศึกษาพร้อมอธิบายเพิ่มเติม

3.2.2 แบ่งเนื้อหาสาระนิทานเรื่องผาแดงนางไอ่ ตอนปฐมเหตุ ให้กับนักเรียนและแต่ละคนรับผิดชอบและให้ฝึกตั้งคำถามและคำตอบโดยผลัดกันเป็นฝ่ายถามและฝ่ายตอบ

3.3 ชั้นสรุป

3.3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปใจความสำคัญของนิทานพื้นบ้านอีสาน
พาแลงนางอาย

3.3.2 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง

4. การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องวรรณกรรม
ท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย ปุณณิสา โขटनाพงศ์ (2558) การนำวรรณกรรมท้องถิ่น
มาจัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดความภูมิใจในงานการวิจัยครั้งนี้
มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) สสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช (2) พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
วรรณกรรมท้องถิ่นโคราช และ (3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระเพิ่มเติม 3 ด้านคือการเปรียบเทียบ
การวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียนที่ได้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนและศึกษาความเห็นของครูภาษาไทยต่อหลักสูตรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการ
หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมทิสราธิบดี จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 15 คน และครูภาษาไทย จำนวน 6 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน และ
ผู้ปกครอง จำนวน 34 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน ได้มาโดยการเลือก
แบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 34 คน
ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ 5 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการ
หลักสูตรแผนจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผนแบบวัดความสามารถด้านการวิพากษ์วิจารณ์ชนิด 4 ตัวเลือก
จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

4.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

4.1.1 นักเรียนครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีต่อวรรณกรรม
ท้องถิ่นเช่นการร้องเพลงกล่อมเด็กการเล่นนิทานพื้นบ้านการเล่นทายปริศนาคำทายโดยให้ตัวแทนนักเรียน
แต่ละคนออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนฟัง

4.1.2 นักเรียนรักครูร่วมกันอภิปรายถึงประสบการณ์ที่เพื่อนออกมาเล่าและนำมา
สนทนาซักถามหาข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

4.2 ชั้นตกลงกระบวนการเรียนรู้

4.2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เงื่อนไขการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมิน การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเป็นฐานและสามารถปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4.2.2 ครูแบ่งกลุ่มให้เรียน 5 - 6 คน โดยละความสามารถจากนั้นเลือกประธาน เลขานุการและตั้งชื่อกลุ่ม

4.2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมายของวรรณกรรม ท้องถิ่นพร้อมกับสรุปความรู้ที่ได้รับ

4.3 ชั้นนำเสนอความรู้

4.3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวแทนนำเสนอผลการเรียนรู้เรื่องความหมาย ของวรรณกรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งระบุเหตุผลข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องี่อ่านครุคอยให้คำแนะนำ ความรู้ในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

4.3.2 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้พร้อมทั้งวิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจาก การอ่านใบความรู้เรื่องความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

4.3.3 ครูสอดแทรกความรู้เรื่องมารยาทในการฟังเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ข้อคิด ไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

4.4 ชั้นฝึกทักษะ

4.4.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มละความสามารถพร้อมกัน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

4.4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ที่ 2 เรื่องลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น และแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความรู้พร้อมกับยกตัวอย่างวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีตามลักษณะที่กำหนดให้

4.5 การแลกเปลี่ยนความรู้

4.5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นพร้อมส่งเอกสารที่ครู

4.5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปความรู้ ลักษณะของวรรณกรรม ท้องถิ่นอีกครั้ง

4.5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 3 เรื่องประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น และใบความรู้ที่ 4 เรื่อง คุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น

4.5.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นประเภท
จากนั้นแต่ละกลุ่มตามแผนภาพความคิดตั้งจากนั้นร่วมกันระดมวิเคราะห์ถึงคุณค่าวรรณกรรมท้องถิ่น

4.5.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนภาพความคิดหน้าชั้นเรียน

4.5.6 นักเรียนทุกคนรับใบงานที่ 4 เพื่อเขียนเรียงความเรื่องคุณค่าของวรรณกรรม
ท้องถิ่นกำหนดส่งในชั่วโมงถัดไป

4.6 ชั้นสรุปความรู้ ครู นักเรียนร่วมกันสรุปประเภทและคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น
โดยครูคอยแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบนักเรียนแต่ละคนจดลง
สมุดบันทึกไว้เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน

4.7 ชั้นกิจกรรมเกม

4.7.1 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิด
เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เพื่อประเมินความรู้

4.7.2 นักเรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจแบบทดสอบโดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย

4.7.3 นักเรียนแต่ละคนนำคะแนนของตนไปรวมเฉลี่ยกับกลุ่ม

4.7.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกครูบันทึกคะแนนไว้เป็นคะแนนเกม

4.8 ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างผลงาน นักเรียนนำผลงานของกลุ่มตัวเองจะแสดง
ร่วมกันโดยติดป้ายนิเทศที่บอร์ดหน้าชั้นเรียนหรือจัดเป็นนิทรรศการย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น

5. การฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบ
เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ทิพย์อักษร เรือนแก้ว (2560) การวิจัยครั้งนี้มี
วัตถุประสงค์ในการวิจัย (1) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทาน
ประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (2) เพื่อศึกษาความ
พึงพอใจของการฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบเพื่อพัฒนา
ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศึกษา
ปฐมวัย จำนวน 70 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) กิจกรรมการเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบ
(2) แบบประเมินประสิทธิภาพของการฝึกจัดประสบการณ์ (3) แบบประเมินความพึงพอใจของการฝึก

จัดประสบการณ์ ใช้แบบแผนการวิจัยใช้แบบ The One - group Pretest – posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย

5.1 ขั้นนำ ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราวเช่นการตั้งคำถามการสนทนาการร้องเพลงการทำท่าทางและการสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในการปฏิบัติตัวระหว่างฟังนิทาน

5.2 เล่านิทาน ครูเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบการเล่านิทาน เช่น นิทานรูปภาพการแสดงท่าทางประกอบหลังจากกิจกรรมตั้งคำถามหมวด 6 ใบเพื่อให้เด็ก ๆ ช่วยกันตอบ ได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทานการสร้างสรรคงานประดิษฐ์รูปแบบการเล่นบทบาทสมมุติ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแสดงออกความภูมิใจในตนเองและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมตามจุดประสงค์ของนิทานเรื่องนั้น

5.3 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาของนิทานและร่วมกันทำกิจกรรมทบทวนนิทานมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องส่งให้น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

จากตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยหลายท่านเลือกใช้รูปแบบการจัดการสอนที่แตกต่างกันแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนวิธีการสอนที่ต่างกันไปเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนการคล้ายคลึงกัน ซึ่งแต่ละวิธีก็มีความแตกต่างกันทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ต่างกันอย่างออกไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนคือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. ขั้นนำ

1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง

1.2 ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน

2. ขั้นสอน

2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง

2.2 ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว

2.3 นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้

2.4 ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่าง อ่าน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2.5 ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ

- คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน
- คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน
- คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร
- คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร
- คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร
- คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง
- คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
- คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

2.6 ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุยอภิปรายกันในกลุ่ม

2.7 นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2.8 นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง

2.9 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละครของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ

2.10 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

2.11 ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดงเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน

2.12 ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น

3. ชั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, น. 4) ได้ระบุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ในหนังสือประมวล ศัพท์ทางการศึกษาว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำ ใด ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะหรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

พรรณี ชูทัย เจนจิต (2545, น. 58) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่พัฒนาการดีขึ้น อันเกิดจากการเรียนการสอน การฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถทางสมอง ความรู้ ทักษะ ความรู้สึก และค่านิยมต่าง ๆ

จากการให้ความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาอบรม หรือจากการสอบ การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการ ตรวจสอบความสามารถหรือระดับความสัมฤทธิ์ผล ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถแค่ไหน

2.4.2 แบบวัดผลทางการเรียน

ชวาล แพร์ดีกุล (2518, น. 12) ให้ความหมายของแบบทดสอบความสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวง ทั้งจากโรงเรียนและทางบ้าน ยกเว้นทางด้านร่างกายความถนัดและทางบุคคลกับสังคมสำหรับโรงเรียน แล้วแบบสอบประเภทวัดผลสัมฤทธิ์ที่จะวัดความสำเร็จในวิชาการเป็นส่วนใหญ่

วิเชียร เกตุสิงห์ (2517, น. 23) ให้ความหมายของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบสอบ ที่วัดความรู้ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ที่เด็กได้รับการเรียนรู้มาจากอดีตยกเว้นทางด้านร่างกาย ข้อสอบประเภทนี้ส่วนใหญ่จะใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ

อเนก เพียงอนุกุลบุตร (2524, น. 151) ให้ความหมายว่าแบบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดความรู้ทักษะสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ที่ได้รับจากประสบการณ์ทั้งปวงและมุ่งวัดทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545, น. 95) ได้กล่าวถึง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ซึ่งนักวัดผลและนักการศึกษามีการเรียกชื่อแตกต่างกัน เช่น แบบทดสอบความสัมฤทธิ์ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หรือแบบสอบผลสัมฤทธิ์ โดยแบบวัดผลสัมฤทธิ์

เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด ซึ่งได้แบ่งประเภทของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่มที่สอน เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็น แบบทดสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่กำหนดคำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัยหรือแบบให้ตอบสั้น ๆ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดง ความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบถูก - ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญมีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

สมนึก ภักดิ์ทิพย์ (2560, น. 69) ได้กล่าวถึงแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าแบบวัดที่วัดสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้มาแล้วแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออก 2 ประเภทคือแบบวัดผลที่ครูสร้างกับแบบวัดผลสอบมาตรฐานแต่เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่วัดและประเมินผลนักเรียนคือข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาที่ตนได้สอนซึ่งเกี่ยวข้องกับแบบวัดที่ครูสร้างขึ้นแบบวัดผลสัมฤทธิ์แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระเหล่านั้นมาน้อยเพียงใดซึ่งการใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครูผู้สอนต้องเลือกให้เหมาะสมกับบริบทของรายวิชา เนื้อหา จุดประสงค์ ผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ต้องมีประสิทธิภาพ ผ่านการหาประสิทธิภาพมาแล้ว สอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้ ความสามารถ และทักษะ ต่าง ๆ ของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ ได้รับการสอน และการฝึกฝนมาแล้ว แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นส่วนใหญ่เป็นแบบถูกผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ แบบเลือกตอบ และแบบอัตนัย หรือแบบความเรียง ก่อนที่จะสร้างข้อสอบควรมีการวางแผนการสร้างโดยการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดลักษณะของข้อสอบจำนวนข้อสอบ เนื้อหา จุดประสงค์ที่จะสอบ เมื่อสร้างข้อสอบเสร็จแล้วควรให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง นำไปทดลองตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของข้อสอบ

2.4.3 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

สมนึก ภัททิยธนิ (2549, น. 67 - 71) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีไว้ 10 ประการ คือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความเที่ยงตรงจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการทดสอบ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่ ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะทำการสอบใหม่กี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกัน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำข้อสอบได้โดยการเดา ไม่ให้นักเรียนขี้เกียจหรือไม่สนใจในการเรียนทำข้อสอบได้ดี

4. ความลึกของคำถาม (Searching) หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถามผิวเผินหรือถามประเภทความรู้ความจำ แต่ต้องถามให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปคิดตัดแปลงแก้ปัญหาแล้วจึงตอบได้

5. ความยั่วยุ (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ไม่ควรใช้คำถามซ้ำซากซึ่งน่าเบื่อหน่าย วิธีการที่จะให้แบบทดสอบมีความยั่วยุอยากตอบ โดยเรียงจากข้อง่ายไปหาข้อยาก ใช้ข้อสอบรูปภาพบ้าง ถามข้อละปัญหาบ้าง รูปแบบของข้อสอบน่าสนใจ ถ้าเป็นข้อสอบแบบอัตนัยก็ให้บรรยายมีความยาวพอเหมาะ และไม่ถามหลายประเด็นในข้อเดียวกัน

6. ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึง ข้อทดสอบที่มีแนวทาง หรือทิศทาง การถามตอบชัดเจน ไม่คลุมเครือ ไม่แฝงกลเม็ดให้นักเรียนงง

7. ความเป็นปรนัย (Objectivity) ต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

7.1 ตั้งคำถามให้ชัดเจน ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน

7.2 ตรวจสอบให้คะแนนได้ตรงกันแม้ว่าจะตรวจหลายครั้งหรือตรวจหลายคนก็ตาม

7.3 แปลความหมายของคะแนนได้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อมากพอประมาณ ใช้เวลาสอบพอเหมาะประหยัดค่าใช้จ่ายจัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจให้คะแนนได้รวดเร็ว นอกจากนี้หากสร้างแบบทดสอบได้เป็นอย่างดี และสามารถนำไปใช้ได้หลาย ๆ ครั้งอย่างเหมาะสม โดยไม่เกิดความเสียหายใดๆ ถือว่าแบบทดสอบนั้นมีประสิทธิภาพ

9. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบในการจำแนก ผู้สอบที่มีคุณลักษณะหรือความสามารถแตกต่างกันออกจากกัน ข้อสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง ตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Measurement) อำนาจจำแนกของข้อสอบ หมายถึง ความสามารถของข้อสอบที่จำแนกผู้สอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อน ถ้าข้อสอบ มีอำนาจจำแนกสูง แสดงว่าคนกลุ่มเก่งทำข้อสอบข้อนั้นถูก แต่คนกลุ่มอ่อนทำไม่ถูก ส่วนทฤษฎีการวัดผล แบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Measurement) หมายถึง ความสามารถของข้อสอบนั้นในการจำแนกผู้สอบออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มรอบรู้กับกลุ่มไม่รอบรู้ ถ้าข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกสูง แสดงว่าคนกลุ่มรอบรู้ทำข้อสอบข้อนั้นถูกแต่คนกลุ่มไม่รอบรู้ทำไม่ถูก

10. ความยาก (Difficulty) หมายถึง จำนวนคนตอบข้อสอบได้ถูกต้องมากน้อย เพียงใดหรืออัตราส่วนของจำนวนคนตอบถูกกับจำนวนคนทั้งหมดที่เข้าสอบตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่มข้อสอบที่ดีคือข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เรียกว่ามีความยากพอเหมาะ เพราะคุณค่าของข้อสอบดังกล่าวจะช่วยจำแนกผู้สอบได้ว่าได้เก่งใครอ่อน ข้อสอบข้อใดที่ไม่มีใครทำได้ถูกหรือข้อสอบที่ทุกคนทำถูกต่างก็ไม่สามารถจำแนกผู้สอบได้ว่าใครเก่งใครอ่อน จึงไม่มีคุณค่าในการจำแนกส่วน ทฤษฎีการวัดผล แบบอิงเกณฑ์ ถือว่าข้อสอบที่ดีคือสามารถวัดผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ หรือไม่ การที่ทุกคนทำข้อสอบได้ถูกแสดงว่าเขาบรรลุตามจุดประสงค์ตามที่ต้องการ

ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2532, น. 47) ได้สรุปลักษณะของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ที่ดีไว้ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เครื่องมือวัดผลนั้นมี คุณภาพ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า เครื่องมือวัดนั้นสามารถวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือวัดได้ ตรงและครบถ้วนตามเนื้อหาที่ต้องการวัด วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ วัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง และวัดแล้วสามารถนำผลการวัดไปพยากรณ์หรือคาดคะเนอนาคตได้

2. มีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) เครื่องมือวัดผลที่วัดสิ่งเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง ผลที่ได้จากการวัดจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันน้อยมาก

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เครื่องมือที่มีความเป็นปรนัยจะมีความชัดเจนในตัวเอง เช่น ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัย จะมีความชัดเจนอยู่ 3 ประการ คือ คำถามชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน คำตอบแน่นอน ใครตรวจก็ให้คะแนนตรงกัน และประการสุดท้ายคือแปลความหมายคะแนนได้ตรงกัน

4. มีความยากง่ายพอเหมาะ (Difficulty) ไม่ยากเกินไปและไม่ง่ายเกินไปข้อสอบข้อใดที่มีคนตอบถูกมากแสดงว่าง่าย ข้อที่มีคนตอบถูกน้อยแสดงว่ายาก ค่าความยากง่ายของข้อสอบ (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1.00 ข้อสอบที่ดีมีค่า p อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 ซึ่งเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยากปานกลางและค่อนข้างง่าย

5. มีอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง สามารถแบ่งแยกคนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ข้อสอบที่จำแนกได้ หมายถึง ข้อสอบที่คนเก่งตอบถูก คนอ่อนตอบผิด ข้อสอบที่จำแนกกลับ คนเก่งจะตอบผิดแต่คนอ่อนจะตอบถูก และข้อสอบที่จำแนกไม่ได้ คนเก่งและคนอ่อนจะตอบถูกและผิดพอ ๆ กัน ไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก อำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่า r อยู่ระหว่าง -1.00 - +1.00 ค่า r เป็นเครื่องหมายลบ หมายความว่า จำแนกไม่ได้ คนเก่งตอบถูกน้อยกว่าคนอ่อน r เป็นเครื่องหมายลบ หมายความว่า จำแนกได้ คนเก่งตอบถูกมากกว่าคนอ่อน ข้อสอบที่มีค่า r ใกล้ศูนย์ ($r = -0.19 - +0.19$) เป็นข้อสอบที่จำแนกไม่ได้ เพราะคนเก่งตอบถูก พอ ๆ กับคนอ่อน ข้อสอบที่ดีควรมีค่า r อยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00

6. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ เครื่องมือที่สามารถทำได้ข้อมูลที่ดีที่สุดเชื่อถือได้มากโดยใช้วิธีการที่สะดวก รวดเร็ว คล่องตัว แต่เสียเวลาน้อย ลงทุนน้อยและใช้แรงงานน้อย

7. มีความยุติธรรม (Fair) ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้ที่ถูกวัดด้วยกัน

8. ใช้คำถามถามลึก (Searching) ข้อสอบที่ดีต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการคิดค้นก่อนที่จะตอบ

9. ใช้คำถามยั่ว (Exemplary) มีลักษณะที่ทำทนายให้ผู้สอบอยากคิดอยากตอบและทำด้วยความเต็มใจ

10. คำถามจำเพาะเจาะจง (Definite) ไม่ถามกว้างเกินไป หรือถามคลุมเครือให้คิดได้หลายแง่หลายมุม

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีลักษณะดังนี้ ความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่น มีความเป็นปรนัย ใช้คำถามถามลึก ใช้คำถามย่อย คำถามจำเพาะเจาะจง มีความยุติธรรม มีประสิทธิภาพ มีอำนาจจำแนก มีความยากง่ายพอเหมาะ และมีอำนาจจำแนก

2.5.4 ประเภทของแบบทดสอบ

สมนึก ภัททิยธนี (2560, น. 69 - 94) กล่าวถึงประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้าง กับแบบทดสอบมาตรฐานแต่เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่วัดผลและประเมินผลนักเรียน คือ เขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาที่ตนได้สอน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น ดังนั้นในที่นี้จะกล่าวรายละเอียดเฉพาะแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประเภทที่ครูสร้าง ซึ่งมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้ มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

1.1 หลักในการสร้าง

1.1.1 เขียนคำชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการตอบให้ชัดเจน ระบุจำนวนข้อ คำถาม เวลาที่ใช้สอบและคะแนนเต็มของแต่ละข้อ

1.1.2 เนื่องจากข้อสอบแบบนี้มีเฉพาะคำถาม และแต่ละข้อมักจะทำให้คะแนนมาก ดังนั้นควรเขียนคำถามให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้ไขว้เขวในการตอบ

1.1.3 ไม่ควรตั้งคำถามเฉพาะประเภทความรู้ความจำ หรือถามปัญหาที่มีคำตอบในหนังสือซึ่งเป็นการให้ตอบแบบจำกัด (Restricted Response) แต่พยายามถามประเภทสูงกว่าความรู้ความจำคือถามให้ใช้ความคิด ประเภทให้วิเคราะห์หรือสังเคราะห์ ซึ่งเป็นการให้ตอบแบบขยาย (Unrestricted Response) มักขึ้นต้นด้วยคำว่าจงอธิบาย จงอภิปราย จงเปรียบเทียบ จงบรรยาย จงวิเคราะห์ให้ประมาณค่า ให้บอกความสัมพันธ์ให้วิจารณ์ วิเคราะห์ เป็นต้น

1.1.4 กำหนดเวลาให้ตอบนานพอสมควร เพราะผู้ตอบต้องใช้เวลาในการรวบรวมความคิดจัดระบบความคิด และเขียนคำตอบด้วยถ้อยคำของตนเอง หากกำหนดเวลาน้อยไม่สามารถใช้พลังความคิดได้เต็มความสามารถ และจะกลายเป็นวัดความจำ ทำให้การสอบขาดคุณภาพอย่างยิ่ง

1.1.5 เลือกถามเฉพาะจุดที่สำคัญของเรื่อง

- 1.1.6 ไม่ควรให้มีการเลือกตอบเป็นบางข้อ
- 1.1.7 การตรวจให้คะแนน ควรปฏิบัติดังนี้
- 1.1.7.1 เขียนแนวคำตอบไว้ก่อน และระบุคะแนนว่าประเด็นใดตอบได้กี่คะแนน
- 1.1.7.2 ควรตรวจเฉพาะข้อเดียวจนครบทุกคน แล้วจึงตรวจข้อต่อไป ของทุกคนเช่นเดิม
- 1.1.7.3 ไม่ควรดูชื่อผู้สอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอคติในการให้คะแนน
- 1.2 ข้อดีของข้อสอบแบบอัตนัย
- 1.2.1 สามารถวัดพฤติกรรมด้านการคิด โดยเฉพาะด้านการวิเคราะห์และคัน การสังเคราะห์
- 1.2.2 ผู้ตอบได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือ เจตคติของตน
- 1.2.3 โอกาสในการตอบโดยไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นแล้วได้คะแนนมีน้อย
- 1.2.4 วัดความสามารถในการเขียนและส่งเสริมการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี
- 1.3 ข้อจำกัดของข้อสอบแบบอัตนัยหรือบรรยาย
- 1.3.1 ออกคำถามวัดได้น้อยข้อ เนื่องจากแต่ละข้อจะต้องใช้เวลาตอบนานจึง วัดได้ไม่คลุมหลักสูตร หรือเนื้อหาสาระที่สำคัญ ๆ
- 1.3.2 การตรวจให้คะแนนมักจะมี ความคลาดเคลื่อนมากควบคุมให้เกิดความ ยุติธรรม
- 1.3.3 ไม่เหมาะสมที่จะใช้สอบกับนักเรียนจำนวนมาก ๆ เพราะใช้เวลาใน การตรวจมากได้ยาก
- 1.3.4 ลายมือของผู้ตอบและประสิทธิภาพในการเขียนบรรยายอาจจะมีผล ต่อการให้คะแนน
2. ข้อสอบแบบกาถูก - ผิด (True- False Test) ข้อสอบแบบคำถูก - ผิด คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันเช่น ถูก-ผิด, ใช่-ไม่ใช่, จริง-ไม่จริง และ เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

2.1 หลักในการสร้าง

2.1.1 เขียนคำถามให้รัดกุมสั้น แต่มีข้อมูลพอที่จะตัดสินได้ว่าถูกหรือผิด การที่เขียนสั้นเกินไป อาจจะตัดสินไม่ได้

2.1.2 ควรเขียนข้อคำถามด้วยภาษาง่าย ๆ ชัดเจนตรงไปตรงมา ไม่ควรเขียนในรูปปฏิเสธซ้อน เพราะผู้ทำข้อสอบจะสับสนโดยใช้เหตุผล

2.1.3 ไม่ควรใช้คำว่าเสมอ ๆ ไม่ค่อยจะ อาจจะ บางครั้ง บ่อย ๆ ทั้งสิ้น ฯลฯ เพราะคำเหล่านี้จะทำให้ผู้ตอบพิจารณาได้ง่ายว่าถูกหรือผิด หรือบางครั้งตัดสินไม่ได้ว่าถูกหรือผิด

2.1.4 ควรออกข้อสอบให้มีข้อถูกกับข้อผิดจำนวนใกล้เคียงกัน เพื่อป้องกันการเดาและควรสลับข้อถูก - ผิด อย่างไม่เป็นระบบ

2.1.5 หลักการให้คะแนน ไม่ควรใช้วิธีการหักคะแนนหรือติดลบในข้อที่ทำผิด หรือคิดว่าตอบผิด เพราะจะเกิดปัญหาในการเปรียบเทียบคะแนนของแต่ละคนว่าใครเก่งกว่า

2.2 ข้อดีของข้อสอบแบบกา ถูก - ผิด

2.2.1 สร้างได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว

2.2.2 ถามได้จำนวนมากข้อและครอบคลุมเนื้อหา

2.2.3 ใช้เวลาในการสอบน้อย

2.2.4 ตรวจสอบให้คะแนนได้ง่ายและยุติธรรม

2.3 ข้อจำกัดของข้อสอบแบบกาถูก - ผิด

2.3.1 มักวัดพฤติกรรมคันความรู้ความจำมากกว่าด้านอื่น ๆ

2.3.2 ไม่สามารถชี้จุดอ่อนของการเรียนได้อย่างแท้จริง

2.3.3 โอกาสที่ตอบโดยการเดาแล้วถูกได้คะแนนมีมากกว่าข้อสอบแบบอื่น ๆ จึงไม่เหมาะที่จะนำไปใช้วัดโดยทั่วไป ดังนั้น ควรปรับปรุงให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มีตัวเลือก 4 - 5 ตัว จะดีกว่า

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) ลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำ หรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

3.1 หลักในการสร้าง

3.1.1 ไม่ควรใช้ข้อความหรือประโยคจากหนังสือแล้วตัดคำบางคำ หรือบางข้อความออกมาใช้เป็นคำถาม เพราะการนำข้อความมาใช้เพียงบางส่วนอาจจะไม่กระชับความ จึงควรใช้ข้อความของผู้ออกข้อสอบเอง โดยเขียนประโยคหรือข้อความด้วยภาษาเขียนที่ง่ายและชัดเจน

3.1.2 คำตอบถูกต้องที่ต้องการให้เติม จะต้องเป็นคำตอบที่เฉพาะเจาะจงไม่ตีความได้หลายนัย

3.1.3 แต่ละข้อควรให้เติมแห่งเดียวตอนท้ายของประโยคหรือข้อความ แต่ถ้าจำเป็นอาจเว้นให้เติมส่วนอื่น และมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้

3.1.4 คำที่ให้เติมต้องเป็นจุดที่สำคัญจริง ๆ การเว้นจุดที่ไม่สำคัญให้เติมจะไม่ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการทดสอบ

3.1.5 การเว้นช่องว่างให้เติมคะแนน ให้พอสำหรับคำตอบได้อย่างครบถ้วน และแต่ละข้อควรเว้นช่องว่างไว้ขนาดเท่า ๆ กัน เพื่อป้องกันการแนะนำคำตอบว่าจะสั้นยาวเท่าใด

3.2 ข้อดีของข้อสอบแบบเติมคำ

3.2.1 สร้างได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว

3.2.2 สามารถสร้างคำถามวัดในเรื่องหนึ่ง ๆ ได้หลายข้อ

3.2.3 โอกาสเดาโดยไม่มีความรู้แล้วได้คะแนนมีน้อยมาก

3.3 ข้อจำกัดของข้อสอบแบบเติมคำ

3.3.1 มักจะวัดความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว ไม่ได้วัดสมรรถภาพสมองที่ลึกกว่านี้ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ หรือการประเมินค่า ฯลฯ ซึ่งนับว่าเป็นจุดอ่อนอย่างยิ่ง

3.3.2 ถ้าส่วนที่ต้องเติมมีหลายเรื่อง หรือหลายประโยคจะไม่เหมาะในการสร้างข้อสอบแบบเติมคำ เพราะการเว้นที่อาจแนะนำคำตอบแก่นักเรียนได้

3.3.3 ถ้าเขียนข้อความหรือประโยคนำไม่ดีผู้สอบจะตอบไปคนละทิศทางเพราะเข้าใจไม่ตรงกัน (ขาดความเป็นปรนัย)

4. ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ลักษณะทั่วไป คล้องกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือวัดความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและ

กระตือรือร้นได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียงจึงเหมาะกับการถามความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการ (Principle) ของเรื่องต่าง ๆ

4.1 หลักในการสร้าง

4.1.1 คำตอบที่ต้องการมักจะสั้นเป็นคำเดียว วลีเดียว หรือประโยคสั้นๆ ที่ได้ใจความครบถ้วนสมบูรณ์

4.1.2 คำตอบที่ได้ต้องเป็นประเภทตายตัวแน่นอน

4.1.3 ใช้กับคำถามที่เกี่ยวกับศัพท์ กฎ นิยาม ทฤษฎี สัจพจน์ความคิดรวบยอดหรือหลักการ ฯลฯ

4.2 ข้อดีของข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ

4.2.1 เดาคำตอบได้ยากเพราะต้องเขียนตอบ

4.2.2 เหมาะที่จะวัดพฤติกรรมค้นความรู้ความจำหรือให้จำข้อความทุกประโยคทุกคำพูดหรือความรู้เกี่ยวกับ กฎ นิยาม ทฤษฎี หลักการ และความคิดรวบยอด

4.2.3 สามารถวัดข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิชาที่เสนอในรูปแบบที่ รูปภาพ รูปจำลองต่าง ๆ

4.3 ข้อจำกัดของข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ

4.3.1 มีปัญหาในการตรวจให้คะแนนเพราะคำตอบที่ผู้เรียนเขียนตอบนั้นอาจจะผิดพลาดเล็กน้อยคันภาษา ทำให้ไม่ได้คะแนนหรือได้คะแนนเป็นบางส่วนทั้ง ๆ ที่นักเรียนมีความรู้ในเรื่องนั้น

4.3.2 การเขียนคำตอบให้จำเพาะเจาะจง และมีคำตอบเพียงคำตอบเดียวจริง ๆ ทำได้ยากจึงเป็นข้อสอบที่ไม่มุ่งใจให้อยากตอบ

4.3.3 มักจะถามได้เฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ ความจำ จึงไม่ได้แสดงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หรือการสังเคราะห์

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) ลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่กับคำ หรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

5.1 หลักในการสร้าง

5.1.1 ตัวเลือกต้องมีจำนวนมากกว่าตัวยืม 2 - 4 ข้อ เช่น ถ้าตัวยืมมี 5 ข้อ ตัวเลือกควรมี 7 - 9 ข้อ ถ้าตัวยืมมี 8 ข้อ ตัวเลือกควรมี 10 - 12 ข้อ เป็นต้น ถ้าตัวเลือกกับตัวยืมมีจำนวนเท่ากันโอกาสในการเดาถูกของข้อหลัง ๆ จะสูงมาก และเฉพาะข้อสุดท้ายจับคู่ได้ทันทีโดยไม่ต้องคิดหาคำตอบ ซึ่งผิดหลักการทดสอบประเภทเลือกคำตอบ (หลักในข้อนี้ยึดแนวของข้อสอบแบบเลือกตอบ คือ สำหรับนักเรียนชั้น ป.1 - ป.2 ข้อสอบข้อสุดท้ายของแบบจับคู่ ควรมีตัวเลือก 3 ตัว เช่น ถ้ามี ข้อสอบ 5 ข้อ ควรมีตัวเลือก 7 ตัว ส่วนชั้น ป.3 - ป.6 และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้นไป ข้อสอบข้อสุดท้ายของแบบจับคู่ ควรมีตัวเลือก 4 ตัว และ 5 ตัว ตามลำดับ)

5.1.2 ตัวยืมควรมี จำนวน 5 - 15 ข้อ ถ้าตัวยืมมีน้อยเกินไป เช่น 3 ข้อ การจับคู่หาคำตอบจะง่ายมาก และถ้าตัวยืมมีมากเกินไป เช่น 20 -30 ข้อ ผู้สอบจะเกิดความสับสน การจับคู่หาคำตอบจะยากเกินไปจะต้องอ่านตัวยืมตัวเลือกหลายครั้ง ถือได้ว่าเป็นข้อสอบที่ขาดคุณภาพ

5.1.3 ข้อความในแต่ละชุดต้องเป็นเอกพันธ์ คือ เป็นเรื่องราวในลักษณะเดียวกันซึ่งในเรื่องนี้ถือเป็นหลักสำคัญมากของข้อสอบแบบนี้ ถ้าข้อความในชุดเดียวกันมีหลายลักษณะปนกัน จะกลายเป็นข้อสอบแบบจับคู่ในแต่ละเรื่องที่มีตัวยืมเพียง 2 - 3 ข้อ เท่านั้น ข้อสอบจะง่ายโดยใช้เหตุการณ์ที่มีหลายเรื่องหลายลักษณะปนกัน (ไม่เป็นเอกพันธ์) ควรจะแยกข้อสอบจับคู่ออกเป็นตอน ๆ โดยให้แต่ละตอนเป็นเรื่องราวในลักษณะเดียวกัน อย่างน้อยตอนละ 5 ข้อ

5.1.4 ตัวยืมในแต่ละข้อมีโอกาสดับคู่กับตัวเลือกทุกข้อ แต่ข้อที่ถูกต้องมีเพียงข้อเดียวห้ามเฉลยให้ตัวเลือกหนึ่งข้อ สามารถจับคู่กับตัวยืมแล้วถูกมากกว่าหนึ่งข้อ ถือได้ว่าเป็นธรรมแก่ผู้ตอบ เพราะผู้ตอบจะสับสนจึงไม่เหมาะกับข้อสอบชนิดนี้ (ถ้าต้องการให้ตัวเลือกหนึ่งข้อ จับคู่กับตัวยืมแล้วถูกมากกว่าหนึ่งข้อ ควรสร้างเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ชนิดที่ตัวเลือกคงที่)

5.1.5 ข้อสอบในชุดตัวยืมและตัวเลือกทุกข้อต้องอยู่ในหน้าเดียวกันจะช่วยประหยัดเวลาและสะดวกในการทำข้อสอบ (เข้าลักษณะข้อสอบที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ)

5.1.6 ต้องระบุมความสัมพันธ์ของข้อความทั้งสองชุดให้ชัดเจน โดยเขียนคำชี้แจงว่าจะให้จับคู่โดยยึดความสัมพันธ์แบบใด (คือความเป็นปรนัยของข้อสอบ)

5.1.7 รูปแบบของข้อสอบจับคู่ ส่วนใหญ่จะให้ผู้ตอบนำอักษรหน้าข้อความทางขวามือไปใส่ในวงเล็บหน้าข้อความทางซ้ายมือที่คิดว่าสัมพันธ์กันลักษณะเช่นนี้ผู้ทำข้อสอบจะไม่สะดวกเท่าที่ควรจึงควรเปลี่ยนรูปแบบใหม่ ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

5.2 ข้อดีของข้อสอบแบบจับคู่

5.2.1 สร้างได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว

5.2.2 เหมาะที่จะนำไปวัดความจำ หรือความจริงตามท้องเรื่อง

5.2.3 ตรวจสอบให้คะแนนได้ง่าย และยุติธรรม

5.3 ข้อจำกัดของข้อสอบแบบจับคู่

5.3.1 ข้อสอบมักจะไม่เป็นเอกพันธ์ ทำให้จับคู่ในกลุ่มเดียวกันเพียง 2 - 3 ข้อ จึงเป็นข้อสอบที่ง่ายมากกว่าที่คิดไว้

5.3.2 ไม่สามารถวัดพฤติกรรม ประเภทวิเคราะห์หรือสังเคราะห์

5.3.3 ผู้ตอบมักจะสับสนเพราะไม่แน่ใจว่าเป็นความสัมพันธ์ในเรื่องหรือประเด็นใด

5.3.4 ไม่เหมาะที่จะนำข้อสอบชนิดนี้ไปสร้างข้อสอบจำนวนมาก ๆ ข้อหรือนำไปวัดให้ครอบคลุมทุกเนื้อหา

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ลักษณะทั่วไป คำถามแบบเลือกตอบประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่น ๆ

6.1 หลักในการสร้าง

6.1.1 เขียนตอนนำให้เป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ อาจจะใส่เครื่องหมายปริศนา (?) ก็ได้ แต่ไม่ควรสร้างตอนนำให้เป็นแบบอ่านต่อความ เพราะทำให้คำถามไม่กระชับ เกิดปัญหาสองแง่หรือข้อความไม่ต่อเนื่องกัน หรือเกิดความสับสนในการคิดหาคำตอบ

6.1.2 เน้นเรื่องจะถามให้ชัดเจนและตรงจุดไม่คลุมเครือเพื่อช่วยให้ผู้ทำข้อสอบไม่ไขว้เขว สามารถมุ่งความคิดในการตอบไปถูกทิศทาง (เป็นปรนัย) ไม่ต้องอ่านคำถามคำตอบยืดยาว ย้อนลงหลายครั้งโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มาก ๆ

6.1.3 ควรถามในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการวัด หรือถามในสิ่งที่ตั้งถามมีประโยชน์ คำถามแบบเลือกตอบสามารถถามพฤติกรรมในสมองได้หลาย ๆ ด้าน คือถามให้คิดหรือนำความรู้ที่เรียนไปใช้ใสถานการณ์ใหม่ ไม่ใช่ถามเฉพาะความจำหรือ ความจริงตามตำรา หรือถามรายละเอียดเกินความจำเป็นซึ่งไม่ใช่สาระสำคัญ

6.1.4 หลีกเลี่ยงคำถามปฏิเสธถ้าจำเป็นต้องใช้ก็ควรพิมพ์ตัวหนาหรือขีดเส้นใต้คำปฏิเสธนั้น แต่คำปฏิเสธซ้อนไม่ควรใช้อย่างยิ่ง เพราะปกตินักเรียนจะยุ่งยากต่อการแปลความหมายของคำถาม และตอบคำถามที่ถามกลับ หรือปฏิเสธซ้อนผิดมากกว่าถูก

6.1.5 อย่าใช้คำฟุ่มเฟือยควรตั้งคำถามโดยตรง สิ่งใดไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ได้ใช้เป็นเงื่อนไขในการคิด ก็ไม่ต้องนำมาเขียนไว้ในคำถาม จะช่วยให้คำถามรัดกุม ชัดเจนขึ้น

6.1.6 เขียนตัวเลือกให้เป็นเอกพจน์ หมายถึง เขียนตัวเลือกทุกตัวให้เป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือมีทิศทางแบบเดียวกัน หรือมีโครงสร้างสอดคล้องเป็นทำนองเดียวกัน เช่นกล่าวถึง ชื่อ คุณสมบัติ ลักษณะอาการประโยชน์โทษ คำ วลีประโยค ฯลฯ ในรูปแบบที่เหมือนกัน ช่วยให้การใช้ตัวถูกตัวลวงมีคุณค่ามากขึ้น

6.1.7 ควรเรียงลำดับตัวเลขในตัวเลือกต่าง ๆ คือ นิยมเรียงจากค่าน้อยไปหาค่ามาก เพื่อช่วยให้ผู้ตอบพิจารณาหาคำตอบได้สะดวกไม่หลง และป้องกันการเดาตัวเลือกที่มีค่ามาก

6.1.8 ใช้ตัวเลือกปลายเปิดและปลายปิดให้เหมาะสม โดยทั่วไปเอกสารตำราเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ได้เสนอแนะการใช้ตัวเลือก จากหัวข้อปลายเปิดและปลายปิด ดังนี้

6.1.8.1 ตัวเลือกปลายเปิด ได้แก่ ตัวเลือกสุดท้าย ใช้คำว่าสรุปแน่นอนไม่ได้ หรือผิดหมดทุกข้อ หรือข้อความ ตัวเลือกปลายเปิดเป็นอย่างอื่น แต่มีความหมายในทำนองเดียวกัน ซึ่งแสดงว่าอาจมีคำตอบอื่น ๆ ได้นอกเหนือจากตัวเลือกดังกล่าว โอกาสที่จะใช้ตัวเลือกแบบปลายเปิดนี้ ควรเป็นการถามเกี่ยวกับเรื่องราว หรือเหตุการณ์ ที่ยังไม่มีผลสรุป หรือยังไม่มีข้อยุติแน่ชัด

6.1.8.2 ตัวเลือกปลายปิด ได้แก่ ตัวเลือกสุดท้าย ใช้คำว่า ถูกหมดทุกข้อ หรือข้อความเป็นอย่างอื่น แต่มีความหมาย ในทำนองเดียวกัน ซึ่งแสดงว่าตัวเลือกตรง ๆ ในข้อเดียวกันถูกหมดทุกข้อ

6.1.9 ข้อเดียวต้องมีคำตอบเดียว บางครั้งผู้ออกข้อสอบเปลอเลอหรืออาจเกิดจากเขียนตัวลวงไม่รัดกุม จึงพิจารณาตัวลวงเหล่านั้นได้อีกแง่หนึ่งทำให้เกิดปัญหาสองแง่สองมุม

6.1.10 เขียนทั้งตัวถูกและตัวผิดให้ถูกหรือผิดตามหลักวิชา คือ จะกำหนดตัวถูกหรือผิด เพราะสอดคล้องกับความเชื่อโซกลาง คำพังเพยหรือขนบธรรมเนียมประเพณีเฉพาะท้องถิ่น ย่อมไม่ได้ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนมุ่งให้นักเรียนทราบความจริงตามหลักวิชาเป็นสำคัญ เช่น ถามเรื่องอาชีพของพลเมืองชายฝั่งทะเลจะกำหนดตัวถูกเป็น การกสิกรรมเพราะถือว่า การประมง เป็นอาชีพที่

ผิดศีล ข้อที่ 1 ย่อมไม่ได้ หรือถามว่า ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งขาดแคลนน้ำ ควรแก้ปัญหาอย่างไรแล้ว กำหนดตัวถูกเป็น ทำพิธีแห่นางแมวขอฝน ย่อมไม่ได้เช่นกัน หรือในวิชาคณิตศาสตร์จะถามนักเรียน ชั้น ป. 1 ว่าสี่ประจำวันอาทิตย์ ได้แก่ สีอะไร แล้วเฉลยเป็นสีแดงย่อมไม่ได้ เพราะไม่เป็นเชิงตรรกะ ทางคณิตศาสตร์ (ปรับปรุงการถามในวิชาภาษาไทย หรือวิชาสังคมศึกษา)

6.1.11 เขียนตัวเลือกให้อิสระจากกันคืออย่าให้ตัวเลือกตัวใดตัวหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนประกอบของตัวเลือกอื่น ต้องให้แต่ละตัวเป็นอิสระจากกันอย่างแท้จริง

6.1.12 ควรมีตัวเลือก 4 - 5 ตัว ถ้าเขียนตัวเลือกเพียง 2 ตัว ก็กลายเป็นข้อสอบแบบกาถูก - ผิด และเพื่อป้องกันไม่ให้เดาง่าย ๆ จึงควรมีตัวเลือกมาก ๆ ที่นิยมใช้หากเป็นข้อสอบระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ควรใช้ 3 ตัวเลือกระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ควรใช้ 4 ตัวเลือก และตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ควรใช้ 5 ตัวเลือก

6.1.13 อย่าแนะนำคำตอบ มีหลายกรณี ดังนี้

6.1.13.1 คำถามข้อหลัง ๆ แนะนำคำตอบข้อแรก ๆ (หรือคำถามข้อแรก ๆ แนะนำคำตอบข้อหลัง ๆ) เพราะจะกลายเป็นข้อสอบเฉลยคำตอบกันเอง ดังนั้นก่อนนำข้อสอบไปใช้สอบควรมีการตรวจสอบให้เรียบร้อยก่อน โดยเฉพาะข้อสอบที่มีกรรมการร่วมกันเขียนหลายคน

6.1.13.2 ถามเรื่องที่นักเรียนคล่องปาก หรือพูดได้โดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะคำถามประเภทคำพังเพย สุภาษิต คติพจน์ หรือคำเตือนใจ (ยกเว้นถ้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อจะวัดว่าผู้ตอบ จำสุภาษิต คติพจน์ได้หรือไม่)

6.1.13.3 ใช้ข้อความของคำตอบถูกซ้ำกับคำถามหรือเกี่ยวข้องกัน อย่างเห็นได้ชัดนักเรียนที่ไม่มีความรู้ก็อาจจะเดาได้ถูก

6.1.13.4 ข้อความของตัวถูกบางส่วนเป็นส่วนหนึ่งของทุกตัวเลือก ทำให้ข้อความนั้นไม่มีความหมาย และเป็นการเฉลยคำตอบโดยไม่รู้ตัว

6.1.13.5 เขียนตัวถูกหรือตัวลวงซึ่งถูกหรือผิดเด่นชัดเกินไป จะทำให้นักเรียนสังเกตเห็นได้ชัดเจน จนกลายเป็นการแนะนำคำตอบ

6.1.13.6 คำตอบไม่กระจาย คือ ข้อสอบที่มีตัวถูกซ้ำ ๆ หรือผลัดเวียนกันไปเป็นช่วง ๆ การกำหนดเช่นนี้จะทำให้ข้อสอบเสียคุณภาพ นักเรียนอาจจะเดาได้โดยไม่ต้องใช้ความคิด ดังนั้นควรกระจายคำตอบออกไปทุก ๆ ตัวเลือก โดยมีอัตราส่วนเกือบเท่า ๆ กัน และควรสลับตัวถูกอย่างไม่เป็นระบบ ซึ่งเกิดจากการเรียงตัวเลือกสั้นไปยาว และเพิ่มลด คำ วลี

6.2 ข้อดีของข้อสอบแบบเลือกตอบ

6.2.1 มีความเที่ยงตรงสูงเพราะสามารถเขียนคำถามวัดได้ครอบคลุมทุกเนื้อหา และทุกพฤติกรรมของด้านพุทธิพิสัย

6.2.2 ตรวจสอบให้คะแนนได้ง่าย สะดวกรวดเร็วและยุติธรรม จึงเหมาะกับจำนวนผู้เข้าสอบมาก ๆ เพราะสามารถใช้เครื่องจักรกลแทนการตรวจด้วยคน

6.2.3 สามารถนำมาวิเคราะห์แล้วปรับปรุงให้มีคุณภาพและเก็บไว้ใช้ได้อีกในครั้งต่อ ๆ ไป

6.2.4 ตัดปัญหาเรื่องลายมือของผู้ตอบที่อ่านยาก

6.2.5 สามารถวินิจฉัยข้อบกพร่อง ความไม่เข้าใจในเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ

6.3 ข้อจำกัดของข้อสอบแบบเลือกตอบ

6.3.1 สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง

6.3.2 ใช้เวลาในการสร้างมาก โดยเฉพาะการเขียนตัวลวงให้มีคุณภาพ

6.3.3 วัดความคิดสร้างสรรค์ หรือการสังเคราะห์ได้ยาก

2.4.5 ขั้นตอนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545, น. 97) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรการสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะเป็นกรอบในการออกข้อสอบโดยระบุจำนวนข้อสอบแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนที่ผู้สอนมุ่งวัดหวังจะให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับแนวทางการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะวัดว่าเป็นแบบใดโดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจและหลักวิธีการที่จะเขียน

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรและให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้มาแล้วตามการกำหนดชนิดของข้อสอบและการสร้าง

5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในข้อ 4 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจทานข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจทานข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบและจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดลองและสอบวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบทดสอบก่อนนำไปใช้จริงโดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้คุณภาพโดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียน มักไม่ค่อยมีการทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบส่วนใหญ่ นำแบบทดสอบไปใช้จริงแล้วจึงมาวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบในครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบหากพบว่าข้อสอบใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพดีไม่พออาจจะต้องตัดทิ้งเพื่อปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้นแล้วจึงจัดทำแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 56) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์เนื้อหาวิชาและทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบขั้นแรกสุด ต้องทำการวิเคราะห์หัววิชาหรือหัวข้อที่สร้างข้อสอบวัดผลนี้มีจุดประสงค์ของการสอนหรือจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้างทำการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาว่ามีโครงสร้างอย่างไรจัดเขียนหัวข้อใหญ่หัวข้อย่อยทุกหัวข้อพิจารณาความเกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้นจากนั้นก็จัดทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือที่เรียกว่าตารางวิเคราะห์หลักสูตรตารางนี้มี 2 มิติคือด้านเนื้อหา กับสมรรถภาพที่ต้องการวัดเขียนหัวข้อเนื้อหาที่เป็นหัวข้อเรื่องใหญ่ ๆ ตามหลักสูตรวิชานั้นลงไปในแต่ละแถวของตารางตามลำดับส่วนด้านบนจะเป็นสมรรถภาพซึ่งได้จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และในการทำตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบนั้นขั้นแรกสุดพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมดกี่ข้อเขียนจำนวนข้อลงในช่องรวมข้อสุดท้าย

จากนั้นพิจารณาว่าหัวข้อเรื่องใดสำคัญมากน้อยเขียนลำดับความสำคัญลงไปแล้วกำหนดจำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละหัวข้อตามอันดับความสำคัญจากนั้นกำหนดจำนวนข้อในแต่ละช่องจำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละช่องขึ้นอยู่กับว่าเรื่องนั้นต้องการให้เกิดสมรรถภาพในด้านใดมากน้อยกว่ากันการวิเคราะห์จุดประสงค์ในการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแนวความคิดในการวัดที่นิยมกัน ได้แก่ การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภทจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) ซึ่งจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ประเภทได้แก่วัดด้านความรู้ความจำ (Knowledge) วัดด้านความเข้าใจ (Comprehension) วัดด้านการนำไปใช้ (Application) วัดด้านการวิเคราะห์ (Analysis) วัดด้านสังเคราะห์ (Synthesis) และด้านประเมินค่า (Evaluation)

2. กำหนดแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบทำการพิจารณาและตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบใดศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบหลักการเขียนคำถามสมรรถภาพต่าง ๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบโดยใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบที่จัดทำไว้ชั้นที่ 1 เป็นกรอบซึ่งจะทำให้สามารถออกข้อสอบวัดได้ครอบคลุมทุกหัวข้อเนื้อหาและทุกสมรรถภาพส่วนรูปแบบและเทคนิคในการเขียนข้อสอบยึดตามที่ศึกษาในชั้นที่ 2

4. ตรวจสอบข้อสอบนำข้อสอบที่ได้เขียนไว้ในชั้นที่ 3 มาพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่งโดยพิจารณาความถูกต้องตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสมดีแล้วหรือไม่ตัวถูกตัวหลงเหมาะสมกับเข้ากับหลักเกณฑ์หรือไม่หลังพิจารณาข้อบกพร่องแล้วนำเอาข้อวิจารณ์นั้นมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลองนำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบโดยพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีการทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างละเอียดและชัดเจนการจัดพิมพ์รูปแบบให้เหมาะสม

6. ทดลองใช้วิเคราะห์คุณภาพ ปรับปรุงนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่คล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะสอบจริงซึ่งได้เรียนในวิชาเนื้อหาที่จะสอบแล้วนำผลการสอบมาตรวจให้คะแนนทำการวิเคราะห์คุณภาพคัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการถ้าข้อที่เข้าเกณฑ์มีจำนวนมากว่าที่ต้องการก็ตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการซึ่งเป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกต่ำสุดออกตามลำดับนำเอาผลการสอบที่คิดเฉพาะข้อสอบเข้าเกณฑ์เหล่านั้นมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น

7. พินิจแบบทดสอบฉบับจริงนำข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกและระดับความยากเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการในขั้นตอนที่ 6 มาพินิจเป็นแบบทดสอบฉบับที่จะใช้จริงซึ่งจะต้องมีคำชี้แจงวิธีทำด้วยและในการพินิจนอกจากใช้รูปแบบที่เหมาะสมแล้วควรคำนึงถึงความประณีตความถูกต้องซึ่งจะต้องตรวจทานให้ดี

สมนึก ภัททิยธนี (2560) ได้กล่าวสรุปถึงการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า

1. ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจข้อสอบแต่ละชนิดและทุกครั้งที่จะออกข้อสอบชนิดใดควรคำนึงถึงหลักการออกข้อสอบชนิดนั้น ๆ ด้วย
2. ข้อสอบชนิดใดก็ตามหากมีคุณสมบัติเป็นไปตามคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีหลายประการก็เป็นข้อสอบที่ดีมากเท่านั้น
3. ปัจจุบันนักเรียนมีจำนวนมากการพินิจ การตรวจข้อสอบสามารถใช้เครื่องจักรกลแทนการตรวจด้วยคนจึงควรใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ
4. โดยทั่วไปในการสอบแต่ละครั้งน่าจะใช้ข้อสอบเพียง 2 ชนิดก็มีประสิทธิภาพเพียงพอแล้วได้แก่ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียงกับข้อสอบแบบเลือกตอบส่วนข้อสอบชนิดอื่น ๆ น่าจะใช้เป็นเพียงแบบฝึกหัดหรืออาจจะใช้งานทดสอบย่อยเพื่อย้ายู้งใจให้นักเรียนสนใจในวิชาที่กำลังสอน และสามารถพัฒนาให้เป็นข้อสอบ 2 ชนิดนี้กล่าวคือ
 - 4.1 ถ้าเป็นข้อสอบแบบกาถูก –กาผิดควรพัฒนาให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ
 - 4.2 ถ้าเป็นข้อสอบแบบจับคู่ควรพัฒนาให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดตัวเลือก
 - 4.3 ถ้าเป็นข้อสอบเติมคำหรือตอบสั้นๆควรพัฒนาให้เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ (ถ้าให้ตอบสั้น ๆ) หรือแบบอัตนัย (ถ้าให้ตอบยาว ๆ)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดผลที่สำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่ให้ข้อสนเทศแก่ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่าการสอนบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษามากน้อยเพียงใด และสะท้อนถึงการจัดการเรียนการสอนว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และต้องปรับปรุงแก้ไข หรือไม่อย่างไร เพราะฉะนั้นแบบทดสอบที่ใช้จะต้องมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน จึงจะสามารถใช้ผลการสอบเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2.5 เจตคติ

2.5.1 ความหมายของเจตคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, น. 235) ให้ความหมายเจตคติไว้ว่า หมายถึง เป็นคำนามแปลว่าท่าที หรือความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สุชา จันทรเอ็ม (2520, น. 104) ให้ความหมายเจตคติไว้ว่าเป็นความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อวัตถุหรือสิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกท่าทีจะเป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

ชม ภูมิภาค (2551, น. 252) ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่าเป็นวิถีทางที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่างจำกัดความเช่นนี้มิได้จำกัดความเชิงวิชาการมากนักแต่หากเราจะพิจารณาโดยละเอียดแล้ว เราก็จะพอมองเห็นความหมายของมันอย่างชัดเจน เมื่อพูดว่ามีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นก็หมายถึง เจตคตินั้นมีวัตถุวัตถุที่เจตคติจะมุ่งต่อสิ่งนั้น เป็นอะไรก็ได้ อาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ นโยบาย หรือ อื่น ๆ อาจเป็นไปได้ในนามรูปธรรม หรือนามธรรม ดังนั้นวัตถุแห่งเจตคติอาจจะเป็นอะไรก็ได้ที่คนรับรู้ หรือคิดถึงความรู้สึก เช่นนี้ อาจเป็นแรงในการจูงใจ หรืออารมณ์เช่นเดียวกับแรงจูงใจแบบอื่น ๆ ได้จากพฤติกรรม เจตคติมี 2 ประเภท คือ เจตคติทั่วไปและเจตคติเฉพาะอย่างดังนั้นอาจสรุปความหมายของเจตคติคือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ลักษณะชอบไม่ชอบเห็นด้วยไม่เห็นด้วยพอใจไม่พอใจเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่และจะทำให้เห็นเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

จากการให้ความหมายของนักวิชาการข้างต้นของเจตคติสามารถสรุปได้ว่า เจตคติหมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึกความคิดเห็นของเราที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางบวกหรือลบและเจตคตินี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีเจตคติเชิงบวกก็จะแสดงในลักษณะความชอบความพึงพอใจความสนใจเห็นด้วยอยากทำอยากปฏิบัติและอยากให้เกิดสิ่งนั้นแต่หากมีเจตคติเชิงลบก็จะแสดงออกในลักษณะความเกลียดไม่พึงพอใจไม่สนใจไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายเป็นที่นี้ห่างสิ่งเหล่านั้นซึ่งปกติจะแสดงออกหรือปรากฏเด่นชัดในกรณีที่สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

2.5.2 องค์ประกอบของเจตคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2530, น. 5) ที่กล่าวว่า การที่จะกล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติให้ครอบคลุมมากที่สุดและเป็นที่ยอมรับกัน ได้แก่ แนวคิดที่เชื่อว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านมุ่งการกระทำ

1. ด้านความรู้สึก (Affective Component) การที่บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร เช่น ชอบหรือไม่ชอบ อะไรก็ตาม จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือความรู้สึก เพราะความรู้สึกจะบ่งชี้ว่าชอบหรือไม่ชอบ เช่น ความรู้สึกชอบเป็นนักกีฬา หรือไม่ชอบเป็นนักกีฬา เป็นต้น

2. ด้านความรู้ (Cognitive Component) บุคคลจะมีเจตคติอย่างไรจะต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ ว่าเคยรู้จักหรือเคยรับรู้มาก่อน มิฉะนั้นบุคคลไม่อาจจะกำหนดความรู้สึกหรือทำที่ว่าชอบหรือไม่ชอบได้ เช่น บุคคลที่จะบอกว่าชอบเป็นนักกีฬาหรือไม่ชอบเป็นนักกีฬานั้น จะต้องทราบเสียก่อนว่า นักกีฬามีบทบาทอย่างไร มีรายได้อย่างไร และจะก้าวหน้าเพียงใด มิฉะนั้นไม่อาจบอกถึงเจตคติของตนได้

3. ด้านพฤติกรรม (Behavior Component) บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร ให้สังเกตจากการกระทำหรือพฤติกรรม ถึงแม้ว่าพฤติกรรมจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของเจตคติ แต่ยังมี ความสำคัญน้อยกว่าความรู้สึก เพราะในบางครั้งบุคคลกระทำไปโดยขัดกับความรู้สึก เช่น ยกมือไหว้ และกล่าวคำสวัสดี แต่ในความรู้สึกจริง ๆ นั้น อาจมิได้เลื่อมใสศรัทธาเลยก็ได้

ถ้วน สายยศ (2538, น. 59) ได้กล่าวถึงลักษณะเจตคติไว้ว่า เจตคติมี 3 องค์ประกอบ แนวคิดนี้เชื่อว่าเจตคติมี 3 องค์ประกอบหรือ 3 ส่วน ได้แก่

1. ด้านสติปัญญา (cognitive component) ประกอบไปด้วยความรู้ความคิดและความเชื่อที่ผู้นั้นมีต่อเป้าเจตคติ ถ้าสมมติให้รัสเซียเป็นเป้าเจตคติ คำกล่าวที่ว่ารัสเซียเป็นประเทศเผด็จการ เธอเป็นความเชื่อต่อประเทศรัสเซีย ดังนั้นข้อคิดเห็นต่อเป้าใดเป้าหนึ่ง ถือเป็นความเชื่อตัวอย่างความเชื่อต่าง ๆ เช่น คนไทยรักสงบ ครูทำให้ชาติเจริญ วัดผลมีประโยชน์ต่อสังคม ความเชื่อที่กล่าวมาแล้วเป็นเพียงด้านสติปัญญาเท่านั้น

2. ด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ของคนใดคนหนึ่งที่มีต่อเป้าเจตคติ ว่ารู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่พอใจ หลังจากการสัมผัสหรือรับเป้าเจตคติแล้วสามารถแสดงความรู้สึกได้โดยการประเมินสิ่งนั้นว่าดีหรือไม่ดีตัวอย่างเช่น

ข้าพเจ้าไม่ชอบประเทศเผด็จการ ข้าพเจ้าไม่ชอบนิสัยคนไทย ข้าพเจ้าชอบวัดผล ครูเป็นอาชีพที่ดี ความรู้สึกเป็นการแสดงอยู่ในใจของคน ๆ นั้น

3. ด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นด้านแนวโน้มของการจะกระทำ หรือจะแสดงพฤติกรรม เจตคติเป็นพฤติกรรมซ่อนเร้น ในขั้นนี้เป็นการแสดงแนวโน้มของการกระทำ ต่อเป้าเจตคติเท่านั้นยังไม่แสดงออกจริง ดังตัวอย่างถ้าใครพูดถึงประเทศเผด็จการข้าพเจ้าจะเดินหนี ถ้าเห็นคนไทยที่เหน้ครับพระเจ้าจะเข้าไปคบหา ถ้ามีการอภิปรายทางวัดผลข้าพเจ้าจะไปฟัง เป็นแนวโน้ม ที่จะกระทำอยู่ในใจ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของเจตคติมี 3 อย่างคือ ด้านพฤติกรรม เป็นด้านแนวโน้มของการจะกระทำหรือจะแสดงพฤติกรรม ด้านความรู้สึกความรู้สึกหรืออารมณ์ของคนใดคนหนึ่งที่มีต่อเป้าเจตคติ และด้านสติปัญญาความรู้ความคิดและความเชื่อที่ผู้นั้นมีต่อเป้าเจตคติ

2.5.3 ลักษณะของเจตคติ

ลัว่น สายยศ (2538, น. 57) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ว่า เจตคติส่วนใหญ่มีลักษณะ ดังนี้

1. เจตคติเกิดขึ้นอยู่กับการประเมินโนภาพของเจตคติแล้วเกิดเป็นพฤติกรรมแรงจูงใจ เจตคติเป็นเพียงความรู้สึกโน้มเอียงจากการประเมินยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงจูงใจแต่เป็นการทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม แต่ถ้าแสดงออกพฤติกรรมแล้วก็จะมีลักษณะ 4 กลุ่ม คือ Positive - approach ตัวอย่างเช่นความเป็นเพื่อน ความรัก Negative - approach ตัวอย่างเช่น การโจมตี ตำว่า ต่อสู้ ฯลฯ Negative - avoidance ตัวอย่างเช่น ความกลัว ความเกลียด ประเภทนี้เป็น เจตคติที่ไม่ดีแบบไม่ยอมพบหน้าคืออยากหลีกเลี่ยงไปให้ไกลนั่นเองและอีกกลุ่มหนึ่งคือ Positive - avoidance เป็นลักษณะเจตคติทางบวกแต่ก็อยากจะหลบหลีกเลี่ยงหรือไม่รบกวนตัวอย่างเช่นการปล่อยให้เขาอยู่เงียบ ๆ เมื่อเขาเป็นทุกข์ เป็นต้น

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นตามแนวทิศทางตั้งแต่บวกจนถึงลบนั้นคือการแสดงความรู้สึกว่าทางบวกมากหรือน้อยไปทางลบมากหรือน้อยความเข้มข้นศูนย์ คือไม่รู้สึกนั่นเอง หรือเป็นกลางระหว่างบวกกับลบ แต่จุดที่เป็นกลางนั้นเป็นปัญหาต่อการแปลผลเพราะธรรมชาติจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบ บางคนไม่คิดอะไรมากคิดลงตรงกลาง

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ มากกว่าการมีมาแต่กำเนิด เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ สิ่งปฏิสัมพันธ์รอบตัว ซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรียนรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดีถ้า เรียนรู้ว่สิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติไม่ดี สิ่งใดเราไม่เคยรู้จักไม่เคยเรียนรู้จะไม่เกิดเจตคติเพราะ ไม่ได้ศึกษารายละเอียดของสิ่งนั้นการเรียนรู้เป้าเจตคติอาจเป็นตัวจริงหรือผ่านสื่อทั้งหลายที่มีต่อเป้า เจตคติตัวจริงก็ได้

4. เจตคติขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติหรือกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่างสิ่งเร้าทั้งหลาย อาจเป็น คนสัตว์ สิ่งของ สถาบัน มโนภาพ อุดมการณ์ อาชีพ หรือสิ่งอื่น ๆ เจตคติมีลักษณะอย่างไรขึ้นอยู่กับ เป้าเจตคติที่มีความสัมพันธ์สามารถเรียนรู้ได้มากน้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญ เป้าเจตคติมีลักษณะเป็น กลุ่มใกล้เคียงกัน จะมีเจตคติแตกต่างจากเป้าเจตคติที่มีลักษณะของกลุ่มแตกต่างกันมาก

5. เจตคติมีค่าสัมพันธ์ภายในการเปลี่ยนแปลงตามกลุ่ม นั่นคือกลุ่มที่มีลักษณะ เดียวกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์สูงกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์ต่ำแสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีเจตคติดีต่อสิ่งเดียวกันเจ้ามีความสัมพันธ์กันด้วย

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคงและทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงยากนั่นคือถ้าเป็นเจตคติ จริง ๆ แล้วการเปลี่ยนแปลงจะช้าหรืออาจทำได้ยาก เช่น เรายรักใครคนหนึ่งเมื่อรักแล้วก็ยังรักอยู่ไม่ว่า จะมีใครให้ข้อมูลไม่ตัวอย่างไรหรือแม้แต่คนที่เรารักมีความผิดพลาดเรื่องใดเราก้ยังรักอยู่ แต่พฤติกรรม ของคนรักเราเบี่ยงเบนไปบ่อย ๆ นาน ๆ เข้าเจตคติก็เปลี่ยนแปลงจากรักเป็นเกลียดได้

2.5.4 การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

2.5.4.1 แบบวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scales)

อนุวัติ คุณแก้ว (2559, น. 103) กล่าวถึงแบบวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) เป็นมาตรวัดเจตคติที่นิยมใช้กันมากวิธีหนึ่งข้อความที่ถามจะต้องครอบคลุมเจตคติที่ต้องการจะทราบและ สามารถชี้บ่งบอกถึงเจตคติที่มีอยู่หรือระดับความเข้มข้นของความรู้สึกได้ระดับความรู้สึกที่ใช้ทั่ว ๆ กันไป ได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วย เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ชอบน้อยที่สุด ชอบน้อย ไม่แน่ใจ ชอบมาก และชอบมากที่สุด ไม่ปฏิบัติเลย ปฏิบัติเพียงเล็กน้อย ปฏิบัติเป็นครั้งคราว ปฏิบัติบ่อย ๆ และปฏิบัติเป็นประจำ การตอบนั้นจะให้ผู้ตอบเลือกระดับความรู้สึกจากมากไปหาน้อย โดยให้คะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ถ้าคำถามเป็นเชิงบวก เช่น ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ ถ้าคำถามเป็นลบเช่น ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่น่าเบื่อ การแปลผลรวมคะแนนทั้งหมดของแบบวัดและ หาค่าเฉลี่ยถ้ามีคะแนนเฉลี่ยสูงแสดงว่ามีเจตคติในเชิงบวก

2.5.4.2 หลักการเขียนข้อความวัดเจตคติ

- 1) เป็นข้อความที่บ่งบอกทิศทางและระดับของความรูสึก
- 2) ไม่เป็นข้อความที่เป็นเท็จเกี่ยวกับเรื่องนั้นเพราะผู้ตอบจะเห็นด้วยเสมอทำให้ไม่ทราบความรู้สึกของผู้ตอบ
- 3) ข้อความที่ถามต้องมีความชัดเจนมีความหมายแน่นอนไม่กำกวม
- 4) ข้อความหนึ่ง ๆ ควรถามความคิดเห็นเพียงอย่างเดียวเพราะถ้าถามหลายความคิดเห็นในข้อความเดียวจะทำให้ยากต่อการแสดงความคิดเห็น
- 5) ควรมีข้อความที่ถามทั้งด้านบวกและด้านลบ
- 6) ข้อคำถามที่ถามสามารถพิพากษาได้เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นทั้งด้านเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจึงควรหลีกเลี่ยงการใช้คำบังคับเช่นเสมอทั้งหมด ไม่เคยเลย เพียงเล็กน้อย เป็นต้น
- 7) ใช้ข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นปัจจุบันเพราะจะช่วยให้ทราบเจตคติในบุคคลในสภาวะปัจจุบัน
- 8) หลีกเลี่ยงข้อความที่ไม่อาจแสดงความคิดเห็นได้หรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวัด

ตารางที่ 2.1

เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

ข้อความ	5	4	3	2	1
1. ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ท้าทาย					
2. ฉันชอบอ่านภาษาอังกฤษ					
3. ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ					
4. ฉันชอบดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ					

ตัวอย่างของแบบวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความรูสึกของท่าน

5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย

3 = ไม่น่าใจ 2 = ไม่เห็นด้วย

1 = ไม่เห็นด้วย

2.5.4.3 การสร้างแบบเทอร์สโตน

ล้วน สายยศ (2538, น. 66) ได้กล่าวถึงการสร้างเครื่องมือแบบเทอร์สโตนไว้ว่า เทอร์สโตน พัฒนาเครื่องมือวัดเจตคติเมื่อ ค. ศ. 1929 ส่วนดีของเครื่องมือวัดนี้ตรงไม่มีมาตราวัดติดเลขเอาไว้ให้ผู้ตอบเห็นจะมีเพียงข้อความแสดงความรู้สึกทางบวกกลางและลบครบตามจำนวนมาตราที่กำหนดไว้ ตอนสร้างตอนแรกเท่านั้นนั้นน่าจะกำหนด 5 มาตราจำนวนข้อสอบน้อยที่สุดควรได้ 5 ข้อ ถ้ากำหนดมาตราวัดไว้ 11 มาตราจำนวนข้อสอบที่แสดงความรู้สึกทั้งบวก และลบอย่างน้อยต้องให้ได้ 11 ข้อวิธีการดำเนินการสร้างมีขั้นตอนง่าย ๆ ดังนี้

1. ขึ้นรวบรวมข้อความ เมื่อเลือกเป้าเจตคติ เช่น ครูหรือวิชาคณิตศาสตร์ ต้องหาข้อความที่เกี่ยวกับความรู้สึกต่อเป้าหมายทั้งทางบวกและทางลบยิ่งได้มากเท่าไรยิ่งดี ข้อความนั้นอาจมาจากการบอกกล่าวของคนอื่นทั่วไปของเพื่อนร่วมงาน หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และหนังสือต่าง ๆ ข้อความนี้ถือเป็นความเชื่อที่คนทั่วไปมีต่อเป้าเจตคตินาน ๆ ลักษณะข้อความควรเป็นดังนี้

- 1.1 เป็นความรู้สึกที่สะท้อนตั้งแต่ปวดมากที่สุดถึงโลกมากที่สุด
- 1.2 ต้องไม่เป็นความจริงหรือสามารถแปลเป็นจริงได้
- 1.3 ควรเป็นปัจจุบันมากกว่าอดีต
- 1.4 ไม่ควรเป็นข้อความที่แปลได้หลายทางคาดเคลื่อนต่อเป้าเจตคติ
- 1.5 ควรง่ายไม่สลับซับซ้อนมากนัก
- 1.6 เป็นข้อความกะทัดรัดได้ใจความ

1.7 ควรหลีกเลี่ยงคำว่าทั้งหมดเสมอๆ ไม่เคย ไม่เลย
1.8 คำว่าเพียงเท่านั้น ขนาด ต้องอย่า ให้ระวังไม่จำเป็นจริง ๆ ไม่ควรนำมาใช้

1.9 ข้อความฝนให้กลุ่มเรื่องที่จะทำมากที่สุดและควรมีจำนวนมาก ๆ
ไว้เมื่อวิเคราะห์แล้วจะได้ครบมาตราตามที่กำหนด ตัวอย่างข้อความที่เกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพครู

- 1.9.1 ครูเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่อง
- 1.9.2 ครูเป็นได้ดีเฉพาะเพศหญิง
- 1.9.3 ครูเป็นอาชีพกาฝากของสังคม
- 1.9.4 อายากรวยไม่ควรประกอบอาชีพครู
- 1.9.5 ข้าพเจ้าเปลี่ยนอาชีพครูมากที่สุด

1.9.6 อาชีพครูศักดิ์ศรีต่ำต่อยกกว่าอาชีพ

1.9.7 อาชีพครูเป็นงานน่าเบื่อหน่าย

2. เตรียมข้อความเพื่อประเมิน ในขั้นนี้ให้รวบรวมข้อความได้จากข้อที่ 1 แล้วนำมาเรียงเขียนเป็นคำชี้แจงและเลือกมากกว่าจะเอาจำนวนเท่าไร โดยแนวคิดเริ่มแรกใช้ 11 มากแต่เราจะกำหนดอย่างอื่นก็ได้ตามความต้องการเช่น 3 หรือ 5 7 หรือ 9 ก็ได้จะกำหนดเป็นคู่ก็ได้ 4 หรือ 6 หรือ 8 การเขียนคำชี้แจงควรบอกด้วยว่าข้อความวัดเจตคติเรื่องใด มีกี่ข้อ แนวทางการพิจารณาทำอย่างไร ต่อจากนั้นพิมพ์ข้อความไว้ทางขวามือมากที่กำหนดไว้ เพื่อเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าตามความเป็นจริงแล้วข้อความนี้ควรอยู่ในระดับใดผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาโดยไม่เอาเจตคติของตัวเองไปเกี่ยวข้องตัวอย่างข้อความประเมินในตอนแรก ดังนี้

2.1 ครูเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่อง

น้อย	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	มาก
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	-----

2.2 ครูเป็นอาชีพกาฝากสังคม

น้อย	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	มาก
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	-----

3. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการในการนี้จะเป็นใครก็ได้ ที่มีความรู้เรื่องการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบนี้หรือเป็นผู้ที่สามารถฟังคำอธิบายแล้วสามารถพิจารณาได้แต่ควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และเหตุผลสมควรเป็นผู้พิจารณาอย่างน้อย 30 คน ยิ่งมากเท่าไรยิ่งดี เครื่องมือมาตรฐานบางฉบับใช้ผู้พิจารณาถึง 300 คน หน้าที่ของผู้พิจารณาคืออ่านข้อความแต่ละข้อพิจารณาดูว่าจริง ๆ แล้วข้อความนั้นเป็นการแสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติทางบวก หรือทางลบ หรือกลาง ๆ อย่าได้เอาเจตคติของตนไปพิจารณาเป็นอันขาดเมื่อพิจารณาแล้วว่าข้อความแสดงความรู้สึกทางบวกกับเป้าเจตคติก็แปลว่าต้องตอบคลุมมาตราตั้งแต่ 6 - 11 แน่นนอน แต่ให้พิจารณาดูอีกทีว่าควรจะอยู่ในช่วงมาตราใดจึงจะเหมาะสมที่สุด ตัวอย่างเช่น ข้อความว่าคณิตศาสตร์ทำให้โลกเจริญ จะเห็นว่ามองเป้าเป็นคณิตศาสตร์ ทางบวก แปลว่าต้องอยู่ในมาตรา 6 - 11 แต่ไม่รู้อยู่ในจุดไหน มาพิจารณาอีกทีจึงเห็นควรให้อยู่ในมาตราที่ 10 ดังนี้เป็นต้นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาไม่จำเป็นต้องเห็น

ควรเหมือนกันหมดจะมีความแตกต่างกันบ้างแต่ถ้าพิจารณาดี ๆ ด้วยเหตุผลยอดเยี่ยมก็จะได้มาตราที่ใกล้เคียงหรือจุดเดียวกัน

2.5.5 มาตรการวัดเจตคติ

ล้วน และอังคณา สายยศ (2542, น. 66 - 107) ได้กล่าวถึงมาตรการวัดเจตคติไว้ว่าเจตคติเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล ที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง จึงเป็นการวัดโดยทางอ้อม ได้แก่ การสังเกต พฤติกรรม การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง การใช้แบบวัดเจตคติ เป็นต้น ทั้งนี้ประเภทของมาตรการวัดเจตคติมีหลายประเภท ซึ่งในที่นี้จะนำมากล่าวเพียง 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) มาตรการวัดแบบเทอร์สโตน (2) มาตรการวัดแบบลิเกิต และ (3) มาตรการวัดแบบออสกูด รายละเอียดดังนี้

1. สเกลมาตรการวัดแบบเทอร์สโตน

เทอร์สโตนพัฒนาเครื่องมือวัดเจตคติขึ้นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1929 ซึ่งมีลักษณะพิเศษตรงที่ไม่แสดงมาตราตัวเลขติดเอาไว้ให้ผู้ตอบเห็น คือจะมีแต่ข้อความแสดงความรู้สึกทางบวก กลาง และลบ ครบตามจำนวนมาตราที่กำหนดไว้ก่อนลงมือสร้างเครื่องมือวัดเท่านั้น เช่น กรณีกำหนด 5 มาตรา จำนวนข้อน้อยที่สุดควรใช้ได้ 5 ข้อ หรือกรณีกำหนด 11 มาตรา จำนวนข้อที่แสดงถึงความรู้สึกทางบวก กลาง และลบ อย่างน้อยต้องให้ใช้ได้ 11 ข้อ ทั้งนี้เครื่องมือวัดเจตคติตามแนวคิดของเทอร์สโตนแต่ละข้อความ ผู้ทดสอบจะตอบใน 2 ลักษณะ คือ เห็นด้วย กับไม่เห็นด้วย และในแต่ละข้อความจะมีน้ำหนักในการแปลผลไม่เท่ากัน

เพื่อให้เห็นถึงลักษณะมาตรการวัดแบบเทอร์สโตน ที่ชัดเจน ผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอวิธีการให้ได้มาซึ่งมาตรการวัดตามแนวคิดเทอร์สโตน มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรการวัด หรือค่ามาตราประจำข้อ (Scale) ซึ่งเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ตัว S ตามแนวคิดของเทอร์สโตน หมายถึง ค่าน้ำหนักความรู้สึกของระดับความเป็นจริงของแต่ละข้อความ ในแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น

ในการกำหนดมาตราประจำข้อ (S) นั้นเทอร์สโตน ใช้วิธีการนำเอาค่าความถี่จากการประเมินระดับความเป็นจริงของแต่ละข้อความที่ให้ผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 30 ท่านพิจารณาคำนวณเป็นค่ามาตราประจำข้อ โดยการหาค่ามัธยฐาน ซึ่งจะได้ค่ามาตราประจำ (S) ของแต่ละข้อความตามจำนวนมาตราที่กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เช่น ค่าตั้งแต่ 1 - 11 (กรณีกำหนด 11 มาตรา) ทั้งนี้ค่าประจำมาตราที่ได้นั้นจะมีความเชื่อมั่นมากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องนำมาหาค่าการกระจายของระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าควอไทล์ Q วัดการกระจาย ซึ่งยอมรับกันไม่เกิน 2.0

(ค่าควอไทล์ยิ่งน้อยยิ่งดี แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันมาก จะทำให้ข้อความนั้นเชื่อถือได้มาก) จากนั้นข้อความที่ได้จะถูกนำมาจัดเรียงค่ามาตราประจำข้อจากน้อยไปมาก แล้วดึงเอาข้อความในแต่ละกลุ่ม ที่มีระดับความเชื่อมั่นสูง ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน มาสลับกันโดยวิธีการสุ่ม เพื่อสร้างเป็นแบบวัดเจตคติ ซึ่งเมื่อผู้ทดสอบตอบเห็นด้วยในข้อที่ 1 และเห็นด้วยในข้อที่ 2 ซึ่งการเห็นด้วยในข้อที่ 1 กับข้อที่ 2 ย่อมได้ค่ามาตราประจำข้อไม่เท่ากัน

ดังนั้นในการแปลผลระดับเจตคติตามแนวคิดของเทอร์สโตนนั้น จึงนำเอาค่ามาตราประจำข้อ (S) มาหาค่าเฉลี่ย แปลผลตามเกณฑ์เป็นช่วง ๆ (กรณีกำหนด 11 มาตรา) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
1 - 3	มีเจตคติต่ำมาก
3 - 5	มีเจตคติต่ำ
5 - 7	มีเจตคติปานกลาง
7 - 9	มีเจตคติสูง
9 - 11	มีเจตคติสูงมาก

ทั้งนี้ตัวเลขที่ซ้ำกันถือว่าเป็นขอบเขต ถ้าผู้ทดสอบได้คะแนนถึงขอบเขตบนก็ให้แปลผลอยู่ในกลุ่มบน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แบบวัดเจตคติของเทอร์สโตน เป็นแบบวัดที่สร้างได้ยากต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก ในการพิจารณาระดับความเป็นจริงของข้อความที่จะนำมาเป็นแบบวัด และในแบบวัดหนึ่ง ๆ ผู้ใช้จะไม่สามารถแปลค่าได้หากไม่รู้ค่ามาตราประจำข้อของแต่ละข้อคำถามในแบบวัดเจตคตินั้น ๆ เพราะคำตอบที่ว่า เห็นด้วยข้อที่ 1 กับคำตอบที่ว่าเห็นด้วยในข้อที่ 2 มีน้ำหนักไม่เท่ากัน

2. สเกลมาตรการวัดแบบลิเกิต

ลิเกิตสร้างเครื่องมือวัดเจตคติขึ้นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.1932 เป็นแบบวัดที่สร้างได้ง่ายกว่าแบบวัดเจตคติของเทอร์สโตน แบบวัดเจตคติของลิเกิตมีลักษณะที่แตกต่างจากเทอร์สโตน คือ มีการกำหนดค่าน้ำหนักความรู้สึกของแต่ละข้อความหลังจากการนำแบบวัดไปทดสอบแล้ว ข้อความอาจจะเป็นทางบวกทั้งหมดหรืออาจจะเป็นทางลบทั้งหมด หรือผสมกันก็ได้ แบบวัดเจตคติมีความเชื่อมั่นสูง และพัฒนาเพื่อวัดความรู้สึกได้หลายอย่าง

เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของมาตรการวัดตามแนวคิดของลิเกิต ผู้ศึกษาได้นำเสนอวิธีการให้ได้มา มาตรการวัดแบบลิเกิต ดังนี้มาตรการวัดแบบลิเกิต จากกระบวนการตรวจสอบข้อความในแบบวัดเจตคติ ซึ่งเป็นการตรวจสอบขั้นแรกเพื่อดูความเหมาะสมของข้อความที่จะนำไปใช้วัดเจตคติตามเป้าหมาย ซึ่งแบ่งระดับการตอบออกมากกว่า 2 ระดับ ซึ่งละเอียดกว่าเทอร์สโตน เช่น แบ่งเป็น 3 ระดับ (เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย) แบ่งเป็น 5 ระดับ (เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะเป็นไปในลักษณะอื่นก็ได้ขึ้นอยู่กับข้อความที่แสดงความรู้สึก เช่น ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติปานกลาง ไม่ปฏิบัติ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาเอกสารวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับแบบวัดเจตคติตามแนวคิดของลิเกิต พบว่าส่วนใหญ่นักวิชาการนิยม แบ่งน้ำหนักของข้อความออกเป็น 5 ระดับ ทั้งนี้การจะบอกได้ว่าข้อความข้อนี้จะมีน้ำหนักความรู้สึกระดับใดนั้น ลิเกิตวิธีการคำนวณน้ำหนักข้อความ 3 วิธี (1) วิธีน้ำหนักซิกมา (Sigma Deviate Weighting Method) ด้วยการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากจุดกลางของพื้นที่ของแต่ละตัวเลือกที่มีอยู่ (2) วิธีน้ำหนักคะแนนมาตรฐาน (Standard Score Weighting) ด้วยการหาคะแนนมาตรฐานที่จุดกลางของช่วงพอดีกลายเป็นคะแนนมาตรฐานเฉลี่ยของช่วงในตัวเลือกหนึ่ง ๆ (3) วิธีกำหนดน้ำหนักแบบพลการ (Arbitrary Weighting Method) เป็นการกำหนดโดยคิดว่าถ้ามากที่สุดให้ 5 ถัดมาเป็น 4 เป็น 3 จนถึง 1 หรือ 0 ตามลำดับ ทั้งนี้วิธีการหาค่าน้ำหนักระดับความรู้สึกของข้อความทั้ง 3 วิธีนี้ ให้ค่าน้ำหนักใกล้เคียงกัน มีความสัมพันธ์กันสูงมากถึง 0.99 ดังนั้นวิธีกำหนดน้ำหนักแบบพลการ (Arbitrary Weighting Method) จึงได้รับความนิยมและใช้มากที่สุด

ส่วนในการแปลผลระดับเจตคติตามแนวคิดของลิเกิตนั้น นิยมแปลผลเป็นตัวเลขตามมาตรหรือระดับที่กำหนด ด้วยการนำจำนวนข้อไปหารคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์การแปลคะแนนแบบวัด (กรณีกำหนด 5 ระดับ) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีเจตคติสูงมาก
3.51 - 4.50	มีเจตคติสูง
2.51 - 3.50	มีเจตคติปานกลาง
1.51 - 2.50	มีเจตคติต่ำ
1.00 - 1.50	มีเจตคติต่ำมาก

ดังจะเห็นได้ว่า มาตรการวัดเจตคติตามแนวคิดของลิเกตินั้นได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการสร้างแบบวัดเจตคติ เพราะสร้างได้ง่าย ไม่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก และวัดความรู้สึกได้หลายอย่าง ทั้งนี้มีข้อระวังในการแปลผลซึ่งต้องกลับค่ามาตราในกรณีที่เป็นข้อความทางลบก่อนเสมอเท่านั้น

3. สเกลมาตรการวัดแบบออสกูส

ออสกูต เป็นหัวหน้าคณะในการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบนัยจำแนก (SDS) หรือเทคนิคจำแนกความแตกต่างทางภาษา ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1987 โดยอาศัยทฤษฎีและผลงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายของคำในประโยคที่แสดงความรู้สึก โดยการใช้คำสั้น ๆ แทนการใช้ประโยคยาว ๆ ซึ่งให้ความหมายที่ไม่ต่างกันซึ่งคำคุณศัพท์ที่นำมาใช้อธิบายเป้าหมายที่ต้องการวัดนั้น จะประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) ด้านการประเมินเป็นคุณศัพท์ที่สะท้อนการตัดสินคุณค่า (2) ด้านศักยภาพเป็นคุณศัพท์ที่สะท้อนถึงพลังอำนาจ (3) ด้านกิจกรรม เป็นคุณศัพท์ที่สะท้อนถึงกิริยาอาการ ดังนั้นแบบวัดเจตคติตามแนวคิดของออสกูตจึงมีลักษณะเป็นการใช้คำคุณศัพท์ 2 คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน ให้ผู้ทดสอบตัดสินใจถ่วงน้ำหนักไปในมาตราใดก็ขีดตอบมาตรานั้น ๆ

เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของมาตรการวัดตามแนวคิดของออสกูต ผู้ศึกษาได้นำเสนอวิธีการให้ได้มาซึ่งมาตรการวัดแบบออสกูส ดังนี้

มาตรการวัดตามแนวคิดของออสกูตเกิดจาก การนำเอาคำคุณศัพท์ตรงข้ามแต่ละคู่ ที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มาสร้างเป็นมาตรวัดความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ หรือที่เรียกว่า มโนภาพ โดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งมาตรการวัดแบบออสกูตนี้เรียกว่า มาตรแบบ 2 ขั้ว ทั้งนี้อาจจะกำหนดเป็น 3 ระดับ 4 ระดับ หรือ 7 ระดับก็ได้ตามความต้องการ (เดิมกำหนด 7 ระดับ) ซึ่งอาจจะกำหนดให้ค่ามากในคำคุณศัพท์ที่เป็นทางบวกและกำหนดให้ค่าน้อยในคำคุณศัพท์ที่เป็นทางลบ ก็ได้

ในส่วนของการให้คะแนนเมื่อผู้ทดสอบตัดสินใจถ่วงน้ำหนักในระดับช่วงใดช่วงหนึ่งระหว่างคำคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันนั้น ซึ่งถ้าตัดสินใจถ่วงน้ำหนักในช่องที่ติดกับคำคุณศัพท์เชิงบวกจะให้คะแนน 7 และในช่องถัดไปจะเป็น 6 5 4 3 2 และ 1 สำหรับช่วงที่ติดคำคุณศัพท์ทางลบ จากนั้นจะให้เอาคะแนนของทุกข้อมารวมกันก็ แล้วหาค่าเฉลี่ย ได้เป็นคะแนนเจตคติของแต่ละคนหรือแต่ละฉบับ ทั้งนี้สามารถแปลผลโดยการนำเสนอแบบเส้นภาพก็ได้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 วิจัยในประเทศ

บุพผา มุกระ (2449) ได้ศึกษาการศึกษาศักยภาพด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้ หมวกความคิด 6 ใบ และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ กับ กลุ่มที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียน อำมาตย์พานิชกุล จังหวัดกระบี่ จำนวน 2 ห้องเรียน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงมาเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 36 และ 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการ เรียนรู้โดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ ซึ่งมีจำนวน 7 แผน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียน อ่านเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นด้วยหมวกความคิด 6 ใบ จากงานเขียน ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ข่าว สถานการณ์ บทความ สารคดี นิทานพื้นบ้าน เรื่องสั้น และ วรรณคดี ตามลำดับ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 15 ข้อ มีค่า ความเชื่อมั่น .72 และเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามเกณฑ์รูบริคส์ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์วิจารณ์ คิดสร้างสรรค์ สรุปเป็นความคิด รวบยอดจากเรื่องที่อ่านได้อย่างครบถ้วนและเป็นระบบ ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของ นักเรียนที่เรียนรู้อยู่ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของ นักเรียนที่เรียนรู้อยู่ ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรา เวชบรรพต (2550) ได้ศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ นิทานพื้นบ้านโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งต้องมีการเตรียมสื่อให้เหมาะสมกับระดับวัยเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่านอยากค้นหามีความเพลิดเพลินจากภาพและ

วางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบจิกซอว์ (Jigsaw) การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนให้สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วงสว่างสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มยกกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือ ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน โดยแต่ละแผนมีใบงาน แบบทดสอบท้ายแผน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก แผนละ 10 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 - 1.64 และมีค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบ ทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.91/85.05 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5982 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 59.82 โดยสรุป แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ศิริพร เสาวลักษณ์ (2551) ได้ศึกษาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช โดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม โดยใช้นิทานเป็นสื่อ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชที่เลือกเรียน รายวิชาเพิ่มเติม ท 30101 เสริมทักษะภาษาไทยจำนวน 36 คน เป็นนักเรียนที่มาจากทุกห้องเรียน

จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแผนจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูมโดยใช้นิทานเป็นสื่อจำนวน 10 แผนใช้เวลาในการทดลอง 20 ชั่วโมง และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มีความน่าเชื่อถือ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (t - test dependent) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูมโดยใช้นิทานที่บ้าน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

วานิช ยืนชีวิต (2552) ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานที่บ้าน มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 (2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ค้นการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานที่บ้าน (3) เปรียบเทียบคะแนนการอ่านของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ด้วยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานที่บ้าน ระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน (4) ศึกษาความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานที่บ้าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านอาจสามารถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 17 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี่ 3 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด แบบทดสอบวัดการอ่าน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.34 - 0.69 มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.47 - 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และแบบวัดความมั่นใจในตนเอง แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน t - test (Dependent Samples) ผลการศึกษา ค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยหนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานที่บ้านมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.12/84.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.7727 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 77 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความมั่นใจในตนเอง อยู่ในระดับมาก

ละมัย สายสินธ์ (2552) ได้ศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติการศึกษาในครั้ง นี้มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านออกเสียง ที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้และเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบกิจกรรมบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านห้วยยาง ตำบลหนองขง อำเภอสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียง จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏดังนี้ (1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติ มีค่าเท่ากับ 88.35/93.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติ มีค่าเท่ากับ 0.9019 (3) นักเรียนที่ เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติสามารถอ่านออกเสียงได้คล่อง ถูกต้องชัดเจนสนุกสนานเล่นกับบทบาทสมมติมีความรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมายให้ มีความ กระตือรือร้นในการเรียนสนใจเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบสามารถตอบคำถามและกิจกรรมได้อย่างมีความสุข

แก้วกาญจน์ สระศรี (2554) ได้ศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความและความคิดเชิงสร้างสรรค์เรื่องวรรณกรรมนิทานก้อมชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC มีความมุ่งหมาย เพื่อ (1) สสำรวจความต้องการในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น (2) พัฒนาและประเมินคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่น (3) ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น และ (4) ประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ตามรูปแบบ CIRC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ผู้ปกครอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กรรมการสถานศึกษาครู และศึกษานิเทศก์ จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 6 ชนิด ได้แก่ (4.1) หลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CRC จำนวน 10 แผน จำนวน 20 ชั่วโมง (4.2) แบบสอบถามเพื่อสำรวจ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีค่าอำนาจจำแนก 0.32 - 0.85 ความเชื่อมั่น 0.54

(4.3) แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง มีค่าอำนาจจำแนก 0.37 - 0.85 ค่าความเชื่อมั่น 0.95 4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความมีค่าความยาก 0.25 - 0.88 ค่าอำนาจจำแนก 0.25 - 0.88 ค่าความเชื่อมั่น 0.92 (4.5) แบบทดสอบวัดความคิดเชิงสร้างสรรค์มีค่าอำนาจจำแนก 0.807 และ 6) แบบสอบถามเพื่อประเมินหลักสูตรท้องถิ่นตาม รูปแบบ CIPP มีค่าอำนาจจำแนก 0.50 - 0.87 ค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบสมมุติฐานใช้ t -test (Dependent Samples) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ (1) ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นพบว่าควรนำวรรณกรรมพื้นบ้าน มาจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นและต้องการวรรณกรรมนิทานก้อมเป็นสาระการเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นมากที่สุด (2) การพัฒนาประเมินคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้าน การอ่านจับใจความ ความคิดสร้างสรรค์เรื่องวรรณกรรมนิทานก้อมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรม การเรียนรู้ CIRC พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมายโครงสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาเรียนการวัดและประเมิน แผน ส่วนประกอบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผล และหลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก (3) การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น ครั้งที่ พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 88.19/85.47 ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.8212 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าด้านการเรียน 0.8212 คิดเป็นร้อยละ 82.12 การทดลองใช้ครั้งที่ 2 พบว่ามีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 89.96/88.75 ดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7954 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าด้านการเรียน 0.7954 คิดเป็น ร้อยละ 79.54 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความและความคิดเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (4) การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ตามรูปแบบ CIRC โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความและความคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่ใน เกณฑ์ที่พอใจมาก

มณฑล สุวรรณนิมิต (2554) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาร่วมกับการใช้ นิทานพื้นบ้านสงขลาต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ ในการอ่านภาษาไทยกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้าน

สงขลา ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 42 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนพลวิทยา โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม คู่มือวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แผนจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลาจำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยจำนวน 40 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจ ของเด็กนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบ ชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปป่าร่วมกับการเล่านิทานพื้นบ้านสงขลา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา มีความเข้าใจในการอ่านสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำปางศรี ทวีฤทธิ์ (2555) ศึกษาเรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (2) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 (3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนหนึ่งห้องเรียน จำนวนนักเรียน 46 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย (1) แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 เล่ม (2) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคิดวิเคราะห์ จำนวน 8 แผน (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.40 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่น 0.8160 และ (4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 และ E.I. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 86.37/83.70 สูงกว่าเกณฑ์กำหนด 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 เท่ากับ 0.75 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 75 (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ภานิดา สิทธิหาโคตร (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา วิทยุครั้งนี้นำวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (2) ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และ 3) เพื่อศึกษาการยืนยันชั้นประสิทธิผลการขยายผลการใช้หลักสูตรบูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือระยะที่ 1 ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 52 คน ศึกษานิเทศก์ 10 คน ครูผู้สอน 129 คน นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 370 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ครูผู้สอนรายวิชาเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม และครูสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 12 คน ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 คน และคณะกรรมการการศึกษามหาชนพื้นฐานจำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แนวคำถามการจัดสนทนากลุ่ม ระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ทดลองใช้หลักสูตร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 44 โรงเรียนอาจสามารถวิทยา จำนวน 34 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้หลักสูตร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนหนองหมื่นถ่านวิทยา จำนวน 34 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 แบบประเมินหลักสูตร แบบประเมินเอกสาร ประกอบหลักแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมิน

เจตคติที่มีต่อวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และแบบสอบถามความพึงพอใจระยะที่ 3 ศึกษาการยืนยัน ประสิทธิภาพการหาผลการใช้หลักสูตรวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานมีโรงเรียน 6 แห่ง จำนวนนักเรียน 1 คน จำนวนครู 6 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย พื้นที่การวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่า t-test (Dependent Sample) นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ภาพรวมของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบหลักสูตร 6 องค์ประกอบ หน่วยการเรียนรู้ หน่วยเวลาเรียน 4 ชั่วโมง เป็นหลักสูตรในรายวิชาเพิ่มเติม บูรณาการกับรายวิชาสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมและศิลปะ ใช้เนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานประเภท นิทานพื้นบ้าน สำนวนผญา ภาษิต ปริศนากำทายเพลงพื้นบ้าน และตำนาน ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนทุกคนมีคะแนนผลการสอบอยู่ในระดับร้อยละ 80 ขึ้นไป เจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ในรายวิชาเพิ่มเติมของนักเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับสูง นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร บูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานอยู่ในระดับมาก (2) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 43 โรงเรียนหนองหมื่นถ่านนิเทศ จำนวน 34 คน พบว่า (2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนทุกคนมีคะแนนผลการสอบอยู่ในระดับ ร้อยละ 80 ขึ้นไป (2.2) เจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานในรายวิชาเพิ่มเติมของนักเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง (2.3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน อยู่ในระดับมาก (3) ผลการศึกษาการยืนยันประสิทธิภาพของการหาผลการใช้หลักสูตรวรรณกรรมท้องถิ่น อีสาน ขยายผลกับโรงเรียน 6 แห่ง จำนวนนักเรียน 178 คน พบว่า (3.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนนักเรียนทุกคนมีคะแนนผลการสอบอยู่ในระดับร้อยละ 80 ขึ้นไป (3.2) เจตคติต่อวรรณกรรม ท้องถิ่นอีสานในรายวิชาเพิ่มเติมของนักเรียนทั้ง 6 แห่ง หลังเรียนอยู่ในระดับสูง (3.3) นักเรียนทั้ง 6 แห่ง มีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

นาแล จะแล (2558) ได้ศึกษา การใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างนิทานพื้นบ้านลาหู่เผละที่มีประสิทธิภาพ (2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญจากการใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละ ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษา อนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง และสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 36 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน จากสาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (1) นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละที่ผู้วิจัยทำการรวบรวมโดยวิธีมุขปาฐะ จำนวน 10 เรื่อง (2) แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R จำนวน 10 แผน ประกอบไปด้วย แผนที่ 1 เรื่องข้าว แผนที่ 2 เรื่องทำไมเสือไม่ยอมตายในแม่น้ำ แผนที่ 3 เรื่องความโลภของกระต่าย แผนที่ 4 เรื่อง บัญญัติแห่งโตโบ แผนที่ 5 เรื่องกำเนิดฝัน แผนที่ 6 เรื่องทำไมหมากินดวงจันทร์ แผนที่ 7 เรื่องพระเจ้าหน้าสี แผนที่ 8 เรื่องลายผ้าสามเหลี่ยม แผนที่ 9 เรื่องความเชื่อเกี่ยวกับอัน และ แผนที่ 10 เรื่องทำไมคนลาหู่ห้ามดื่มเหล้า (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สำหรับใช้ทดสอบก่อนเรียน และหลังการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 56 ข้อ (4) แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R สำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ วัดใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านผู้สอนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 18 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดำเนินการวิจัยโดย ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่าน จับใจความสำคัญ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 28 ข้อ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผละควบคู่กับ

วิธีการสอนแบบ SQ3R ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จนครบ 10 แผน ใช้เวลา 20 ชั่วโมง จากนั้น จึงทำการทดสอบ หลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 28 ข้อ โดยนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของนิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าเล เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนกับหลังเรียน และสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าเลควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ แล้วนำไปหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า (1) นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าเล จำนวน 10 เรื่อง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นสื่อพัฒนาทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ ศึกษาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02/85.09 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าเลควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.89 คิดเป็นร้อยละ 88.83 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.13 คิดเป็นร้อยละ 64.73 ส่งผลให้ มีความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญเท่ากับ 6.76 คิดเป็นร้อยละ 24.11 (3) นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าเล ควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R โดยภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54

คมกฤษณ์ วรเดชนันนา (2562) ได้ศึกษา ธรรมชาติในวรรณกรรมนิทานอีสาน : การสร้าง ภูมินิเวศและการสื่อความหมาย มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาธรรมชาติกับการสร้างภูมินิเวศและธรรมชาติ กับการสื่อความหมายทางสังคมและวัฒนธรรม การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยภูมิวัฒนธรรมและนิเวศ วัฒนธรรม โดยใช้ข้อมูลวรรณกรรมนิทานอีสานประเภทลายลักษณ์ ทั้งหมด 29 เรื่อง การนำเสนอข้อมูล ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า ธรรมชาติกับการสร้างภูมินิเวศ 3 พื้นที่ คือ (1) ธรรมชาติกับ การสร้างภูมินิเวศเชิงในพื้นที่สูง (2) ธรรมชาติกับการสร้างภูมินิเวศในพื้นที่ราบ และ (3) ธรรมชาติกับ การสร้างภูมินิเวศในพื้นที่แหล่งน้ำ ซึ่งทั้ง 3 พื้นที่พบว่ามีเนื้อหาที่สัมพันธ์กันทั้งในเชิงกายภาพ เชิงจิต วิญญาณ และเชิงสังคมวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นการจัดวางและการปรับตัวของมนุษย์เพื่อให้เข้ากับ ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมตามแต่ละพื้นที่ สำหรับธรรมชาติกับการสื่อความหมายทางสังคมนั้น 6 ด้าน คือ (1) ธรรมชาติกับการสื่อความหมายทางชนชั้น ประกอบด้วย ชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง และชนชั้นล่าง (2) ธรรมชาติกับการสื่อความหมายทางสถานภาพ ประกอบด้วย สถานภาพของวัยเยาว์ - วัยหนุ่มสาว

และสถานภาพวัยอาวุโส (3) ธรรมชาติกับการสื่อความหมายทางศาสนา ประกอบด้วย ความเชื่อตั้งกับ พุทธศาสนา (4) ธรรมชาติกับการสื่อความหมายทางเพศสภาวะ ประกอบด้วย เพศหญิงกับเพศชาย (5) ธรรมชาติกับการสื่อความหมายทางชาติพันธุ์ประกอบด้วย ชาติพันธุ์ลาว - ไทยและขอม (6) ธรรมชาติ การสื่อความหมายทางการเมืองประกอบด้วย รัฐบาลจารีตกับรัฐบาลใหม่จากการวิจัยสรุปได้ว่า ธรรมชาติ การสร้างภูมิเนเวศ สะท้อนให้เห็นถึงการจัดวางและการปรับตัวของมนุษย์เพื่อให้เข้ากับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอันสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับมนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์ กับอำนาจเหนือธรรมชาติสำหรับธรรมชาติกับการสื่อความหมายนั้น สื่อให้เห็นว่า ธรรมชาติเป็น องค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนให้เห็นมิติทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซ่อนเร้นที่ซ่อนเร้นต่อ ธรรมชาติไว้อย่างลึกซึ้ง

2.6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Edelmann (2006) ได้ศึกษาการพัฒนาโครงสร้างทางมโนทัศน์สำหรับ K - 12 หลักสูตร โรงเรียนคริสเตียน จุดประสงค์ของการศึกษา ได้จากการพัฒนาโครงสร้างทางมโนทัศน์ K - 12 โรงเรียนคริสเตียน หลักสูตรโรงเรียนคริสเตียนมีแหล่งวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถปรับเปลี่ยนของนักการศึกษา ในท้องถิ่นต่อการพัฒนาหลักสูตร อย่างไรก็ตาม มันมีการขาดตอนของเรื่องราว สถานที่ที่ขอบข่ายของ โรงเรียนสัมพันธ์กับเรื่องราวโครงสร้างมโนทัศน์ของหลักสูตร มีหลายโครงสร้างที่นำมาพิจารณาใคร่ครวญ หลักสูตรคริสเตียน ไม่ใช่ฐานหลักของกฎเกณฑ์ของคริสเตียน บางทีหลักสูตรได้มีการแนะนำไว้ว่าอะไรที่ เรียกว่าอิทธิพลกรีกหรือในขณะนั้นเรียกคัมภีร์ฐานเอียง ปรากฏหลักสูตรคริสเตียนส่วนมาก นักพัฒนา หลักสูตรได้รับหลักสูตรมาจากรูปแบบข้างนอกวงการการศึกษาและเป็นความซื่อสัตย์แบบบูรณาการศึกษา ดังกล่าวได้ใช้ 2 รูปแบบ ได้มีการศึกษาคัมภีร์วรรณคดีชาวยิว และประวัติของคริสเตียน ฐานของ คัมภีร์ปรัชญาสำหรับการศึกษาคิสเตียนกระบวนการพัฒนาได้รับการแนะนำโดยวิธีการของเนลสัน ที่เป็นทฤษฎีพัฒนาการ โดยมีการนำเอาปรัชญามาประกอบ เนื้อหาวิชาที่มีการอบรมเป็นการสร้างสัมพันธ์ กับพระเจ้ามิตรไมตรีและการสร้างสรรค์

Natalia (2010) ได้ศึกษาเรื่อง Modernism, Motherhood and Mariology : The Poetry and Theology of Elizaveta Skobtsova (Mother Maria) การศึกษาเกี่ยวกับประวัติบุคคล สุนทรียภาพในบทกวีและการนำเนื้อหาในวรรณกรรมทางศาสนามาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าในบทกวี ของ Skobtsova นั้นได้กล่าวถึงเรื่องพระมารดาของพระเยซูคริสต์ โดยบทกวีที่สี่คือดินแดนบริสุทธิ์ ซึ่ง Skobtsova สังเคราะห์คัมภีร์,วรรณกรรมพื้นบ้านและแหล่งวรรณกรรมเกี่ยวกับแม่ของพระเจ้า

บทวิเคราะห์บทกวี สุนทรียภาพในบทกวีต่าง ๆ บทที่ทกแสดงให้เห็นว่า Skobtsova ได้เชื่อมโยงเอาทฤษฎีและการปฏิบัติต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือการแสดงให้เห็นว่า Skobtsova สามารถเชื่อมโยงเอาเรื่องพระมารดาของพระเยซูมาเป็นศาสนาของชาวรัสเซียได้

Mitchell (2016) กล่าวว่า รูปแบบการบูรณาการ การเรียนรู้แบบสตอรีไลน์นั้น ต้องการให้ผู้เรียนได้สร้างโลกที่มาจากจินตนาการเพื่อให้ตัวละครในเรื่องมีบทบาทและสามารถสามารถพัฒนาตัวเองต่อไปได้เนื้อเรื่อง ที่ได้รับการสร้างขึ้นร่วมกับอาจารย์นั้นจะต้องตั้งอยู่ในหัวข้อที่อยู่ในหลักสูตรแนวทางของเนื้อหาใจความของคำถามนั้น จะต้องตั้งอยู่บนขอบเขตของหลักสูตรซึ่งจะถูกถามโดยอาจารย์เพื่อที่จะกระตุ้นผู้เรียนในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นถึงแม้ว่าการสร้างเนื้อเรื่องนั้นจะถูกใช้มาหลายปีการเรียนรู้มันได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพียงแต่เพิ่งจะได้รับการค้นคว้าวิจัยเมื่อไม่นานมานี้และยังไม่เป็นที่แพร่หลาย โดยการสร้างแบบจำลองโลกเสมือนจริง และจัดหาผู้เรียนสิทธิในการเรียนรู้ของพวกเขาผู้เรียนสามารถใช้และปรับปรุงทักษะทางภาษาของพวกเขาได้การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในบริบทที่มีความหมายในกรณีการวิจัยศึกษานี้เพื่อที่จะหาผลกระทบของรูปแบบการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ในชั้นเรียนภาษาต่างประเทศในบริบทของการสอนภาษาศาสตร์ของนักเรียนนายร้อยที่มหาวิทยาลัยรัสเซียการจำลองตั้งขึ้นจากการสังเกตการณ์ภารกิจของทหารในสหประชาชาติ สร้างขึ้นโดยตัวผู้เรียนเองเป็นการเรียนรู้บริบทที่มีความหมายจุดประสงค์ของการเรียนได้ถูกปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพของการสอนในระยะเวลาของการพัฒนาทักษะทางภาษาและยกระดับแรงจูงใจของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นในบริบทการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างชาตินักเรียนนายร้อยทหารในสาขาภาษาศาสตร์จาก การศึกษาพบว่าผู้เรียนมีการตอบสนองรูปแบบการเรียนในทางบวก พร้อมด้วยการปรับปรุงในการกระตุ้นและความพึงพอใจกับกระบวนการการเรียนรู้ยิ่งไปกว่านั้น ผู้เรียนยังได้แสดงให้เห็นถึงการปรับปรุงทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของพวกเขาซึ่งพบอีกว่าโครงเรื่องสามารถให้ประโยชน์ได้จากการประยุกต์ซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปแบบโครงสร้างสำหรับการสอนหลักไวยากรณ์นอกจากนี้ยังขยายความของกิจกรรมเกี่ยวกับโครงเรื่องได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานศิลปะ น่าจะเป็นประโยชน์เมื่อทำงานกับนักเรียนทหารในสาขาภาษาศาสตร์ท้ายที่สุดแล้วยังพบว่าโครงเรื่องนั้นมีประสิทธิภาพในวิธีการสอนภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนทหารสาขาภาษาศาสตร์ในรัสเซียและมีศักยภาพที่จะนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สำหรับจุดประสงค์นี้แน่นอนเนื่องจากมันสามารถทำให้การเรียนรู้ภาษานั้นมีความเกี่ยวเนื่องมากยิ่งขึ้นกับบริบทในชีวิตจริงซึ่งสามารถค้นหาความชำนาญได้ในตัวพวกเขาเอง

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในการเรียนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด จากการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น และการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีขอบเขตการวิจัย โดยเริ่มจาก

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปี พ.ศ. 2561 กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนวิชาภาษาไทย ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต ซึ่ง 1 ในนั้นที่ผู้เรียนต้องเรียนคือวิชาภาษาไทยพื้นฐาน โดยมีคำอธิบายรายวิชา คือ การศึกษาเกี่ยวกับการรับสารและการส่งสารด้วยภาษาไทยการใช้ถ้อยคำสำนวนระดับภาษาการฟัง การดูและการอ่านข่าว บทความสารคดี บันเทิงคดี วรรณกรรม หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาจาก สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์การพูดในโอกาสต่าง ๆ ตามมารยาทของสังคมการกล่าวทักทาย แนะนำตนเองและผู้อื่นตอบรับและปฏิเสธแสดงความยินดีแสดงความเสียใจการพูดติดต่อกิจธุระ พูดสรุปความ พูดแสดงความคิดเห็น การเขียนข้อความติดต่อกิจธุระเขียน สละสลวยคำสรุปความอธิบาย บรรยาย การกรอกแบบฟอร์ม เขียนประวัติย่อ เขียนรายงานเชิงวิชาการและเขียนโครงการ ซึ่งก็มีการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นที่ผู้เรียนต้องเรียน โดยใช้ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

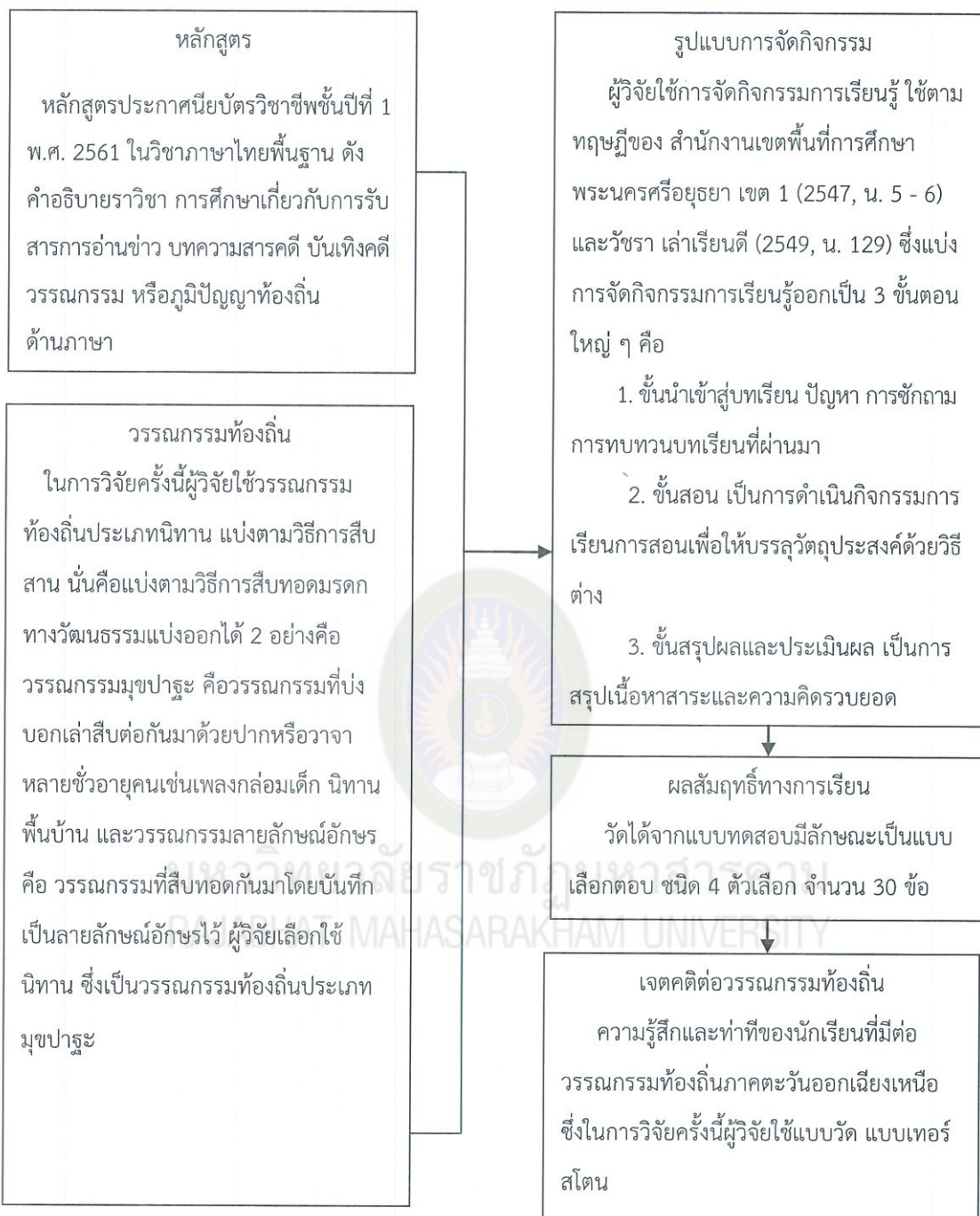
จากหลักสูตรที่กล่าวมา นำมาสู่การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ตามทฤษฎีของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2547, น. 5 - 6) และวัชราน เล่าเรียนดี (2549, น. 129) ซึ่งแบ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนโดยครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทายปัญหา การซักถาม การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา
2. ขั้นสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ครูเสนอบทเรียนใหม่ในการสนทนาซักถามแล้วให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในบทเรียนหรือหนังสือเสริมบทเรียนหลังจากนั้นร่วมอภิปรายกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามกำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น การดำเนินการทดลอง การอภิปราย การเสนอผลการทดลอง

3. ขั้นสรุปผลและประเมินผล เป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดของบทเรียน โดยครูเลือกใช้กิจกรรมการสรุปในลักษณะต่าง ๆ เช่น ให้นักเรียนรายงานผลการทดลองหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนอภิปรายผลการทดลองร่วมกัน การสังเกตและตอบคำถาม การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

เมื่อได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากทฤษฎีข้างต้นแล้ว นำมาหาวรรณกรรมท้องถิ่นที่ใช้ในการสอน ซึ่งวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน อาจด้วยวิธีการเขียนหรือบอกเล่า ของบุคคลในท้องถิ่น เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสืบทอดกันมาเป็นวรรณกรรมในท้องถิ่นของตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทาน แบ่งตามวิธีการสืบสาน นั่นคือแบ่งตามวิธีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกได้ 2 อย่างคือ วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่บ่งบอกเล่าสืบทอดกันมาด้วยปากหรือวาจาหลายชั่วอายุคนเช่นเพลงกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้าน และวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือ วรรณกรรมที่สืบทอดกันมาโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ผู้วิจัยเลือกใช้นิทาน ซึ่งเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภท มุขปาฐะ ซึ่งถือเป็นวรรณกรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละท้องถิ่นเพราะมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เล่าให้ลูกหลานฟัง ถือเป็นวัฒนธรรมประจำบ้านจึงเหมาะสมกับการนำมาเรียนรู้ อย่างลึกซึ้ง หลังจากที่ได้ประเภทแล้วนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเรื่องที่มีความเหมาะสม ที่ใช้ในการอ่าน จับใจความสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาที่กำหนด

เมื่อได้กิจกรรมการเรียนรู้พร้อมทั้งชื่อเรื่องแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปพัฒนาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อหาผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวรรณกรรมของผู้เรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลสำเร็จที่เกิดจากความรู้อะกษะทางด้านการเรียนรู้ต่าง ๆ มีความรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความการอ่านข่าว บทความ วรรณกรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น วัดได้จากแบบทดสอบมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และเจตคติที่มีต่อวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง ความรู้สึกและท่าทีของนักเรียนที่มีต่อวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยวัดจากแบบวัดที่วัดลักษณะภายในของนักเรียนต่อวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัด แบบเทอร์สโตน ดังกรอบแนวคิดนี้



ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

**ระยะที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1**

**ขั้นที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียน
ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1**

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เครื่องมือวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสังเคราะห์งานวิจัย

2.2 แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยจะให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกเรื่องที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น

3. การสร้างและหาคุณภาพแบบสังเคราะห์งานวิจัย

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบสังเคราะห์งานวิจัย ตำรา

3.2 กำหนดประเด็นในการสังเคราะห์งานวิจัย

3.2.1 สังเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
รายวิชา เพื่อการพัฒนาระดับอ่านจับใจความสำคัญ

3.2.2 เลือกรวรรณกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 นำแบบบันทึกเอกสาร เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
และความเหมาะสมแล้วทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.4 จัดพิมพ์บันทึกเอกสารเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 เรื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2562 ทำการอ่านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการบันทึกตามประเด็นในแบบสังเคราะห์การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

1. แหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา และด้านเนื้อหาทางภาษาไทย จำนวน 5 คน ดังนี้

1.1 นางสาวทฤษฎี เสมา (ศษ.ม.) ภาษาไทย ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 นางสาวภัทรานิษฐ์ แสนหลาบคำ (ศษ.ม.) ไทยคดีศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.3 นางสาวเจมใจ สระใหญ่ (ศษ.ม.) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตำแหน่ง ครู วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.4 นางยุภา ออบสุวรรณ (ศษ.ม.) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.5 นางเยาวลักษณ์ น้อยนาแสง (ศษ.ม.) วัดและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. เครื่องมือวิจัยได้แก่

2.1 แผนการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรม

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แผนจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ตารางที่ 3.1

วิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทยพื้นฐาน 20000 - 1101

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนแผน/ชั่วโมง
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่น	มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย	1
2. นิทานเรื่องผาแดงนางไอ่ เรื่องก่องข้าวน้อยฆ่าแม่	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	1
3. นิทานเรื่อง ชูลู นางอ้ว	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	1
4. นิทานเรื่อง พญาคนคาก	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	1
5. นิทานเรื่อง ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	1

3.3 นำผลการวิจัยในขั้นที่ 1 มายกร่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแต่ละแผนประกอบไปด้วย สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

3.4 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำและสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบในแผนจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2540, น. 96 - 97)

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วพร้อมแบบประเมินความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ย โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้มีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถึงจะถือว่าแผนจัดการเรียนรู้นั้นมีความเหมาะสม และ ทำการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ

3.6 จัดพิมพ์แผนการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้

4.2 นำแผนจัดการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินความเหมาะสม ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความเหมาะสม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการเรียนรู้มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 1 ห้องเรียน แผนกวิชาช่างยนต์ จำนวน 44 คน นักเรียนชาย 44 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนดี จำนวน 16 คน นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 14 คน และนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับอ่อน จำนวน 14 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลาก

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 แบบวัดเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสาร ตำรา

3.1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำการวิเคราะห์หลักสูตร

เพื่อกำหนดเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และจำนวนข้อสอบ

ตารางที่ 3.2

วิเคราะห์แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวน ข้อสอบที่ออก	จำนวนข้อสอบ ที่ต้องการจริง
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ วรรณกรรมท้องถิ่น	มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย	9	6
2. นิทานเรื่อง ผาแดงนางไอ่ เรื่องก่องข้าวน้อยฆ่าแม่	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสาร ในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	9	6
3. นิทานเรื่อง ชูลู นางอ้ว	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสาร ในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	9	6
4. นิทานเรื่อง พญาคนคาก	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสาร ในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	9	6
5. นิทานเรื่อง ก่องข้าวน้อย ฆ่าแม่	สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู การพูดการอ่าน และการเขียนไปใช้สื่อสาร ในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการ	9	6
	รวม	45	30

3.1.3 ทำการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม

3.1.5 นำแบบทดสอบปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดุลยพินิจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยให้คะแนนดังนี้

+ 1 แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 แน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

แล้วนำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยค่า (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) นักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว จำนวน 30 คน เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ดที่เคยเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน แล้วนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อคือ

3.1.6.1 หาค่าความยากตามสูตร ไทศาล วรรค่า (2562, น. 298) โดยมีค่าความยากง่าย 0.20 – 0.80

3.1.6.2 หาค่าอำนาจจำแนก เบรนนัน (Brennan) (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น. 44) คัดเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย 0.20 – 1.00

3.1.6.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ คือ ค่าความเชื่อมั่นของโลเวท (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น.45) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.1.7 พิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

3.2 แบบวัดเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น

3.2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดเจตคติจากเอกสาร ตำรา

3.2.2 ศึกษาการสร้างแบบแบบวัดเจตคติ เพื่อ กำหนดข้อคำถาม และจำนวนข้อสอบ

3.2.3 กำหนดแบบวัดเจตคติ พร้อมเกณฑ์การให้คะแนน

การสร้างแบบเทอร์สไตน์ เกณฑ์การให้คะแนน แปลผลตามเกณฑ์เป็นช่วง ๆ ล้วน สายยศ (2538, น. 66)

คะแนน	ความหมาย
1 - 3	มีเจตคติต่ำมาก
3 - 5	มีเจตคติต่ำ
5 - 7	มีเจตคติปานกลาง
7 - 9	มีเจตคติสูง
9 - 11	มีเจตคติสูงมาก

3.2.4 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม แล้วทำตามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินความเหมาะสม ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความเหมาะสม

4.3 นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว จำนวน 30 คน เป็นนักเรียนวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด

4.4 ทดสอบแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One - group Pretest - posttest Design) (อริญ ชูกระเดื่อง, 2557, น. 34)

ตารางที่ 3.3

แบบแผนการทดลอง

	O_{pre}	\bar{X}	O_{post}
เมื่อ	\bar{X}	แทน	ตัวแปรสาเหตุที่จัดกระทำ (Treatment)
	O_{pre}	แทน	ผลการทดสอบก่อนทดลอง
	O_{post}	แทน	ผลการทดสอบหลังทดลอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย

6.2 เปรียบเทียบผลสมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่น

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

7.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดคำนวณหาค่า IOC จากสูตร (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 296)

$$IOC = \frac{\sum R}{n} \quad (3-1)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับ วัตถุประสงค์ ตัวแปรและสมมติฐานการวิจัย
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	R	แทน	คะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญ แต่ละคนประเมินข้อนั้น

7.1.2 การหาความยากของแบบทดสอบ

ไพศาล วรคำ (2562, น. 298) ความยากง่าย เป็นลักษณะประจำของตัวข้อสอบแต่ละข้อที่บ่งบอกถึงโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะตอบข้อนั้นได้ถูก

$$P = \frac{f}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ	P	แทน	ดัชนีความยาก
	f	แทน	จำนวนผู้ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบ

7.1.3 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (อรัญ ชุยกะเดื่อง, 2557, น. 44) โดยใช้สูตร

$$B = \frac{f_p}{n_p} - \frac{f_f}{n_f} \quad (3-3)$$

เมื่อ	B	แทน	อำนาจจำแนก
	f_p	แทน	จำนวนคนในกลุ่มผ่านตอบถูก
	f_f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มไม่ผ่านตอบถูก
	n_p	แทน	จำนวนคนในกลุ่มผ่าน
	n_f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มไม่ผ่าน

7.1.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หาโดยวิธีวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบอิงเกณฑ์ของโลเวทท์ (Lovett's Method) (อรัญ ชุยกะเดื่อง, 2557, น. 45)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2} \quad (3-4)$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่น
	X_i	แทน	คะแนนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนผ่าน

7.2 สถิติพื้นฐาน

7.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรคำนวณดังนี้ (ปิยะธิดา ปัญญา, 2560, น. 51)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n} \quad (3-5)$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน หรือจำนวนคะแนน

7.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรคำนวณดังนี้ (ปิยะธิดา ปัญญา, 2560, น. 65)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}} \quad (3-6)$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนนักเรียน หรือจำนวนคะแนน

7.2.3 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากการใช้สูตร (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 321)

$$p = \frac{F \times 100}{n} \quad (3-7)$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

7.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ของค่าเฉลี่ย กรณีหลายตัวแปร ถ้าขยายให้เป็นกรณีของหลายตัวแปร จึงแทน \bar{d} และ S^2 (ซึ่งเป็นตัวเลข) ด้วยเมตริกซ์ของค่าเฉลี่ยและความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วม Hotelling's T^2 (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2559, น. 12)

$$T^2 = n[\bar{d}_p - \delta_p]^t [S_d^2]^{-1} [\bar{d}_p - \delta_p] \text{ จะปฏิเสธ } H_0 \text{ เมื่อ } T^2 > T_{\alpha, p, n-1}^2 \quad (3-8)$$

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- n แทน จำนวนนักเรียน
- \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย / ค่าเฉลี่ย
- % แทน ค่าร้อยละ
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- Sig แทน ค่าทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- * แทน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเลือกเนื้อหาและการหาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ผู้วิจัยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ตามทฤษฎีของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2547, น. 5 - 6) และวัชรวิลา เล่าเรียนดี (2549, น. 129) ซึ่งแบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ปัญหา การซักถาม การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา
2. ชี้นำสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง
3. ชี้นำสรุปผลและประเมินผล เป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอด

3.1 การเลือกเรื่องที่ใช้ในการสอน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ในการเลือกเรื่องโดยเรียงลำดับจากเรื่องที่มีคะแนนมากที่สุด จำนวน 5 เรื่อง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

สรุปผลการเลือกเรื่องที่จะจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ระดับคะแนน
1	ความรู้ทั่วไปวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5
2	เรื่องนางหมาขาว	1
3	เรื่องก่องข้าวน้อยฆ่าแม่	4
4	เรื่องท้าวปาจิต นางอรพิม	2
5	เรื่องท้าวกำกาดำ	2
6	เรื่องขูลู นางอ้ว	4

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ระดับคะแนน
7	เรื่องศรีธนญชัย (เซียงเหมียง)	1
8	เรื่องพญาคางคก	3
9	เรื่องผาแดง นางไอ่	5
10	เรื่องกำพราผีน้อย	2

จากตารางที่ 4.1 สรุปเรื่องที่จะใช้สอนโดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ โดยผู้เชี่ยวชาญได้เลือกตามความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเรื่องที่มีความนิยมในท้องถิ่นดังนี้ ความรู้ทั่วไปวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่องผาแดง นางไอ่ เรื่อง ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ เรื่องขูลู นางอ้ว เรื่องพญาคางคก

3.2 การเลือกแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อนำมาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ตามทฤษฎีของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 (2547, น. 5 - 6) และวีชรา เล่าเรียนดี (2549, น. 129) ซึ่งแบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

3.2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ปัญหา การซักถาม การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา

3.2.2 ขั้นสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีต่าง

3.2.3 ขั้นสรุปผลและประเมินผล เป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยโดยได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

3.2.3.1 การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา ผู้วิจัย จุฬาร คำพิมูล (2558)

3.2.3.2 การใช้นิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ ผู้วิจัย นาแล จะแล (2558)

3.2.3.3 การพัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่องผาแดง-นางไอ่ เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัย รักษติยา ไชยวงศ์คต (2558)

3.2.3.4 การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย ปุณณัฐา โขตนาพงศ์ (2558)

3.2.3.5 การฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหวนทบทวน เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ผู้วิจัย ทิพย์อักษร เรือนแก้ว (2560)

ตารางที่ 4.2

สรุปผลการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

ชั้น ตอน	วิธีการเรียนรู้	รูปแบบการจัดกิจกรรม					
		ใช้ทักษะทางภาษา ผู้วิจัย จุฬาทพร คำพิบูล	SO3R ผู้วิจัย นาแล จะแล	ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัย รักษิตี ยา ไชยวงศ์คต	ใช้สมองเป็นฐาน(BBL) ผู้วิจัย ปุณณัฐา โขตนาพงศ์	หมวด 6 ใบ ผู้วิจัย ทิพย์อักษร เรือนแก้ว	ความถี่
ชั้นนำ	1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้านหรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง	√	-	-	√	√	3
	2. ครูเตรียมนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน	√	√	√	√	√	5
ชั้น การสอน	3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง	-	√	√	-	-	2
	4. ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว	-	√	√	√	-	3

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชั้น ตอน	วิธีการเรียนรู้	รูปแบบการจัดกิจกรรม							
		ใช้ทักษะทางภาษา	ผู้วิจัย จุฬารัตน์ คำพิบูล	SQ3R ผู้วิจัย นาคแล จะแล	ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัย รักษิตี ยา ไชยวงศ์คต	ใช้ตนเองเป็นฐาน(BBL)	ผู้วิจัย ปุณณิสรา โชติคณาพงศ์	หมวก 6 ใบ	ผู้วิจัย ทิพย์อักษร เรือนแก้ว
5.	นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้	√	-	-	-	-	-	-	1
6.	ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	-	-	-	-	√	√	√	2
7.	ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกัน	√	-	√	√	√	√	√	4
	คนที่ 1 ถ้ามสรุบใจความจากเรื่องที่อ่าน								
	คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน								
	คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร								
	คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร								
	คนที่ 5 ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร								
	คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง								
	คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง								
	คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่าน								
8.	ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น ละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกัน พูดคุย อภิปรายกันในกลุ่ม	√	-	-	-	√	-	-	2

(ต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชั้น ตอน	วิธีการการเรียนรู้	รูปแบบการจัดกิจกรรม						ความถี่
		ใช้ทักษะทางภาษา ผู้วิจัย จุฬารัตน์ SQ3R ผู้วิจัย นานา แฉะ	ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้วิจัย รัชชิตี ยา ไชยวงศ์คต	ใช้ตนเองเป็นฐาน(BBL) ผู้วิจัย ปุณณิสสา โชตนาพงศ์	หมวด 6 ใบ	ผู้วิจัย ทิพย์อักษร เรือนแก้ว	ความถี่	
9.	นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	✓		✓			2	
10.	นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่ม ออกมานำเสนอผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง	✓		✓		2		
11.	ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉากตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ	✓		✓	✓	3		
12.	นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ							
13.	ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องที่อ่าน	✓				✓ 2		
14.	ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น	✓		✓		✓ 3		
15.	ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปอภิปรายเรื่องทั้งหมด	✓	✓	✓	✓	✓ 4		
	รวม	9	6	5	10	8 38		

จากตารางที่ 4.2 การสังเคราะห์งานวิจัยได้มาซึ่งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนวรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีที่ 1 ดังนี้

1. ช้่นนำ

1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง

1.2 ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน

2. ช้่นสอน

2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้ นักเรียนฟัง

2.2 ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่าน ในใจคนเดียว

2.3 นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีด เส้นใต้ไว้

2.4 ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2.5 ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและ แบ่งกันตอบ

คนที่ 1 ถ้ามสรุบใจความจากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร

คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง

คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

2.6 ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกัน พูดคุย อภิปรายกันในกลุ่ม

2.7 นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับ เรื่อง ที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2.8 นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง

2.9 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ จากตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ

2.10 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

2.11 ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน

2.12 ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมดังนี้

ตารางที่ 4.3

ผลการประเมินความเหมาะสมการจัดกิจกรรมการวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน	4.20	0.45	เห็นด้วยมาก
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5. นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจ ความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้	4.60	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึง เรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	4.60	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุย อภิปรายกันในกลุ่ม	4.40	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
9. นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	4.80	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด
10. นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ ผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง	4.00	1.22	เห็นด้วยมาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ	4.40	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
12. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ	4.80	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด
13. ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียน ช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรม ท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
14. ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น	4.40	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ย	4.68	0.79	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การประเมินการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.79 โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 5.00 คือ (1) ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคย ฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง (2) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง (3) ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว (4) ครูถามเกี่ยวกับ เรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ (5) ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทน แต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน และ

(6) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด ลองลงมาคือค่าเฉลี่ย 4.80 คือ (7) นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องทีอ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และ (8) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

จากการศึกษางานวิจัยและสังเคราะห์เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมแล้วนำมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.4

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สารระการการเรียนรู้			
1.1 ถูกต้อง และชัดเจน	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
1.3 เหมาะสมกับระดับ และวัยของผู้เรียน	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
1.4 เหมาะสมกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.3 สอดคล้องกับสารระการการเรียนรู้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด

(ต่อ)

ตาราง 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์และสมรรถนะตามหลักสูตร	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.5 สามารถวัดผลและประเมินผลได้	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้			
3.1 ชี้นำ	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 ชี้นสอน	4.60	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 ชี้นสรุป	4.20	1.30	เหมาะสมมาก
4. สื่อการเรียนรู้			
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 มีความหลากหลายหลายสอดคล้องกับวัย และ ความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล			
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.3 วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม	4.40	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
5.4 แบบวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.5 เกณฑ์การวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตาม หลักสูตร	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ย	4.68	0.47	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเหมาะสมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 5.00 ได้แก่ 1.1 ถูกต้อง และชัดเจน 2.1 เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่าย 3. กิจกรรมการเรียนรู้ 3.1 ชื่นนำ 4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ลงลงมาคือ 4.80 ได้แก่ 2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ 2.3 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ 2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะตามหลักสูตร 5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 5.3 วิถีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้และ 5.4 แบบวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Hotelling's T²

ก่อนทำการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น โดยทดสอบดังนี้

1. ความสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรตามพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น

ตัวแปร		ก่อน	หลัง
		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	เจตคติ
ก่อน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	0.012*	-
หลัง	เจตคติ	-	0.141*

หมายเหตุ. *p < .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการตรวจการแจกแจงของตัวแปรดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

ผลการทดสอบการแจกแจงของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	ตัวแปร	Kolmogorov – smirnov	Sig.
ก่อน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.143	.020
	เจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น	.089	.200
หลัง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.163	.005
	เจตคติต่อวรรณกรรมท้องถิ่น	.121	.104

จากตารางที่ 4.6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีการแจกแจงปกติ ทั้งก่อนและหลังเรียน

จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่า เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นจึงทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้ Hotelling's T^2

ตารางที่ 4.7

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	ตัวแปร	จำนวน นักเรียน	\bar{X}	S.D.	T^2
ก่อน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44	11.88	2.25	4,792.04*
	เจตคติ	44	40.27	6.58	
หลัง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44	21.02	2.42	
	เจตคติ	44	81.36	5.07	

หมายเหตุ. * $T_{.05,2,43}^2 = 6.60$

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าผลสรุปการศึกษา ตามลำดับดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยดังนี้

5.1.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมดังนี้ ขั้นนำ (1) ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่านหรือเคยฟังนิทานพื้นบ้านหรือไม่นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้านใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง (2) ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ขึ้นสอน (3) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง (4) ครูแจกใบความรู้เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว (5) นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออกหรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้ (6) ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่างอ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร (7) ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ (8) ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเยียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุย อภิปรายกันในกลุ่ม (9) นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร (10) นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง (11) ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ (12) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่ง

ตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ (13) ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน (14) ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น ขั้นสรุป (15) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด การประเมินการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.79) โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 5.00 คือ (1) ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง (2) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง (3) ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว (4) ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ (5) ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน และ (6) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด ลองลงมาคือค่าเฉลี่ย 4.80 คือ (7) นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และ (8) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

5.1.2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง จำนวนรวม 10 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย (1) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด (2) สาระสำคัญ (3) สาระการเรียนรู้ (4) จุดประสงค์การเรียนรู้ (5) กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 15 ขั้นตอน ตามที่กล่าวไว้ในระยะที่ 1 ชั้นที่ 1 (6) สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ (7) การวัดและประเมินผลและผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเหมาะสมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 5.00 ได้แก่ 1.1 ถูกต้อง และชัดเจน 2.1 เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่าย 3. กิจกรรมการเรียนรู้ 3.1 ชื่นนำ 4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ลองลงมาคือ 4.80 ได้แก่ 2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ 2.3 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ 2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะ

ตามหลักสูตร 5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 5.3 วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผล ประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้และ 5.4 แบบวัดผลประเมินผล ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร

5.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ (1) ขั้นนำ (2) ขั้นสอน และ (3) ขั้นสรุป ที่มาของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มาจากการสังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 5 เรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกันออกไปและมีบางหัวข้อที่มีความคล้ายคลึงหรือเหมือนกัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน แล้วนำผลของการสังเคราะห์มาเรียงทำคะแนนความถี่ของวิธีการจัดการเรียนรู้ เรียบจัดรูปแบบให้เหมาะสม แล้วนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินหาความเหมาะสม สาเหตุที่ได้ 3 ขั้นตอนนี้มาเป็นเพราะว่ากิจกรรมที่สร้างขึ้น เป็นจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์มาใช้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในบทเรียน ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการที่ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งหรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ใหม่ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันนี้ช่วยให้ผู้เรียนรวบรวมผลประสบการณ์ที่หลากหลายแล้วนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกัน การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ได้แก่ การตั้งคำถาม การให้แก้ไขปัญหาด้วยความรู้เดิม เป็นต้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวยังมีกิจกรรมการสร้างความรู้ร่วมกัน เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างสรรค์มূলประสบการณ์ ข้อมูล ความคิดเห็น ฯลฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ หรือเกิด

ข้อสรุปของความรู้ใหม่ ตลอดจบตรวจสอบ ปรับ/เปลี่ยนความคิดความเชื่อของตน การจัดกิจกรรมใน
 ชั้นนี้ ได้แก่ การตั้งประเด็นให้ผู้เรียนได้คิด และสะท้อนความคิด ปรับเปลี่ยนความคิดอย่างลึกซึ้งจน
 เกิดความเข้าใจชัดเจน จนได้ข้อสรุปหรือความรู้ใหม่ตามจุดประสงค์ที่กำหนด โดยเรียนรู้กระบวนการ
 เรียนรู้ความรู้จากครู เป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลความรู้ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ขั้นตอน
 หรือข้อสรุปต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้จัดให้เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ใหม่ และช่วยให้การเรียนรู้
 บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนได้นำความคิด
 รวบรวมหรือข้อสรุปหรือความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเรียนไปประยุกต์หรือทดลองใช้สอดคล้องกับ
 จุดประสงค์รายวิชา ในหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 19)
 ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาไทย สามารถเลือกใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักการใช้
 ภาษาเหมาะสมกับบุคคลกาลเทศะ โอกาสและสถานการณ์ สามารถนำความรู้และทักษะการฟังการดู
 การพูดการอ่านและการเขียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันถูกต้องตามหลักการเห็นคุณค่าและความสำคัญ
 ของการใช้ภาษาไทย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา
 เขต 1 (2547, น. 5 - 6) และวัชราน เล่าเรียนดี (2549, น. 129) ซึ่งแบ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 ออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ปัญหา การซักถาม การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา
 (2) ชี้นสอน เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีต่าง (3) ชี้นสรุปผล
 และประเมินผล เป็นการสรุปเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอด สอดคล้องงานวิจัยของ แก้วกาญจน์ สระศรี
 (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความและ
 ความคิดเชิงสร้างสรรค์เรื่องวรรณกรรมนิทานก้อมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
 CIRC มีความมุ่งหมาย เพื่อ (1) สำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (2) พัฒนาและประเมิน
 คุณภาพหลักสูตรท้องถิ่น (3) ทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น และ (4) ประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ตามรูปแบบ
 CIRC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้ปกครอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 กรรมการสถานศึกษาครู และศึกษานิเทศก์ จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 6 ชนิด ได้แก่
 (1) หลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CRC จำนวน 10 แผน
 จำนวน 20 ชั่วโมง (2) แบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีค่าอำนาจ
 จำแนก 0.32 - 0.85 ความเชื่อมั่น 0.54 (3) แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง
 มีค่าอำนาจจำแนก 0.37 - 0.85 ค่าความเชื่อมั่น 0.95 (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่าน
 จับใจความมีค่าความยาก 0.25 - 0.88 ค่าอำนาจจำแนก 0.25 - 0.8 ค่าความเชื่อมั่น 0.92 (5) แบบทดสอบ

วัดความคิดเชิงสร้างสรรค์มีค่าอำนาจจำแนก 0.807 และ (6) แบบสอบถามเพื่อประเมินหลักสูตรท้องถิ่นตาม รูปแบบ CIPP มีค่าอำนาจจำแนก 0.50 - 0.87 ค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบสมมุติฐานใช้ t - test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบการพัฒนาและการประเมินคุณภาพการอ่านจับใจความและความคิดสร้างสรรค์ เรื่องวรรณกรรมนิทานก้อมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ Circ พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นฉบับล่าสุดประกอบไปด้วยหลักสูตรจุดมุ่งหมายโครงสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เวลาเรียน การวัดและประเมินผล ส่วนกิจกรรมเสริม ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผล และหลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การทดลองใช้ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 89.96/85.47 และสอดคล้องกับ ละมัย สายสินธ์ (2552) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติการศึกษาในครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านออกเสียง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้และเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบกิจกรรมบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านห้วยยาง ตำบลหนองซง อำเภอสสามชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านออกเสียง จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ (1) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติ มีค่าเท่ากับ 88.35/93.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ตั้งไว้ (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติ มีค่าเท่ากับ 0.9019 (3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติสามารถอ่านออกเสียงได้คล่อง ถูกต้องชัดเจนสนุกสนานเล่นกับบทบาทสมมติมีความรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมายให้ มีความกระตือรือร้นในการเรียนสนใจเรื่องราวตั้งแต่ต้นจนจบสามารถตอบคำถามและกิจกรรมได้อย่างมีความสุข

5.2.2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง จำนวนรวม 10 ชั่วโมง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย (1) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด (2) สาระสำคัญ (3) สาระการเรียนรู้ (4) จุดประสงค์การเรียนรู้ (5) กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 15 ขั้นตอน ตามที่กล่าวไว้ในระยะที่ 1 ขั้นที่ 1 (6) สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ (7) การวัดและประเมินผล และผล การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยภาพรวมเหมาะสมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 5.00 ได้แก่ 1.1 ถูกต้อง และชัดเจน 2.1 เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่าย 3. กิจกรรมการเรียนรู้ 3.1 ชี้แนะ 4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ลองลงมาคือ 4.80 ได้แก่ 2.2 สอดคล้อง ครอบคลุมตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ 2.3 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ 2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะตามหลักสูตร 5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 5.3 วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้และ 5.4 แบบวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร แผนจัดการการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นที่สร้างขึ้นจำนวน 5 แผน 10 ชั่วโมง ประกอบไปด้วย (1) สาระการเรียนรู้ (2) จุดประสงค์การเรียนรู้ (3) กิจกรรมการเรียนรู้ (4) สื่อการเรียนรู้ (5) การวัดและประเมินผล ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้เห็นว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สร้างขึ้น จากการสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางการจัดการกิจกรรม มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหา และเวลา ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชา เวชบรรพต (2550) ได้ศึกษา ผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งต้องมีการเตรียมสื่อให้เหมาะสมกับระดับวัยเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่านอยากค้นหามีความเพลิดเพลินจากภาพและวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบจิกซอว์ (Jigsaw) การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนให้สามารถนำไปใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนได้

ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ นิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านม่วงสว่างสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมาเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มยกกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน โดยแต่ละแผนมีใบงาน แบบทดสอบท้ายแผน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก แผนละ 10 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20-1.64 และมีค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.91/85.05 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5982 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้า การเรียนร้อยละ 59.82 โดยสรุป แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับ วานิช ยืนชีวิต (2552) ได้ศึกษา การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานพื้นบ้านมีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานพื้นบ้าน (3) เปรียบเทียบคะแนนการอ่านของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานพื้นบ้าน ระหว่าง

คะแนนก่อนและหลังเรียน (4) ศึกษาความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานพื้นบ้าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านอาจสามารถ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 17 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี 3 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด แบบทดสอบวัดการอ่าน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34 - 0.69 มีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.47 - 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และแบบวัดความมั่นใจในตนเองแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน t - test (Dependent Samples) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานพื้นบ้าน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.12/84.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 0.7727 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 77 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความมั่นใจในตนเอง อยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นมีกิจกรรมที่หลากหลาย มีความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อีกทั้งผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด ทักขะ และที่สำคัญผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้ปฏิบัติจริง ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและเจตคติของผู้เรียนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับ มณฤดี สุวรรณนิมิต (2554) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านส่งผล และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปป่าร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้าน ส่งผล ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 42 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

โรงเรียนพลวิทยา โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม คู่มือวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจ ของเด็กนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบ ซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาร่วมกับการเล่านิทานพื้นบ้านสงขลา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้านสงขลา ความเข้าใจในการอ่านสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สำอางศรี ทวีฤทธิ์ (2555) ศึกษา เรื่อง ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 (3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนหนึ่งห้องเรียน จำนวนนักเรียน 46 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย (1) แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 8 เล่ม (2) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านคิดวิเคราะห์ จำนวน 8 แผน (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.40 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่น 0.8160 และ (4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 และ E.I. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test

(Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 86.37/83.70 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 (3) ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 เท่ากับ 0.75 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มขึ้นร้อยละ 75 (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนักเรียนระดับ ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีข้อเสนอแนะการวิจัยดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรศึกษาหลักการและขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยละเอียดเพื่อให้การปฏิบัติถูกต้องและส่งผลการเรียนการสอนให้เกิด ประโยชน์อย่างแท้จริง

5.3.1.2 ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน การเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มของผู้เรียน การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในกลุ่ม ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ มากขึ้น และมีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.3 การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรให้นักเรียนได้มีทักษะกระบวนการคิดและ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองให้มากที่สุดควรกระตุ้นและเสริมแรงนักเรียนให้เกิดความคิดในการทำ กิจกรรมโดยการยกย่องชมเชยผลงานของนักเรียนทุกคน เช่น การให้คะแนนให้คำชมการให้รางวัล เพื่อให้นักเรียนเกิดความภูมิใจส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยกับตัวแปรอื่น ๆ ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น นอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์และเจตคติ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน เป็นต้น

5.3.2.2 ควรมีการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นกับวิธีการสอนอื่น ๆ ที่ทำให้ทราบว่ากิจกรรมใดที่ยังต้องพัฒนาหรือรูปแบบในการสอนใดที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

5.3.2.3 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2542). แนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้าง
คุณลักษณะที่ดีแก่ มีสุข. ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กรมวิชาการ. (2545). การเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมการศาสนา สำนักพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม. (2552). คู่มือพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2545). การเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- แก้วกาญจน์ สระศรี. (2554). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน
จับใจความและความคิดเชิงสร้างสรรค์เรื่องวรรณกรรมนิทานก้อมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คมกฤษณ์ วรเดชนัยนา. (2562). ธรรมชาติในวรรณกรรมนิทานอีสาน : การสร้างภูมิเวิศและการสื่อ
ความหมาย (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทร์หอม ปทุมสันต์. (2541). การศึกษาเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 031 นิทานพื้นบ้าน
โดยใช้เพลงพื้นบ้านหมอลำ สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านดอนอะราง
จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาตรี สำราญ. (2544). กลวิธีการสอน เรื่องราวแบบบ้านนอก (Story Life Style Kampung).
กรุงเทพฯ: มูลนิธิสตรี - สฤชดีวงศ์.
- ชม ภูมิภาค. (2524). เทคโนโลยีทางการสอนและการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโร
ประสานมิตร.
- ดารกา วรรณวนิช. (2549). ยุทธศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).

- ดวงเดือน พันธุมนานิน. (2530). *การวัดและการวิจัยเจตคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ*. ในเอกสารประกอบการบรรยายพิเศษในวิชาสัมมนาสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทิตนา แชมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2542). *สอนดีต้องมีหลัก: บัญญัติ 20 ประการของการสอน*. กรุงเทพฯ: แสงสว่างการพิมพ์.
- นาแล จะแล. (2558). *การใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าเลพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สิริวิยาสนาสน์.
- บุญส่ง ครูศรี. (2537). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานิทานพื้นบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้บทบาทสมมติและการใช้เพลงพื้นบ้าน (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุพผา มุกระ. (2449). *การศึกษาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้หมวกความคิด 6 ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ปิยะธิดา ปัญญา. (2560). *สถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์
- ปยุตติสา โชตนาพงศ์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2545). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: เสริมสิน พรี่เพรสตีส์เท็ม.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2560). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แฮ็สอ็อปเคอร์มิสท์.
- ไพศาล วรคำ. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ภานิดา สิทธิหาโคตร. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). *คู่มือจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินติ้ง.

- มณฑลดี สุวรรณนิมิต. (2554). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาร่วมกับการใช้นิทานพื้นบ้าน
สงขลาต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รักษัตติยา ไชยวงศ์คต. (2558). การพัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง ผาแดง - นางไอ่
เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: นานมี
บุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ละมัย สายสินธ์. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านออกเสียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โดยใช้นิทานพื้นบ้านประกอบการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติ (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2542). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรารณ ศรีวิโรจน์. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการเรียน หลักการจัดการเรียนรู้. เพชรบุรี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- วัชรา เวชบรรพต. (2550). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน
โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วานิช ยืนชีวิต. (2552). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยนิทานพื้นบ้าน
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟ เพรส.
- วิจิต สุรัตน์เรืองชัย. (ม.ป.ป.). การวิจัยเพื่อการเรียนการสอน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2517). การวัดผลและสถิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.
- วิลาวัลย์ แสนดา. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
ประกอบการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- วินัส อยู่แย้ม. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนสตอรีไลน์ เรื่องสารและการเปลี่ยนแปลง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วีณา ประชากุล และประสาท เนื่องเฉลิม. (2553). *รูปแบบการเรียนการสอน*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพร เสาวลักษณ์. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราชโดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2533). *สมบัติทฤษฎีของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2543). *เรียนรู้ สู้ครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2560). *การวัดผลการศึกษา*. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
- สำอางศรี ทวีฤทธิ์. (2555). *ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อรัญ ชูกระเดื่อง. (2557). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิจัยทางการศึกษา (Educational Research)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อรัญ ชูกระเดื่อง. (2559). *เอกสารประกอบการสอนสถิติศาสตร์ขั้นสูงสำหรับการวิจัย (Advanced Statistics for Research)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อุไรรัตน์ ดิเรกศรี. (2562). *ภาษาไทยพื้นฐาน*. นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
- Edelmann, (2006). "Dissertation Abstracts International". *Development of a Conceptual Framework for a K-12 Christian School Curriculum*, 67(05), 1632-A.

Ermolaev, N. (2010). *Modernism, motherhood and Mariology : The poetry and theology of Elizaveta Skobtsova (Mother Maria)*. Ph.D. Dissertation, Columbia University.

Hough, John B. and Duncan, James K. (1970). *Teaching description and analysis*. Addison - Westlu.

Mitchell, P. (2016). *The Impact of the Storyline Method on the Foreign Language Classroom: An Action Research Case Study with Military Linguist Cadets*. Dissertation (Doctor of Education). University of Derby.



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ภาคผนวก ก

แบบสัเคราะห์งานวิจัยการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

1. การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา ผู้วิจัย จุฬารคำพิมูล (2558)

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย (1) เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้าน (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน โรงเรียนบ้านคูบัว สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก ซึ่งมีวิธีการสอนดังนี้

1. ชำนาญ

ครูอธิบายและแนะนำให้นักเรียนรู้จักส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือหน้าปกหลังรูปภาพตัวหนังสือครูแจกหนังสือนิทานให้นักเรียนทุกคนได้สัมผัสครูแนะนำชื่อเรื่องผู้แต่งผู้ว่าถ้านักเรียนได้ฟังให้พูดตาม

2. ขั้นตอนปฏิบัติการพัฒนาความพร้อมทางภาษา

2.1 คุณเล่านิทานโดยเปิดเอกสารประกอบการเรียนนิทานที่มีภาพประกอบจากเรื่องจนจบ

2.2 เมื่อคุณเล่านิทานจบครู นักเรียนสนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องนิทานเกิดความรู้สึกการมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดให้หลุดพ้นอันตรายได้

2.3 นักเรียนเล่นบทบาทสมมติ

2.4 ครูให้นักเรียนวาดภาพที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเนื้อเรื่องนิทานระบายสีเขียนเป็นเรื่องในกระดาษเตรียมมาให้ครูแล้วนำส่งครูนักเรียนแต่ละคนต้องบอกชื่อภาพที่ตนเองว่า

2.5 ครูให้ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงานของตนและเพื่อนให้ฟังหน้าชั้นเรียนและให้นักเรียนทุกคนนำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายแสดงผลงาน

3. ชั้นสรุป

3.1 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปโดยการสนทนาซักถามประเด็นคำถาม

3.2 ครูอธิบายและสรุปให้นักเรียนทราบว่าความฉลาดเป็นสิ่งที่ดีสามารถทำให้เรารอดพ้นจากอันตรายได้

2. การใช้นิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชา ภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษานุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง

นาแล จะแล (2558) ได้ศึกษา การใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษานุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างนิทานพื้นบ้านที่มีประสิทธิภาพ (2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญจากการใช้นิทานพื้นบ้าน ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนรายวิชาภูมิปัญญาชาติพันธุ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษานุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้นิทานพื้นบ้านลาหู่เผ่าควบคู่กับวิธีการสอนแบบ SQ3R

ขั้นที่ 1 Survey (S) อ่านเรื่องคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง

1.1 อ่านนิทานเรื่องข้าวอย่างคร่าว ๆ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1.1.1 ชื่อเรื่อง

1.1.2 ชื่อผู้แต่งที่มา

1.1.3 เนื้อเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ขั้นที่ 2 Question (Q) การตั้งคำถาม

อ่านนิทานเรื่องข้าวแล้วตั้งคำถามในสิ่งที่อยากจะรู้จากนิทานที่อ่านอย่างน้อย 5 คำถาม

ขั้นที่ 3 Read (R1) อ่านอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบ

อ่านนิทานเรื่องข้าวอย่างละเอียดเพื่อจับใจความสำคัญแล้วตอบคำถามที่บันทึกไว้ข้อที่ 2

ขั้นที่ 4 Recite (R2) สรุปใจความสำคัญโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง

อ่านนิทานเรื่องข้าวแล้วสรุปใจความสำคัญในรูปแบบแผนภาพความคิดโดยนำคำตอบจาก

ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 3 มาประกอบการเขียนแผนภาพความคิด

ขั้นที่ 5 Review (R3) ทบทวนสรุปใจความสำคัญ

อ่านทบทวนเนื้อหาทั้งหมดแล้วเขียนสรุปใจความสำคัญของนิทานเรื่องข้าว เมื่อผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามใบงานครบทั้ง 5 ขั้นตอนแล้วผู้สอนให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในชั้นเรียนโดยใช้เวลา 5 นาที ผู้สอนจะให้ผู้เรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดจากการอ่านจับใจความสำคัญนิทานพื้นบ้านเรื่องข้าวจำนวน 12 ข้อใช้เวลา 10 นาที

3. การพัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง ผาแดงนางไอ่ เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัย รัชชติยา ไชยวงศ์คต (2558)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานพื้นบ้านเรื่องผาแดงนางไอ่เพื่อส่งเสริมการอ่าน (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโนนสูงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จำนวน 20 คนระยะเวลาในการทดลองคือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนดังนี้

1. ขั้นนำ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่บทเรียนครูจึงให้นักเรียนจัดกิจกรรมดังนี้

ครูนำภาพประกอบประเพณีและภาพขอทานมายืนอยู่หน้าบ้านมาให้นักเรียนดูและสนทนากันเรื่องประเพณีท้องถิ่นของเราและคุณธรรมที่ควรมีในชีวิตประจำวัน

2. ขั้นสอน

2.1 จากใบความรู้เรื่องการสรุปใจความสำคัญให้นักเรียนศึกษาพร้อมอธิบายเพิ่มเติม

2.2 แบ่งเนื้อหาสาระนิทานเรื่องผาแดงนางไอ่ ตอนปฐมเหตุ ให้กับนักเรียนและแต่ละ

คนรับผิดชอบและให้ฝึกตั้งคำถามและคำตอบโดยผลัดกันเป็นฝ่ายถามและฝ่ายตอบ

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปใจความสำคัญ เรื่อง นิทานพื้นบ้านอีสาน
ผาแดงนางไอ่

3.2 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตอบคำถามจากเนื้อเรื่อง

4. การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย ปุณณิสรา โชตนาพงศ์ (2558)

การนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาจัดทำหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดความภูมิใจในงานการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) สสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช (2) พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยวรรณกรรมท้องถิ่นโคราช (3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระเพิ่มเติม 3 ด้าน คือ การเปรียบเทียบการวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียนที่ได้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน และศึกษาความเห็นของครูภาษาไทยต่อหลักสูตรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการหลักสูตรได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนมหิศราธิปดี จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และครูภาษาไทย จำนวน 6 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน และผู้ปกครอง จำนวน 34 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 34 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ 5 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรแผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผนแบบวัดความสามารถด้านการวิพากษ์วิจารณ์ชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆที่มีต่อวรรณกรรมท้องถิ่นเช่นการร้องเพลงกล่อมเด็กการเล่นิทานพื้นบ้านการเล่นทายปริศนาคำทายโดยให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละคนออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนฟัง

1.2 นักเรียนรักครูร่วมกันอภิปรายถึงประสบการณ์ที่เพื่อนออกมาเล่าและนำมาสนทนาซักถามหาข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

2. ชี้นตกลงกระบวนการเรียนรู้

2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เงื่อนไขการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเป็นฐาน และสามารถปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2.2 ครูแบ่งกลุ่มให้เรียน 5 - 6 คน โดยคละความสามารถจากนั้นเลือกประธานเลขานุการและตั้งชื่อกลุ่ม

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น พร้อมกับสรุปความรู้ที่ได้รับ

3. ชี้นำเสนอความรู้

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวแทนนำเสนอผลการเรียนรู้ เรื่อง ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งระบุเหตุผลข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที้อ่านครุคอยให้คำแนะนำความรู้ในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

3.2 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้พร้อมทั้งวิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่านใบความรู้ เรื่อง ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

3.3 ครูสอดแทรกความรู้ เรื่อง มารยาทในการฟังเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ข้อคิดไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

4. ขั้นฝึกทักษะ

4.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มความสามารถพร้อมกันแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นและแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความรู้พร้อมกับยกตัวอย่างวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีตามลักษณะที่กำหนดให้

5. การแลกเปลี่ยนความรู้

5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นพร้อมส่งเอกสารที่ครู

5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปความรู้ เรื่อง ลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นอีกครั้ง

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 3 เรื่อง ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่นและใบความรู้ที่ 4 เรื่องคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่น

5.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอธิบายลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละประเภทจากนั้นแต่ละกลุ่มตามแผนภาพความคิดตั้งจากนั้นร่วมกันระดมวิเคราะห์ถึงคุณค่าวรรณกรรมท้องถิ่น

5.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนภาพความคิดหน้าชั้นเรียน

5.6 นักเรียนทุกคนรับใบงานที่ 4 เพื่อเขียนเรียงความเรื่องคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นกำหนดส่งในชั่วโมงถัดไป

6. ชั้นสรุปความรู้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเภทและคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นโดยครูคอยแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบนักเรียนแต่ละคนจดลงสมุดบันทึกไว้เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน

7. ชั้นกิจกรรมเกม

7.1 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อเพื่อประเมินความรู้

7.2 นักเรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจแบบทดสอบโดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย

7.3 นักเรียนแต่ละคนนำคะแนนของตนไปรวมเฉลี่ยกับกลุ่ม

7.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกครูบันทึกคะแนนไว้เป็นคะแนนเกม

8. ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างผลงาน

นักเรียนนำผลงานของกลุ่มตัวเองจะแสดงร่วมกันโดยติดป้ายนิเทศที่บอร์ดหน้าชั้นเรียนหรือจัดเป็นนิทรรศการย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น

5. การฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ทิพย์อักษร เรือนแก้ว (2560)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย (1) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการฝึกจัดประสบการณ์ “การเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย” ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ จำนวน 70 คน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (1) กิจกรรมการเล่านิทานประกอบคำถามการคิดแบบหมวกหกใบ (2) แบบประเมินประสิทธิภาพของการฝึกจัดประสบการณ์ (3) แบบประเมินความพึงพอใจของการฝึกจัดประสบการณ์ ใช้แบบแผนการวิจัยใช้แบบ The One-Group Pretest-Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย

1. ชี้นำ

ครูนำเด็กเข้าสู่เรื่องราวเช่นการตั้งคำถามการสนทนาการร้องเพลงการทำท่าทางและการสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในการปฏิบัติตัวระหว่างฟังนิทาน

2. เล่านิทาน

ครูเล่านิทานโดยใช้สื่อประกอบการเล่านิทานเช่นนิทานรูปภาพการแสดงท่าทางประกอบหลังจากกิจกรรมตั้งคำถามหมวก 6 ใบเพื่อให้เด็ก ๆ ช่วยกันตอบ ได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทานการสร้างสรรคงานประดิษฐ์รูปแบบการเล่นบทบาทสมมุติ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแสดงออกความภูมิใจในตนเองและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมตามจุดประสงค์ของนิทานเรื่องนั้น

3. ชี้นำสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาของนิทานและร่วมกันทำกิจกรรมทบทวนนิทานมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องส่งให้น่าเชื่อถืออย่างน้อยเพียงใด

จากตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ผู้วิจัยหลายท่านเลือกใช้รูปแบบการจัดการสอนที่แตกต่างกันแต่ละรูปแบบมีขั้นตอนวิธีการสอนที่แตกต่างกันไปเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนการคล้ายคลึงกัน ซึ่งแต่ละวิธีก็มีความแตกต่างกันทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนคือ

1. ชี้นำ

1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง

1.2 ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน

2. ชี้นำสอน

2.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง

2.2 ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว

2.3 นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออกหรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้

2.4 ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2.5 ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่านให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกัน

คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร

คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง

คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

2.6 ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุยอภิปรายกันในกลุ่ม

2.7 นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

2.8 นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง

2.9 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ

2.10 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

2.11 ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการ แสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน

2.12 ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น

3. ขั้นสรุป

3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด

ภาคผนวก ข

แบบประเมินการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านโดยที่ระดับค่า

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นโดยการสังเคราะห์จากงานวิจัย

ลำดับที่	การจัดกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
ชั้นนำ	1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟัง นิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟัง นิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง						
	2. ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้าน เรื่อง ที่จะสอน						
ขั้นสอน	3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง						
	4. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง นิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้ นักเรียนอ่านในใจคนเดียว						
	5. นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจ ความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้						
	6. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร						
	7. ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร						

ลำดับที่	การจัดกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
ชั้นสอน	คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น						
	8. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุย อภิปรายกันในกลุ่ม						
	9. นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร						
	10. นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผังมโนทัศน์ ของกลุ่มตนเอง						
	11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของ เรื่อง เหตุการณ์ สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียน แสดงบทบาทสมมติ						
	12. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็น ตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ						
	13. ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียน ช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่น เรื่องที่อ่าน						
	14. ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น						
ชั้นสรุป	15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด						
รวม							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

ตารางที่ ข.1

ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน	4.20	0.45	เห็นด้วยมาก
3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5. นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้	4.60	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปาน กลาง ให้ร่วมกันอภิปรายในกลุ่มถึง เรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	4.60	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน			
คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน			
คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร			
คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร			
คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร			
คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง			
คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง			
คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น			

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดยีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกัน พูดคุย อภิปรายกันในกลุ่ม	4.40	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
9. นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	4.80	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด
10. นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง	4.00	1.22	เห็นด้วยมากที่สุด
11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่องเพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ	4.40	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
12. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้อง แสดงบทบาทสมมติ	4.80	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด
13. ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบ การแสดง เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องที่อ่าน	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
14. ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น	4.40	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ย	4.68	0.79	เห็นด้วยมากที่สุด



ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแผนกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนจัดการเรียนรู้

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน รหัสวิชา 20000-1101

กลุ่มวิชาภาษาไทย หมวดทักษะชีวิต

เรื่อง การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

เวลา 10 ชั่วโมง

แผนจัดการเรียนรู้ย่อย เรื่องความรู้ทั่วไปการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ตัวชี้วัด

สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

2. สาระสำคัญ

วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นการศึกษาเรื่องราวและความเป็นมาของภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ได้สืบทอดต่อกันมา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่แตกต่างกันไปตามสภาพทางสังคม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีและเป็นเรื่องราวที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการศึกษา ค้นคว้าและพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้ทั่วไปการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับระบอบความหมายวรรณกรรมท้องถิ่นได้ (ด้านความรู้)
2. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับเห็นความแตกต่างของวรรณกรรมท้องถิ่นได้ (ด้านความรู้)
3. นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานได้ (ด้านทักษะ)

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง นักเรียนประทับใจเรื่องใดบ้าง
2. ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน

ขั้นสอน

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง
4. ครูแจกใบความรู้ เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว
5. นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้

6. นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกันอภิปราย
ในกลุ่มถึงเนื้อหาโดยสรุป

7. ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ

คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 3 ลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น

คนที่ 4 ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

คนที่ 5 ประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น

คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในวรรณกรรมท้องถิ่น

คนที่ 7 ลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

8. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุย อภิปรายกัน

ในกลุ่ม

9. นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โย้ให้ออกแบบหัวข้อเอง

10. นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแผนผังมโนทัศน์ของกลุ่มตน

ขั้นสรุป

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด

6. แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด

2. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ศึกษาหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

3. ใบความรู้ เรื่อง การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานได้	ตรวจแบบฝึกทักษะ	แบบฝึกหัด	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย ร้อยละ 60

8. บันทึกหลังกิจกรรม

8.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

8.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

8.2 ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....



(.....)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ผู้บันทึก

ใบความรู้ การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

1. ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

กัตติญ ชูชื่น (2550, น. 4) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึงวรรณกรรมพื้นบ้านซึ่งเป็นที่ตั้งลายลักษณ์อักษร หรือบอกเล่าด้วยปากเปล่าที่ปรากฏในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทย

ศุภวรรณ มองเพชร (2550, น. 272) กล่าวว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง ผลผลิตจากภูมิปัญญาของผู้รู้พื้นบ้าน ที่สร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาในรูปแบบต่าง ๆ

สรุปได้ว่า วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน อาจด้วยวิธีการเขียนหรือบอกเล่าของบุคคลในท้องถิ่น เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วสืบทอดต่อกันมาเป็นวรรณกรรมในท้องถิ่นของตน

2. ประเภทวรรณกรรมท้องถิ่น วรรณกรรมท้องถิ่นแบ่งได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 แบ่งตามวิธีการสืบสาน หมายถึง แบ่งตามวิธีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกได้ 2 อย่างคือ

2.1.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ คือ วรรณกรรมที่บอกเล่าสืบทอดกันมาด้วยปากหรือวาจากหลายชั่วอายุคน เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน สุภาษิต คำคม นิทานพื้นบ้านเฉพาะท้องถิ่นไม่มีการบันทึกแต่อาศัยการจดจำ และบอกต่อกันมา

2.1.2 วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือ วรรณกรรมที่สืบทอดต่อกันมา โดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเอาไว้ เพราะเป็นเรื่องราวที่จำได้ยาก ส่วนมากเก็บรักษาไว้ที่วัด เช่น บทสวดต่าง ๆ ตำรายา ตำราสมุนไพร ตำราโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ ตำราพิชัยสงคราม

2.2 แบ่งตามลักษณะเนื้อหา หมายถึง วรรณกรรมที่พิจารณาเนื้อหาเป็นหลัก แบ่งออกได้ 2 อย่างคือ

2.2.1 วรรณกรรมทางศาสนา เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับคำสอนและประเพณีทางศาสนาโดยเฉพาะ คติความเชื่อเรื่องผีของบรรพบุรุษ ประเพณีพิธีกรรมตามแบบศาสนาพราหมณ์การยึดหลักคำสอนของพุทธศาสนา หรืออีกอย่างหนึ่งว่า คติธรรม

2.2.2 วรรณกรรมชาวบ้าน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน หรือท้องถิ่นที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับศาสนา ส่วนมากจะเป็นการบอกเล่าเป็นมุขปาฐะ ได้แก่ เพลงพื้นบ้านนิทานนิยาย เพลงกล่อมเด็ก ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เรื่องราวชีวิตชาวบ้านเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คติโลก

3. ลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น

- 3.1 เป็นเรื่องราวที่ชาวท้องถิ่นสร้างขึ้นมาใช้ฟัง ใช้อ่านในกลุ่มท้องถิ่นของตน
- 3.2 คนในท้องถิ่น เป็นผู้ร่วมกันอนุรักษ์ ดูแลรักษา
- 3.3 วัดเป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 เนื้อหาวรรณกรรมท้องถิ่น มักเป็นนิทาน นิยาย และเรื่องคติธรรมทางศาสนา
- 3.5 รูปแบบเป็นเอกลักษณ์ง่าย ๆ และเป็นไปตามความนิยมท้องถิ่นนั้น ๆ
- 3.6 ภาษาและอักษรที่ใช้ ใช้ภาษาและอักษรของท้องถิ่นนั้น ๆ

4. วรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละภาค

วรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละภาค การพิจารณาลักษณะเฉพาะวรรณกรรมท้องถิ่นแต่ละภาค แบ่งออกเป็น 4 ภาค ดังนี้

1. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือ จะเน้นรูปแบบคำประพันธ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการอ่านในที่ชุมชน หรือเพื่อการแสดง ลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือจะแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะดังนี้

1.1 วรรณกรรมประเภทโคลง ภาคเหนือนิยมแต่งโคลงหรือ กะलगันมากในสมัยราชวงศ์มังราย แม้จะมีการกำหนดบังคับฉันทลักษณ์ แต่ก็ไม่เคร่งครัดเหมือนภาคกลางการแต่งคำประพันธ์ กะलगของทางภาคเหนือนับว่าเป็นมือชั้นครู มีดีทั้งด้านวรรณศิลป์ และเนื้อหาสาระ คำประพันธ์ประเภทโคลงที่ค้นพบและแพร่หลาย ได้แก่ โคลงนิราศหรือภูษัยโคลงมังทรามิ่งทราตีเมืองเชียงใหม่ โคลงพระลอสอนโลก โคลงพรหมทัต โคลงปทุมลังกา โคลงอมราพิศवास โคลงเจ้าวิหุรสอนหลาน โคลงนิราศตอยเก็ง โคลงหงส์ผาคำ

1.2 วรรณกรรมประเภทคร่าวธรรม จะนิยมแต่งด้วยร้อยยาว หรือ กลอนเทศน์มีการแทรกภาษาบาลีบ้าง เป็นการแต่งวรรณกรรมตามแนวชาดก ปกติพระภิกษุสงฆ์ จะใช้คร่าวธรรมในการเทศนา หรือแหลให้อุบาสก อุบาสิกาฟังในวันอุโบสถศีล เนื้อเรื่องเป็นนิทานคติสอนใจจากพื้นบ้าน จึงจัดว่าเป็นเรื่องคติธรรม เพราะเป็นเรื่องที่ดึงเข้าไปหาหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าวรรณกรรมคร่าวธรรม ได้แก่ ปัญญาชาดก มหาวงศ์แต่งอ่อน พรหมจักร มหาชาติพายัพ พระยาคางคก แสงเมืองหลงถ้ำ อูสาบารส

1.3 วรรณกรรมประเภทคร่าวขอ คร่าวขอมีความหมาย 2 นัย นัยที่ 1 หมายถึง ฉันทลักษณ์คร่าวขอ นัยที่ 2 คือ ประเภทของวรรณกรรมที่ใช้สำหรับการขับลำ การแต่งคำประพันธ์คร่าวขอ เน้นการสัมผัสสระ นิยมแต่งจากนิทานพื้นบ้าน ที่เป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ วรรณกรรมคร่าวขอ ได้แก่

นภกระจาบ สุวรรณหงส์ สุวรรณเมฆะ (หมาขนดำ) กำพรวดูบตองเตไชยาโม นางอุทธลา เจ้าสุธน
จำปาสีตัน ท้าวกำกาคำ ชิวหาลันดำ แสงเมืองหลงถ้ำ โนราบัวน้อย ฯลฯ

1.4 วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด ประกอบด้วย คร่าวฮ่ำ (ร่ำรำพัน) กับคร่าวใช้ แทนจดหมายหรือ
เพลงยาว เป็นวรรณกรรมเบ็ดเตล็ด สามารถแบ่งย่อยได้อีกคือ

1.4.1 คำอุ้วบ่าวสาว อุ้ว คือ พุด หมายถึงการเกี่ยวพาราสีกันของหนุ่มสาว

1.4.2 การจ้อย (จ้อย) คือ การขับร้องของพวกเขาหนุ่ม ๆ ระหว่างเดินทางไปเยี่ยมสาว

1.4.3 การฮ้องขวัญ คือ การสู่หรือสวดขวัญ มีเจ้าพิธีมาทำพิธีว่าขวัญ ได้แก่ คำร้องขวัญ
ทั่วไป คำร้องขวัญคู่บ่าวสาว คำร้องขวัญควาย (เอาใจควายในฤดูทำนา)

1.4.4 การขอเบ็ดเตล็ด คือ การขับขอย่อย ๆ ได้แก่ การขับขอเกี่ยว ขับร้องโต้ตอบกัน
หรือตัดตอนนิทานมาแสดง เช่น ขอเรื่องพระลอ ขอเรื่องไชยากับนางแว่นแก้ว

2. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสาน เน้นเนื้อหาสาระของ เรื่อง มากกว่ารูปแบบคำประพันธ์คำ
ประพันธ์ที่นิยมใช้ในวรรณกรรม เรียกว่า โคลงสาร ซึ่งเรียกตามภาษาถิ่นว่า กลอนลำ ลักษณะ
วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานจึงแบ่งตามเนื้อหาสาระ ดังนี้

2.1 วรรณกรรมพุทธศาสนา ประกอบด้วย

2.1.1 วรรณกรรมชาดก คือ การดัดนิยายพื้นบ้านมาอิงชาดกโดยมีพระสงฆ์นำเรื่อง
เหล่านั้นมาเทศนาสั่งสอนประชาชน วรรณกรรมนิทานพื้นบ้านดัดเข้ามาเป็นชาดก ได้แก่ ลำมหาชาติ
(เวสสันดรชาดก) ปาจิตตกุมารชาดก สุวรรณสังขชาดก ขว้างคันธนาม เสียวสวาด (เฉลียวฉลาด)
ท้าวโสวัตร พระยาคันคาก พระเจ้าสิบชาติ พระมาลัยหมื่นมาลัยแสน

2.1.2 วรรณกรรมตำนานพุทธศาสนา เป็นตำนานเป็นประวัติการเผยแผ่พุทธศาสนา
ตำนานพุทธธาตุ พุทธเจดีย์ ได้แก่ ปฐมกัปปปฐมกัลป์ (ตำนานกำเนิดโลกสรรพสิ่ง) ชมพูทวีป (กล่าวถึง
การกำเนิดโลก จักรवाल ศากยวงศ์ การเผยแผ่ศาสนา) เขตพน (การสืบพุทธศาสนาบริเวณลุ่มแม่น้ำ
โขง) อรัญครธาตุ (ธาตุกระดูกหน้าอกพระธาตุพนม) ฯลฯ

2.2 วรรณกรรมประวัติศาสตร์ วรรณกรรมต่าง ๆ ในภาคอีสานส่วนมากเจริญในหมู่ชาวบ้าน
มากกว่าในราชสำนัก ดังนั้นวรรณกรรมประวัติศาสตร์ชาวภาคอีสาน จึงมีน้อย ดังนี้

2.2.1 ท้าวฮุ่งหรือเจือง (ท้าวรุ่ง) แต่งเป็นโคลงโบราณทั้งเรื่อง กล่าวถึงประวัติวีระบุรุษ
ของกลุ่มคนไทยแถบลุ่มแม่น้ำโขง ดินแดนล้านช้าง ล้านนา ถึงสิบสองปันนาในจีน

2.2.2 นิทานเรื่องขุนบรมกล่าวถึงการสร้างบ้านแปงเมืองของคนไทยแถบลุ่มแม่น้ำโขง ตั้งแต่สิบสองเจ้าไท ในดินแดนเวียดนามเหนือ กล่าวถึงเมืองน่าน้อยอ้อยหนู (เมืองแกง) ไปถึงเมืองเชียงดง เชียงทอง (หลวงพระบาง) ของลาว

2.2.3 ตำนานพระพุทธรูปต่าง ๆ เช่น เรื่องพื้นพระบาง พื้นพระแทรกคำ พื้นพระแก้ว (มรกต)

2.2.4 พื้นเมืองเวียงจันทน์ กล่าวถึงการสร้างกรุงเวียงจันทน์ และเมืองนครพนมซึ่งเป็นเมืองคู่แฝด เรียกว่าเมืองศรีโคตร หรือศรีโคตบุรณ์ แต่อยู่คนละฝั่งแม่น้ำโขง

2.2.5 พื้นเวียง หรือประวัติเวียงจันทน์ กล่าวถึงเจ้าอนุวงศ์ ไม่ได้เป็นกบฏต่อราชธานี การเกิดสงครามไทย-ญวน กล่าวถึงเจ้าอนุวงศ์พยายามรวบรวมคนลาวกลับถิ่นฐานบ้านเกิด

2.3 วรรณกรรมนิทาน อีสานมีนิทานจำนวนมาก จะเล่านิทานในรูปแบบการอ่านทำนองเสนาะ คือ ขับลำ (ขับร้อง) ในที่ชุมชน เช่นในงันเฮือนดี (งานศพ) เทศน์ไตรมาสระหว่างพรรษา การลำพื้น ลำ่า เรื่อง และจะสอดแทรกคติธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเข้าไปด้วยวรรณกรรมนิทาน ได้แก่ จำปา สีดัน ท้าวสีทน ไก่แก้ว ปลาแตก ปลาสมอ กำพำผีน้อยกาละเกด ขุนทิงขุนเทือง ผาแดงนางไอ่

2.4 วรรณกรรมคำสอน หมอลำจะหยิบยกคำสอนทางพระพุทธศาสนามาแสดง ลำ่า ในที่ชุมชน เป็นที่นิยมฟังในอดีต ส่วนมากจะเป็นเทศนาโวหารตลอดเรื่อง ไม่มีตัวละคร จึงมีลักษณะเหมือนโคลงโลกนิติหรือสุภาษิตของภาคกลาง ได้แก่ ธรรมดาสอนโลก ฮิตสิบสองคลองสิบสี่ พระยาคำทองสอนไพร่ ภาพยี่ปู้สอนหลาน กาลนั้บมือส่วย (พุทธทำนายวันศาสนาสิ้น)

2.5 วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด เป็นวรรณกรรมที่ไม่จัดอยู่ในพวกใด ๆ มักเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ แบ่งได้ดังนี้

2.5.1 บทส่ขวัญ สู่ขวัญทั่วไป สู่ขวัญอยู่กรรม สู่ขวัญเด็ก สู่ขวัญหนุ่มสาว สู่ขวัญเรือน สู่ขวัญเกวียน สู่ขวัญควาย

2.5.2 วรรณกรรมพิธีขอฝน หรือการแห่บั้งไฟ ใช้คำประพันธ์ประเภทคำกาพย์คำเชิงต่าง ๆ มักเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะเช่น คำเชิงบั้งไฟ คำเชิงแห่นางแมว

2.5.3 วรรณกรรมใช้เกี่ยวพาราสี เรียกว่า ผญาเครือ มักแทรกบทสุภาษิตท้องถิ่น (ผญา)

2.5.4 นิทานตลกขบขัน ได้แก่ นิทานขบขันเชิงปัญหา เช่น เรื่องเชียงเมียง (ศรีธรรณชัย) นิทานตลก เรื่องโตงโตย และนิทานเชิงหยาบโลน มักเรียกว่า นิทานก้อม (นิทานสั้น ๆ)

3. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง วรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลางพิจารณาตามความเจริญรุ่งเรืองในกลุ่มของชาวบ้านและชาวดัต จะเห็นได้ชัดเจนจากวรรณกรรมที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ จากลักษณะต่อไปนี้

3.1 วรรณกรรมกลอนสวด ชาวบ้านภาคกลางนิยมฟังกลอนสวดและนิยมสร้างหนังสือกลอนสวดถวายวัด เพราะเชื่อว่าได้บุญ เกิดชาติหน้าได้สมองใสปัญญาดี วรรณกรรมกลอนสวด ได้แก่ สังข์ศิลป์ชัยกลอนสวด ปลาบู่ทองกลอนสวด อุทัยเทวีกลอนสวด โสนน้อยเรือนงามกลอนสวด พระมาลัยกลอนสวด ฯลฯ

3.2 วรรณกรรมกลอนบทละครนอก บทละครนอกมีมาตั้งแต่สมัยกรุงเก่า กวีไม่พิถีพิถันในแบบแผนของฉันทลักษณ์ จำนวนคำในวรรคตามความสะดวกในการออกเสียง ไม่กำหนดคำขึ้นต้น เมื่อนั้นบัดนั้น บางที่ไม่เขียนกำหนดเพลงหน้าพาทย์ ใช้ภาษเรียบง่าย สำนวนโวหารบางที่หยาบคายแบบชาวบ้าน มุ่งสื่อความหมายต่อผู้ชมที่เป็นสามัญชน บทละครนอกจะพิมพ์เป็นตอน ๆ ไม่จบเรื่อง ขึ้นอยู่กับความนิยมว่าจะชมการแสดงตอนใดของเรื่องใด เช่น สังข์ทอง (ตอนตีกลี) นางมโนห์รา (ตอนถูกจับถวายพระสุธนมณีพิชัย โคบุตร พระรถเมรี การะเกด ฯลฯ

3.3 วรรณกรรมกลอนนิทาน วรรณกรรมประเภทนี้ส่วนมากจะมีเนื้อเรื่องเดียวกันกับกลอนบทละครนอก แต่กลอนนิทานจะพิมพ์จบเรื่อง เช่น โสนน้อยเรือนงาม จันทโครพนางสิบสอง (พระรถ-เมรี) ปลาบู่ทอง โคบุตร ไกรทอง ฯลฯ

3.4 วรรณกรรมกลอนแหล่ ในอดีตพระภิกษุเป็นผู้อ่านทำนองเสนาะแบบแหล่เพราะเป็นเรื่องของศาสนาเล่าตามชาดก การแหล่เป็นการสลับการเทศน์มหาชาติ เรียกว่า แหล่ นอกคือนอกเรื่อง พระเวสสันดร ได้แก่ แหล่ชิงนาง แหล่ชุกข์ขึ้นต้นไม้ แหล่นางเดินกลอนแหล่บายศรีกลอนแหล่นิทานชาดก

3.5 วรรณกรรมกลอนเพลง วรรณกรรมมุขปาฐะไม่นิยมการจดบันทึกวรรณกรรมประเภทนี้ได้แก่

3.5.1 เพลงร่ำวง เป็นเพลงธรรมดา ร้องกันหลายแบบหลายทำนองมีทั้งร้องหมู่ร้องเดี่ยว ร้องคู่ เช่น เพลงตามองตา เพลงดอกอะไร

3.5.2 เพลงปฏิพากย์ เป็นเพลงร้องโต้ตอบกันในเทศกาลต่าง ๆ มีทั้งเพลงปฏิพากย์สั้น และเพลงปฏิพากย์ยาว เพลงปฏิพากย์สั้น เป็นเพลงที่ร้องในฤดูกาลเก็บเกี่ยวหรือฤดูกาลผลผลิต ได้แก่ เพลงร้อยชั่ง เพลงเดินกำรำเคียว เพลงสงฟาง เพลงพิชฐาน เพลงพวงมาลัย ฯลฯ เพลงปฏิพากย์ยาว ใช้ร้องในพิธีกรรมต่างๆ เนื้อร้องมีความยาวหลายบทการเล่นมักเป็นไปตามขั้นตอน คือมีบทไหว้ครู

จนถึงบทจาก ฝ่ายหนึ่งร้องจบ อีกฝ่ายหนึ่งร้องแก้ได้แก่ เพลงเรือ เพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงอีแซว ฯลฯ

3.5.3 เพลงกล่อมเด็ก เป็นเพลงที่ใช้ในกลุ่มเด็กเป็นเพลงปลอบเด็ก และเป็นเพลงที่เด็กร้องเล่นเพื่อความสนุกสนาน เป็นเพลงที่ร้องง่าย ใช้คำประพันธ์คล้องจองกันง่าย ๆ

4. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ส่วนใหญ่แต่งด้วยคำกาพย์เป็นการให้เห็นว่าชาวใต้นิยมฟังการสวดหนังสือแบบชาวภาคกลาง ขำนาญในการแต่งคำกาพย์หนึ่งตะลุง ถ้าพิจารณาตามเนื้อหา วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ แบ่งได้ 5 ประเภทดังนี้

4.1 วรรณกรรมศาสนา เนื้อหาจากนิทานชาดก คือเป็นชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้านิยมสวดในวัด เช่น พระมหโสด พระมัลลย์คำกาพย์พระโพธิสัตว์ พระมัลลย์สูตร สุทธิธรรมชาดก ฯลฯ

4.2 วรรณกรรมนิทาน นิทานพื้นบ้านภาคใต้ก็จะแต่งเป็นกลอนสวดหรือกาพย์บางที่เรียกว่านิทานประโลมโลก เพราะเป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ

4.3 วรรณกรรมตำนานหรือประวัติศาสตร์ เรื่องที่ปรากฏมักเป็นตำนานทางศาสนา เช่น พงศาวดารหงสาวดีคำกาพย์ พระพุทธโฆษาจารย์ไปลังกา ตำนานพระเขี้ยวแก้ว ตำนานนางเลือดขาว พระธาตุเมืองร่างกุ้ง ฯลฯ

4.4 วรรณกรรมคำสอน เป็นวรรณกรรมที่เป็นบทเทศนาโวหาร มุ่งสอนศีลธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ วรรณกรรมส่วนใหญ่ไม่มีตัวละคร เช่น ศีลธรรมคำกาพย์ กฤษณาสอนน้องพาลีสอนน้องสุภาชิตสอนกุมาร คดีโลก-คดีธรรม ศีลกลา ฯลฯ

4.5 วรรณกรรมเบ็ดเตล็ด ได้แก่ วรรณกรรมตำราความเชื่อต่างๆ เช่น ตำราดูวัว ช้างม้า ตำราดูโชคชะตาราศีวรรณกรรมแบบเรียน จินตมณี ประถม ก กา กลอนนิราศ

5. ภูมิปัญญาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น

วรรณกรรมท้องถิ่นของทุกภาคจะแฝงภูมิปัญญาไว้ในเนื้อหาทุกด้าน ได้แก่ รูปแบบการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมของสังคม ซึ่งสามารถแยกได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ลักษณะทางสังคม ลักษณะทางสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น จะเห็นได้ตามสภาพต่อไปนี้

1.1 สังคมที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สภาพสังคมที่มีพระมหากษัตริย์มีมเหสีหลายองค์ทำให้เกิดความอิจฉาริษยา หรือพระโอรส พระธิดาพลัดพรากจากเมือง เช่น เรื่องสังข์ทอง โสนน้อยเรือนงาม

1.2 สังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา ให้คติสอนใจ ในการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แฝงคติธรรม ให้ข้อคิดเตือนใจ เช่น เรื่องปลาบู่ทอง

1.3 สังคมเกษตรกรรม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตในชนบทมีอาชีพเกษตรกรรมและการประมง เช่น เรื่อง นางสิบสอง ปลาบู่ทอง

1.4 สังคมชนบทที่แห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลทำให้คนในสังคม มีความเดือดร้อน ต้อง คิดหาวิธีขอฝนจากเทวดา เช่น เรื่องพญาคันคาก

1.5 สังคมครอบครัว เป็นครอบครัวใหญ่มีรุ่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลูกหลานอยู่อาศัยในบ้านหลัง เดียวกัน สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยลงรอยกัน

2. ลักษณะขนบธรรมเนียมประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่

2.1 ประเพณีส่วนบุคคล เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การแต่งงาน การตายการสร้าง บ้านเรือน การบวช การทำขวัญ

2.2 ประเพณีส่วนรวม เป็นประเพณีที่ทุกคนร่วมมือกันทำ เช่น ประเพณีทางศาสนาสงกรานต์ ตรุษสารท

2.2.1 ความเชื่อ ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่

2.2.1.1 ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ยึดมั่นในคำสอนของพระพุทธเจ้า

2.2.1.2 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

2.2.1.3 ความเชื่อเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ อาจเกิดในโลกมนุษย์ หรือสวรรค์

2.2.1.4 ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถาและวิทยาคมต่าง ๆ เครื่องรางของขลังและ

ของวิเศษ

2.2.1.5 ความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา โหราศาสตร์ ในสิ่งที่ลึกลับ ที่มองไม่เห็น

2.2.2 ค่านิยม ค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่

2.2.2.1 ค่านิยมเรื่องความกตัญญูให้ลูกหลานมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

2.2.2.2 ค่านิยมเรื่องความโลภ โดยเน้นผลแห่งความโลภ คือความหายนะไม่ทาง

ใดก็ทางหนึ่ง

2.2.2.3 ค่านิยมเรื่องปียวาจา คือการพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน จะเป็นที่ยินชอบ

ของคนอื่น

2.2.2.4 ค่านิยมเรื่องความอดทนอดกลั้น จะก่อให้เกิดความสุขสงบภายในสังคม

2.2.2.5 ค่านิยมเรื่องการเชื่อฟังบิดามารดา หรือผู้อาวุโส ถ้าเชื่อฟังจะได้รับ
ความสุขในชีวิต

2.2.2.6 ค่านิยมเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน

2.2.2.7 ค่านิยมเรื่องยกย่องผู้มีความรู้และเป็นคนฉลาดหลักแหลม



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบฝึกทักษะ การอ่านนิทานพื้นบ้าน

คำชี้แจง อ่านใบความรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

2. จงบอกลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

3. จงบอกข้อแตกต่างของลักษณะวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้

.....

.....

.....

4. จงบอกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พบในวรรณกรรมท้องถิ่น

.....

.....

.....

ชื่อ.....แผนก.....เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน รหัสวิชา 20000-1101

กลุ่มวิชาภาษาไทย หมวดทักษะชีวิต

เรื่อง การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

เวลา 10 ชั่วโมง

แผนจัดการเรียนรู้ย่อย เรื่อง ผาแดงนางไอ่

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ตัวชี้วัด

สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

2. สาระสำคัญ

การอ่าน เป็นการอ่านที่ต้องการทราบเรื่องราวที่อาจเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรใครหรือเหตุการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นจนจบการอ่านเพื่อจับใจความสรุปความวิเคราะห์ความจึงต้องมีสมาธิและรู้จักความหมายของคำและสำนวนจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้เกิดการอ่านที่สัมฤทธิ์ผล

3. สาระการเรียนรู้

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ผาแดงนางไอ่

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสรุปนิทาน เรื่อง ผาแดงนางไอ่ ได้ (ด้านความรู้)
2. นักเรียนตอบคำถามจากเรื่อง ผาแดงนางไอ่ ได้ (ด้านความรู้)
3. นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานได้ (ด้านทักษะ)
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม (ด้านทักษะ)
5. นักเรียนแสดงบทบาทสมมตินิทานพื้นบ้านได้อย่างเข้าใจตัวละคร (ด้านทักษะ)
6. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีวรรณกรรมท้องถิ่น (ด้านจิตพิสัย)

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง นักเรียนประทับใจเรื่องใดบ้าง
2. ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน

ชั้นสอน

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง
4. ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว
5. นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้
6. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกัน

อภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

7. ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ

คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร

คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง

คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

8. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุย อภิปรายกัน

ในกลุ่ม

9. นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน

อย่างไร

10. นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแผนผังความคิดของตน

11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่อง เพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ

12. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

13. ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านเรื่องที่อ่าน

14. ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นสรุป

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด

6. แหล่งเรียนรู้/สื่อ

1. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด
2. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ศึกษาหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
3. ใบความรู้ นิทานเรื่อง ผาแดงนางไอ่

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานได้	ตรวจแบบฝึก ทักษะ	แบบฝึกหัด	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 60
เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เชิงวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม	สังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้	แบบสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 60
นักเรียนแสดงบทบาทสมมตินิทาน พื้นบ้านได้อย่างเข้าใจตัวละคร	สังเกตพฤติกรรม การเล่นบทบาท สมมติ	สังเกตการเล่น บทบาทสมมติ	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 60

8. บันทึกหลังกิจกรรม

8.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

8.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

8.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข

.....

.....

(.....)

ผู้บันทึก

ใบความรู้ เรื่องผาแดงนางไอ่

นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน ผาแดงนางไอ่ อดีตกาลผ่านมาใกล้โพ้น ยังมีเมืองอยู่เมืองหนึ่งชื่อ “นครเอกชะทีตา” มีพระยาขอม เป็นกษัตริย์ปกครองเมืองด้วยความร่มเย็น พระยาขอมมีพระธิดา ซึ่งมีพระศิริโฉมงดงาม พระนามว่า “นางไอ่คำ” ซึ่งเป็นที่รักและ หวงแหนมาก จึงสร้างปราสาท 7 ชั้น ให้ อยู่พร้อมเหล่าสนม กำนัล คอยดูแลอย่างดี

ขณะเดียวกันยังมีเมืองอีกเมืองหนึ่งชื่อ “เมืองผาโพง” มีเจ้าชายนามว่า “ท้าวผาแดง” เป็น กษัตริย์ปกครองอยู่ ท้าวผาแดงแห่งเมืองผาโพง ได้ยินกิตติศัพท์ความงามของธิดาไอ่คำมาก่อนแล้ว ใคร่อยากจะเห็นหน้า จึงปลอมตัวเป็นพ่อค้าพเนจร ถึง นครเอกชะทีตา และติดสินบนนางสนมกำนัล ให้นำของขวัญลอบเข้าไปให้นางไอ่คำ ด้วยผลกรรมที่ผูกพันกันมาแต่ชาติปางก่อนนางไอ่คำกับท้าวผาแดง จึงได้มีใจปฏิพัทธ์ต่อกัน จนในที่สุดทั้ง 2 ก็ได้อภิรมย์สมรักกัน

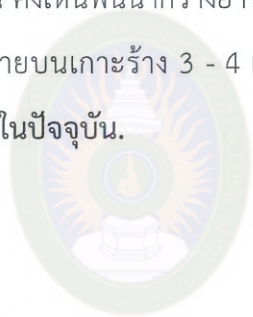
ซึ่งก่อนท้าวผาแดงจะจากไป เพื่อจัดขบวนขันหมากมาสู่ขอ ทั้ง 2 ได้คร่ำครวญต่อกันด้วยความอาลัยยิ่ง วันเวลาผ่านไปถึงเดือน 6 เป็นประเพณีแต่โบราณของเมืองเอกชะทีตา จะต้องมีการทำบุญ บั้งไฟบูชาพญาแถนระยาขอม จึงได้ประกาศบอก ไปตามหัวเมืองต่าง ๆ ว่า

“บุญบั้งไฟปีนี้จะเป็นการหาผู้ที่จะมาเป็นลูกเขยอีกด้วย ขอให้เจ้าชายหัวเมืองต่าง ๆ จัดทำบั้งไฟมาจุดแข่งกัน ผู้ใดชนะก็จะได้อภิเษกกับพระธิดาไอ่คำด้วย” ข่าวนี้นี้ได้ร่ำลือไปทั่วสารทิศ ทุกเมืองในขอบเขตแคว้นแคว้นต่างก็ส่งบั้งไฟเข้ามาแข่งขัน เช่น เมืองฟ้าแดดสูงยาง เมืองเชียงเหียน เชียงทอง แม้กระทั่งพญานาคใต้เมืองบาดาลก็อดใจไม่ไหว ปลอมตัวเป็นกระรอกเผือกมาดูโฉมงาม นางไอ่คำด้วยในวันงานบุญบั้งไฟ

เมื่อถึงวันแข่งขันจุดบั้งไฟ ปรากฏว่า บั้งไฟท้าวผาแดงจุดไม่ขึ้นพ่นควันดำอยู่ถึง 3 วัน 3 คืน จึงระเบิดแตกออกเป็นเสียงๆทำให้ความหวังท้าวผาแดงหมดสิ้นลง ขณะเดียวกัน ท้าวพังคี่พญานาคที่ปลอมเป็นกระรอกเผือก มีกระดิ่งผูกคอน่ารัก มาไต่เต้านไปมาอยู่บนยอดไม้ ข้างปราสาทนางไอ่คำ ก็ปรากฏว่าให้นางไอ่คำเห็น นางจึงคิดอยากได้มาเลี้ยง แต่แล้วก็จับไม่ได้ จึงบอกให้นายพราน ยิงเอาตัวตายมา ในที่สุดกระรอกเผือกพังคี่ก็ถูกยิงด้วยลูกดอกจนตาย ก่อนตายท้าวพังคี่ได้อธิษฐานไว้ว่า “ขอให้เนื้อของข้าได้แปดพันเกวียน คนทั้งเมืองอย่าได้กินหมดเกลี้ยง” จากนั้นร่างของกระรอกเผือกก็ใหญ่ขึ้น จนผู้คนแตกตื่นมาดูกัน และจัดการแลเนื้อแบ่งกันไปกินทั่วเมืองด้วยว่าเป็นอาหาร ทิพย์ ยกเว้นแต่พวกแม่่ม่ายที่ชาวเมืองรังเกียจ ไม่แบ่งเนื้อกระรอกให้

พญานาคแห่งเมืองบาดาลทราบข่าวท้าวพังคีถูกมนุษย์ฆ่าตาย แล้วเนื้อไปกินกันทั้งเมือง จึงโกรธแค้นยิ่งนัก ตึกสัดของคือนั้นขณะที่ชาวเมืองชะงะที่ตากำลังหลับไหลเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น ท้องฟ้าอื้ออึงไปด้วยพายุฝนฟ้า กระจหน้าลงมาอย่างหนัก ฟ้าแลบอยู่มิได้ขาด แผ่นดินเริ่มถล่มยุบตัวลงไปทีละน้อย ท่ามกลางเสียงหวีดร้องของผู้คนที่วิ่งหนี ตาย เหล่าพญานาคผุดขึ้นมาจับหมื่น นับแสนตัว ถล่มเมืองชะงะที่ตากจนลงใต้บาดาลทันที คงเหลือไว้เป็นตอน 3 - 4 แห่ง ซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกแม่ข่ายไม่ได้กินเนื้อกระรอกเผือกจึงรอดตาย

ฝ่ายท้าวผาแดงได้โอกาสรีบควมม้าหนีออกจากเมือง โดยไม่ลืมแวะรับพระธิดาไฉ่คำไปด้วยแต่แม่จะเร่งฝีเท้า ม้าเท่าใด ก็หนีไม่พ้นทัพพญานาคที่ทำให้แผ่นดินถล่มตามมาติด ๆ ในที่สุดก็กลืนท้าวผาแดงและพระธิดาไฉ่คำพร้อมม้าแสนรู้ชื่อ “บั๊กสาม” จมหายไปใต้พื้นดินรุ่งเช้าภาพของเมืองเอกชะงะที่ตาที่เคยรุ่งเรืองโอฬาร ก็อันธธานหายไปสิ้น คงเห็นพื้นน้ำกว้างยาวสุดตา ทุกชีวิตในเมืองเอกชะงะที่ตากจมสู่ใต้บาดาลจนหมดสิ้น เหลือไว้แต่แม่ข่ายบนเกาะร้าง 3 - 4 แห่ง ในพื้นน้ำอันกว้างนี้ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็น หนองหานหลวง ดังปรากฏในปัจจุบัน.



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบฝึกทักษะ การอ่านนิทานพื้นบ้าน

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่องผาแดงนางไอ่แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

5. ใคร

.....

.....

.....

.....

6. ทำอะไร

.....

.....

.....

.....

7. ที่ไหน

.....

.....

.....

.....

8. อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....แผนก.....เลขที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิชา ภาษาไทยพื้นฐาน รหัสวิชา 20000-1101

กลุ่มวิชาภาษาไทย หมวดทักษะชีวิต

เรื่อง การอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

เวลา 10 ชั่วโมง

แผนจัดการเรียนรู้ย่อย เรื่อง ชูลู นางอ้ว

เวลา 2 ชั่วโมง

1. ตัวชี้วัด

สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน

2. สาระสำคัญ

การอ่าน เป็นการอ่านที่ต้องการทราบว่าเรื่องที่อาจเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรใครหรือเหตุการณ์ใดที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นจนจบการอ่านเพื่อจับใจความสรุปความวิเคราะห์ความจึงต้องมีสมาธิและรู้จักความหมายของคำและสำนวนจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้เกิดการอ่านที่สัมฤทธิ์ผล

3. สาระการเรียนรู้

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ชูลู นางอ้ว

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสรุปนิทาน เรื่อง ชูลู นางอ้ว ได้ (ด้านความรู้)
2. นักเรียนตอบคำถามจากเรื่อง ชูลู นางอ้ว ได้ (ด้านความรู้)
3. นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้อ่านวรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานได้ (ด้านทักษะ)
4. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม (ด้านทักษะ)
5. นักเรียนแสดงบทบาทสมมตินิทานพื้นบ้านได้อย่างเข้าใจตัวละคร (ด้านทักษะ)
6. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีวรรณกรรมท้องถิ่น (ด้านจิตพิสัย)

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง นักเรียนประทับใจเรื่องใดบ้าง
2. ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน

ชั้นสอน

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง
4. ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว
5. นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้
6. ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกันระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกัน

อภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

7. ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ

คนที่ 1 ถามสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 2 ความรู้จากเรื่องที่อ่าน

คนที่ 3 เหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 4 ตัวละครในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไร

คนที่ 5 สถานที่ ฉากที่พบในเรื่องเป็นอย่างไร

คนที่ 6 ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่พบในเรื่อง

คนที่ 7 ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

คนที่ 8 ประโยชน์จากการอ่านวรรณกรรมท้องถิ่น

8. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุย อภิปรายกัน

ในกลุ่ม

9. นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน

อย่างไร

10. นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแผนผังความคิดของตน

11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่อง เพื่อจะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ

12. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมากลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ

13. ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง เกี่ยวกับ

นิทานพื้นบ้านเรื่องที่อ่าน

14. ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นสรุป

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่องทั้งหมด

6. แหล่งเรียนรู้

6.1 ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด

6.2 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ศึกษาหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

6.3 ใบความรู้ นิทานเรื่อง ขูลู นางอ้ว

7. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสาน ได้	ตรวจแบบฝึกทักษะ	แบบฝึกหัด	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย ร้อยละ 60
เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เชิงวิเคราะห์วรรณกรรม ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม	สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย ร้อยละ 60
นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ นิทานพื้นบ้านได้อย่างเข้าใจ ตัวละคร	สังเกตพฤติกรรมการ เล่นบทบาทสมมติ	สังเกตการเล่นบทบาท สมมติ	ใช้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย ร้อยละ 60

8. บันทึกหลังกิจกรรม

8.1 ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

8.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

8.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(.....)

ผู้บันทึก



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ใบความรู้ เรื่อง ชูลู นางอ้ว

นิทานพื้นบ้านภาคอีสานเรื่องชูลู นางอ้ว เรื่องราวที่มีจารึกในใบลานเป็นหลักฐานในอักษรธรรม วัดหนองควายน้อย อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ณ ดินแดนแห่งหนึ่งมีเมืองใหญ่สองเมืองนามว่า “นครกาสี” และ “นครกาย” ทั้งสองเมืองเคยให้คำมั่นว่าถ้ามีโอรสและธิดาจะให้สมรสกัน แต่ขณะที่พระมเหสีของทั้งสองเมืองทรงตั้งครรภ์ กลับมีเหตุให้ทะเลาะกันเพราะเรื่องผลส้มเกลี้ยงกลายเป็นเรื่องราวใหญ่โตถึงขั้นกล่าวตัดขาดจากความเป็นเพื่อนรักกัน

เมื่อเวลาผ่านไปมเหสีทั้งสองพระองค์ก็ได้ประสูติในวันเวลาเดียวกัน โดยพระนางพิมพากาสีได้ให้กำเนิดบุตรชาย และตั้งชื่อว่า ชูลู

พระนางจันทาได้กำเนิดบุตรสาวและให้ชื่อว่า นางอ้ว

เมื่อทำชูลูได้ยนิทศพิศท์ความงามของนางอ้วแล้ว ก็บังเกิดความหลงใหลใฝ่หา

“...นางอ้วสิงามปานไฉน้อ คนคือสาคือลือคักแท้ อ้ายคืออยากพ้อหน้าเจ้าคักแท้...”

จึงลาพระมารดานำเครื่องบรรณาการมาเยี่ยมขอคู่ตัวราชธิดาเมืองกาย ท้าวชูลูและนางอ้วได้พบกันโดยบังเอิญ

“...ท่านเป็นไผ่ ท่านเข้ามาในอุทยานได้จั่งไต่”

“...ป้าตนางอ้วมางามแท้หน้อ สมคำเขาสาเขาลืออิหลี”

รู้สึกแปลกเมื่อแรกพบ พอสบตาก็หวั่นไหว

หนาวสั่นทั้งหัวใจ เกิดทันใดที่พบเจอ

แรกพบสบตาทั้งสองเธอต่างก็รู้สึกเกิดเสนหามีจิตปฏิพัทธ์ต่อกัน

เมื่อเรื่องได้ล่องรู้ถึงนางพญาเมืองกาย ทราบว่าท้าวชูลูเป็นลูกของนางพญาเมืองกาสี ทำให้ขุนเคื่องและไม่พอใจเป็นอย่างมาก ท้าวชูลูให้คำมั่นว่าจะรีบกลับบ้านเมือง จัดขบวนและส่งผู้ใหญ่มาสู่ขอ นางอ้วตามราชประเพณี

ขณะที่ท้าวชูลูเดินทางกลับ กษัตริย์เมืองขอมได้ส่งผู้ใหญ่และเครื่องราชบรรณาการมากมีมาสู่ขอ นางอ้วกับมารดาของนาง และนางก็ยกนางอ้วให้

ด้วยความสงสารลูกจับใจพระนางพิมพากาสีจึงบากหน้ามาเจรจา และได้ทวงคำมั่นสัญญาที่เคยให้กันไว้ แต่พระนางจันทากลับกล่าวล่ำเลิกถึงความโกรธแค้นในครานั้น

“บ่ได้ นางอ้วต้องแต่งงานกับกษัตริย์เมืองขอมเท่านั้น ข้าได้รับปากเพิ่นไว้แล้ว”

พระนางเมืองกาสีจึงอ่อนวอนขอให้ทำพิธีเสี้ยงสายแนน

พิธีเสี้ยงสายแนนเป็นพิธีตรวจสอบดูว่าชายหญิงเป็นคู่แท้กันหรือไม่

สรุปผลเสี้ยงทายว่า ทั้งสองไม่ใช่เนื้อคู่กัน ทั้งสองล้ำากัน ต่างฝ่ายต่างรำไห้อาลัยรักกันปืม จะขาดใจก่อนจากลา ฝ่ายพระมารดานางอ้วเมื่อทราบภายหลังว่าธิดาของตน ได้ลักลอบพบกับท้าวชูลูก ก็ทำให้พระนางโกรธเป็นอันมากจึงว่ากล่าวต่าทอนางอ้วว่าไปลอบเล่นชู้กับท้าวชูลูก และบังคับให้เข้าพิธีสมรสกับขุนนางในวันรุ่งขึ้นทันที

“...นางอ้ว นางลูกปรักดี แม่หาคนที่คู่ควรให้เจ้า เป็นหยงเจ้าคือบ่สนใจ...”

“...แม่จำ อ้วบ่ได้อัยขุนนาง อ้วฮักอัยชูลูกผู้เดียว...”

“...นี่ถ้าเจ้าบ่พอใจ เจ้ากะไปผูกคอตายเด้ออ้วเด้อ...”

นางอ้วทั้งน้อยใจและเสียใจมากจึงแอบหนีไปผูกคอตาย ที่ป่าจวงจันทร์ นางได้อ่อนวอนต่อต้นจันทน์ผี ทันใดกิ่งจันทน์ก็ค้อมกิ่งลงจรดดินให้นางใช้สไบพัน ก่อนตายนางได้อธิฐานจิตขอขมามารดาผู้ให้กำเนิด

หากว่ารักครั้งนี้

อ้วนางบ่สมหวัง

พ่อแม่เฝ้าชิงกัน

ตั้งแต่คราวเพิ่นมีท้อง

อ้วหมายบ่แต่เจ้า

อัยชูลูกมาเป็นคู่

อ้วนางอยู่บ่ได้

ขอลาไ้แม่นาง

แม่จำลูกขอขมาลาแม่ หากชาติหน้ามีจริง อ้วขอเกิดมาเป็นลูกของแม่อีก และให้ได้ครองรักกับอัยชูลูกทุกชาติไป

สิ้นเสียงนางสั่งลาปลายกิ่งจันทน์ผีปลุกก็ตืดขึ้นฟ้าดับลมหายใจส่งดวงวิญญาณนางอ้วสู่สรวงสวรรค์ ฝ่ายท้าวชูลูก เมื่อรู้แจ้งว่านางอ้ว นั้นได้ตายจากตนไปแล้ว ท้าวชูลูกก็เกิดคลุ้มคลั่งจึงซัดมีดพกที่เหน็บอยู่ข้างกายขึ้นแทงคอตายตาม

“...อ้วเอ้ยน้องไปก่อนให้เอาปีกับแคน

อัยไปลุนสิเอาแหวนกับซ้อง

เฮาสีไปเอ้ย้องเทิงฟ้าหม่ากัน...”

ความเศร้าเข้าปกคลุมทั้งสองนคร เมื่อต่างฝ่ายต่างสูญเสียโอรส ธิดาอันเป็นที่รักไปในคราวเดียวกัน จึงทำให้แม่พญาทั้งสองลดทิวมนะอันแรงกล้าลง กลับมาเห็นอกเห็นใจกันมากขึ้น

แบบฝึกทักษะ การอ่านนิทานพื้นบ้าน

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่องชูลู นางอ้วแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ใคร

.....

.....

.....

.....

2. ทำอะไร

.....

.....

.....

.....

3. ที่ไหน

.....

.....

.....

.....

4. อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....แผนก.....เลขที่.....



ภาคผนวก ง

แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์ เพื่อจะได้นำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้ วรรณกรรมท้องถิ่น ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เวลา 2 ชั่วโมง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. สารระการการเรียนรู้						
1.1 ถูกต้อง และชัดเจน						
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
1.3 เหมาะสมกับระดับ และวัยของผู้เรียน						
1.4 เหมาะสมกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
2. จุดประสงค์การเรียนรู้						
2.1 เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่าย						
2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้						
2.3 สอดคล้องกับสารระการการเรียนรู้						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (ต่อ)						
2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะ ตามหลักสูตร						
2.5 สามารถวัดผลและประเมินผลได้						
3. กิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 ชี้นำ						
3.2 ชี้นสอน						
3.3 ชี้นสรุป						
4. สื่อการเรียนรู้						
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้						
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้						
4.4 มีความหลากหลายหลายสอดคล้องกับ วัยและความสามารถของผู้เรียน						
4.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้						
5. การวัดและประเมินผล						
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้						
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
5.3 วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผล ประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
5. การวัดและประเมินผล (ต่อ)						
5.4 แบบวัดผลประเมินผลครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร						
5.5 เกณฑ์การวัดผลประเมินผล ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และสมรรถนะตาม หลักสูตร						

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ผู้วิจัยได้นำมาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ง.1

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สารการเรียนรู้			
1.1 ถูกต้อง และชัดเจน	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.20	0.45	เหมาะสมมาก
1.3 เหมาะสมกับระดับ และวัยของผู้เรียน	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
1.4 เหมาะสมกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.3 สอดคล้องกับสารการเรียนรู้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.4 ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะตามหลักสูตร	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
2.5 สามารถวัดผลและประเมินผลได้	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนรู้			เหมาะสมมากที่สุด
3.1 ชี้นำ	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาว่าเคยอ่าน หรือเคยฟังนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ นักเรียนชอบการอ่านหรือการฟังนิทานพื้นบ้าน ใครเป็นคนเล่าให้ฟัง ประทับใจเรื่องใดบ้าง			
3.1.2 ครูเกริ่นนำถึงนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะสอน			

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3.2 ชั้นสอน	4.60	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
3.2.3 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องการอ่าน วรรณกรรมท้องถิ่นให้นักเรียนฟัง			
3.2.4 ครูแจกใบความรู้ เรื่องนิทานพื้นบ้านเรื่องที่จะ สอน ให้นักเรียนอ่านในใจคนเดียว			
3.2.5 นักเรียนหาคำศัพท์ที่อ่านไม่ออก หรือไม่เข้าใจ ความหมาย ถ้ามีให้ขีดเส้นใต้ไว้			
3.2.6 ให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 7 - 8 คน คละกัน ระหว่าง อ่อน เก่ง ปานกลาง ให้ร่วมกัน อภิปรายในกลุ่มถึงเรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร			
3.2.7 ครูถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่อ่าน ให้แต่ละกลุ่ม ช่วยกันหาคำตอบและแบ่งกันตอบ			
3.2.8 ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมท้องถิ่นละเอียดอีก 1 รอบ แล้วให้ร่วมกันพูดคุยอภิปรายกันในกลุ่ม			
3.2.9 นักเรียนช่วยกันทำผังมโนทัศน์ เกี่ยวกับเรื่องที่ อ่าน โดยมีหัวข้อคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร			
3.2.10 นักเรียนส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมา นำเสนอผังมโนทัศน์ของกลุ่มตนเอง			
3.2.11 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปใจความของเรื่อง เหตุการณ์สำคัญ ฉาก ตัวละคร ของเรื่องเพื่อ จะแบ่งให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ			

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
3.2.12 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา กลุ่มละ 2 คน เพื่อเป็นตัวแทนของห้องแสดงบทบาทสมมติ			
3.2.13 ครูแบ่งตัวละครให้ ตัวแทนแต่ละกลุ่ม แล้ว ให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการแสดง			
3.3 ชั้นสรุป	4.20	1.30	เหมาะสมมาก
3.3.1 ครูและนักเรียนในห้องร่วมกันแสดงความคิดเห็น			
3.3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป อภิปรายเรื่อง ทั้งหมด			
4. สื่อการเรียนรู้			
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 มีความหลากหลายสอดคล้องกับวัย และ ความสามารถของผู้เรียน	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
4.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.60	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล			
5.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.3 วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรม การเรียนรู้	4.40	0.89	เหมาะสมมากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
5.4 แบบวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะ ตามหลักสูตร	4.80	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5.5 เกณฑ์การวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะ ตามหลักสูตร	4.60	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ย	4.68	0.47	เหมาะสมมากที่สุด



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ภาคผนวก จ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน - หลังเรียน
เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น วิชาภาษาไทยพื้นฐาน 20000 - 1101
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย x ทับข้อ ก ข ค ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น
 - ก. งานเขียนที่ได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป
 - ข. วรรณกรรมที่ชาวบ้านสร้างสรรค์ขึ้นใช้ในโอกาสต่าง ๆ
 - ค. การนำถ้อยคำท้องถิ่นผสมผสานกันได้อย่างประณีต
 - ง. ศิลปะการเรียบเรียงถ้อยคำ หรือกลวิธีในการแต่ง
2. ข้อใดแตกต่างจากข้ออื่นเกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น
 - ก. กวีหรือผู้แต่งเป็นภิกษุหรือชาวบ้านผู้ประกอบพิธีการ
 - ข. วัดเป็นศูนย์กลางการรวบรวม
 - ค. เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งยอพระเกียรติทั้งทางตรงและทางอ้อม
 - ง. ใช้ฉันทลักษณ์ง่าย ๆ ตามความนิยมของท้องถิ่น
3. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะวรรณกรรมของท้องถิ่น
 - ก. คนในท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมกันอนุรักษ์ ดูแลรักษา
 - ข. ภาษาและอักษรที่ใช้เป็นภาษาระดับพิธีการ
 - ค. วัดเป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - ง. รูปแบบเอกเป็นเอกลักษณ์ง่าย ๆ ตามความนิยม ของท้องถิ่นนั้น ๆ
4. วรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสาน นิยมใช้คำประพันธ์แบบใด
 - ก. แบบโคลงสาร หรือกลอนรำ
 - ข. แบบโคลงกะโรง
 - ค. แบบการสัมผัสสระ
 - ง. แบบเพลงยาว

5. ข้อใดเป็นวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ

- ก. นิทานก้อม
- ข. ประเพณีท้องถิ่น
- ค. บทสวดพิธีต่าง ๆ
- ง. บทผญา

6. ข้อใดไม่ใช่วรรณกรรมประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นภาคอีสาน

- ก. หุ่นขี้ผึ้งหรือเจียง
- ข. คำอู้บัวสาว
- ค. พื้นบ้านเมืองเวียงจันทน์
- ง. ตำนานพระพุทธรูปต่าง ๆ

7. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับนิทานเรื่องท้าวผาแดง-นางไอ่

- ก. นิทานเรื่องนี้แพร่หลายทั่วทุกภาคของไทย
- ข. นิทานเรื่องนี้เป็นที่มาของประเพณีบุญบั้งไฟ
- ค. นิทานเรื่องนี้นิยมเล่าในงานประเพณีบุญบั้งไฟ
- ง. ละครนอกตอนในเรื่องคือตัวแทนความรักที่พังคิมให้ต่อนางไอ่

8. หากนักเรียนเป็นท้าวพังคิมเมื่อรู้ว่านางไอ่ไม่รักตน นักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะถูกต้องที่สุด

- ก. ลักพาตัวนาง
- ข. บังคับให้นางแต่งงานโดยวิธีการแบบคลุมถุงชน
- ค. ใช้เวทมนต์ที่มีเสกให้นางหลงรัก
- ง. ปล่อยไปตามบุญวาสนา

9. หากนักเรียนเป็นท้าวผาแดงนักเรียนจะพานางไอ่หนีออกจากเมืองหรือไม่

- ก. หนี เพราะนางไอ่เป็นคนดีต้องปกป้อง
- ข. หนี เพราะเป็นชายต้องปกป้องหญิงที่ตนรัก
- ค. ไม่หนี เพราะนางไอ่สมควรต้องรับผิดชอบการกระทำของตน
- ง. ไม่หนี เพราะรู้ว่าแม้จะหนีอย่างไรก็ต้องตายเหมือนเดิม

10. นักเรียนคิดว่าต้นเหตุของเรื่องราวที่เกิดขึ้น เกิดจากตัวละครตัวใดเป็นสาเหตุ เพราะเหตุใด
- ท้าวผาแดง เพราะหลงในความงามของนางไอ่
 - นางไอ่ เพราะนางจองเวรท้าวพังคี่มาแต่ชาติปางก่อน
 - ท้าวพังคี่ เพราะไปหลงรักหญิงที่ไม่รักตน
 - พญานาค เพราะสั่งทำลายเมืองด้วยความโกรธ
11. นางไอ่ในเรื่องนี้มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความรักคล้ายกับนางมัทนา ที่นักเรียนได้เรียนในเรื่อง มัทนะพาธา อย่างไร
- รักคนที่เขารักเราดีกว่า
 - ยอมตายเพื่อชายที่ตนรัก
 - ความรักไม่มีเหตุผล
 - ความรักบังคับกันไม่ได้
12. นักเรียนคิดว่านอกจากเรื่องความรักของหนุ่มสาวแล้วเรื่องนี่ยังแสดงความรักของใครมากที่สุด
- บ่าวมีต่อนาย
 - พ่อมีต่อลูก
 - เทวดามีต่อมนุษย์โลก
 - สัตว์มีต่อคน
13. นิทานเรื่อง “ขูลุนางอ้ว” ทำให้เกิดตำนานในข้อใด
- ตำนานหนองหาน
 - ตำนานการขอฝน
 - ตำนานรุ่งกินน้ำ
 - ตำนานของคำดิน
14. นิทานเรื่องขูลุนางอ้ว มีชื่อเรื่องมาจากอะไร
- ชื่อสถานที่สำคัญของเรื่อง
 - ชื่อตามแหล่งที่มาที่เล่า
 - ชื่อตัวละครเอกของเรื่อง
 - ไม่เกี่ยวกับอะไรในเรื่อง

15. แก่นเรื่อง ชูลุนางอ้ว สื่อถึงเรื่องใดมากที่สุด
- ก. ความเสียสละ เพื่อคนรัก
 - ข. ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง
 - ค. ความอดทน รอบคอบ
 - ง. ความรักที่ไม่สมหวัง เพราะความพยายาม
16. นิทานเรื่อง ชูลุนางอ้ว มีความโดดเด่นด้านใด
- ก. ตัวละคร
 - ข. เนื้อเรื่อง
 - ค. ข้อคิดของเรื่อง
 - ง. ฉาก
17. นิทานเรื่อง ชูลุนางอ้ว มีปมขัดแย้งมาจากอะไร
- ก. ผลส้ม
 - ข. ผลมะม่วง
 - ค. ผลส้มเกลี้ยง
 - ง. ผลมะพร้าว
18. ท้าวชูลูและนางอ้วไม่สมหวังในความรักเพราะเหตุใด
- ก. เพราะนางพิมพาไม่ชอบท้าวชูลู
 - ข. เพราะนางพิมพาไม่ชอบนางจันทา
 - ค. เพราะนางจันทาก็ดกกันไม่ให้อีกกัน
 - ง. เพราะนางจันทาเห็นว่าท้าวชูลูมีรูปชั่วตัวดำ
19. นิทานเรื่อง พญาคนคาก เป็นเรื่องราวที่ทำให้เกิดประเพณีใดในเวลาต่อมา
- ก. ประเพณีแห่นางแมว
 - ข. ประเพณีบุญบังไฟ
 - ค. ประเพณีลอยกระทง
 - ง. ประเพณีสงกรานต์

20. คำว่า “คันคาก” หมายถึงอะไร
- สุนัข
 - กิ้งก่า
 - คางคก
 - กบ
21. ทำไมผิวหนังของพญาคันคากจึงปกขี้ดำเขียว เป็นตุ่มเป็นต่อ
- เพราะพญาคันคากถูกสาปแช่ง
 - เพราะพญาแถนพ่นไฟให้ไหม้
 - เพราะพญาคันคากป่วย
 - เพราะพญาแถนใช้อาวุธ
22. โลกมนุษย์ต้องส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายใครและที่ไหน
- พญาแถน ใต้บาดาล
 - พญาแถน บนท้องฟ้า
 - พญาคันคาก ใต้บาดาล
 - พญาคันคาก บนท้องฟ้า
23. นิทานเรื่อง พญาคันคาก เป็นนิทานพื้นบ้านจังหวัดใด
- มหาสารคาม
 - ร้อยเอ็ด
 - ยโสธร
 - สุรินทร์
24. สาเหตุประการแรกที่ทำให้ฝนไม่ตกลงมายังโลกมนุษย์ สร้างความเดือดร้อนให้มนุษย์และสัตว์คือ
- ข้อใด
- พญานาคไม่ยอมลงเล่นน้ำ
 - พญาแถนต้องการลงโทษมนุษย์ที่ละเลยศีลธรรม
 - พญาแถนไม่บันดาลให้เกิดฝนจนกว่าจะมีการจัดบั้งไฟ
 - พญาแถนไม่พอใจที่เจ้าเมืองและสัตว์ต่าง ๆ ถวายตัวเป็นบริวารแก่พญาคันคาก

25. ถ้านักเรียนเป็นหนุ่มทอง ตัวละครเอกของเรื่อง ควรทำอย่างไร
- หนุ่มทองควรตั้งสติให้ดีก่อนตัดสินใจ
 - หนุ่มทองควรคิดว่าวันนี้เป็นวันพระ
 - หนุ่มทองควรคิดถึงบุญคุณของแม่
 - หนุ่มทองควรเข้าใจคำสอนของศาสนาให้มากกว่านี้
26. เราจะสามารถนำแนวคิดของเรื่องนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
- ถือว่าการไปทำบุญที่วัดเป็นสิ่งที่ดี ควรทำ
 - ก่อนทำอะไรให้คิดให้รอบคอบ อย่าเอาแต่ใจตนเอง
 - คนเราควรตรงต่อเวลา
 - คนเราควรเห็นใจคนอื่น
27. ถ้าคนในสังคมส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเหมือนหนุ่มทองขณะรอแม่ในทุ่งนาจะเป็นอย่างไร
- ดี เพราะมีความขยันและรับผิดชอบ
 - ดี เพราะสามารถอดทนและเอาชนะใจตนเอง
 - ไม่ดี เพราะไม่สามารถทำงานได้สำเร็จ
 - ไม่ดี เพราะจะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
28. นิทานพื้นบ้านเรื่องก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ มีสถานที่ใดเป็นอนุสรณ์
- ธาตุก่องข้าวน้อย จังหวัดยโสธร
 - พระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
 - พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม
 - พระธาตุนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
29. นิทานเรื่องก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ จะให้ข้อคิดหรืออุทาหรณ์ในด้านใด
- ความโกรธหรือโมโห
 - ความเสียสละ รับผิดชอบ
 - ความเคียดแค้น
 - ความรักของหนุ่มสาว

30. นิทานเรื่อง ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ สื่อให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ด้านใดที่ชัดเจนที่สุด

- ก. ด้านสังคม
- ข. ด้านเกษตรกรรม
- ค. ด้านครอบครัว
- ง. ด้านการเมือง



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ จ.1

สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	0	1	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
14	1	-1	0	1	1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
18	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
24	1	-1	0	1	1	2	0.40	ใช้ไม่ได้

(ต่อ)

ตารางที่ จ.1 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
25	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
40	1	-1	1	0	1	2	0.40	ใช้ไม่ได้
41	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป



ภาคผนวก ฉ

แบบวัดเจตคตติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ฉ.1

สรุปค่า IOC แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
7	0	1	1	0	1	3	0.60	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
9	1	0	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

ภาคผนวก ช

หนังสือขอความอนุเคราะห์



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๘๗๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญแผนจัดการเรียนรู้
เรียน นางสาวภัคทรานิษฐ์ แสนหลาบคำ

ด้วย นายนิวัฒน์ หนองหาญ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑” ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านภาษาไทย
 - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๘๕๖๙๑๔

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๘๗๒๑



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญแผนจัดการเรียนรู้
เรียน นางสาวเจมใจ สระใหญ่

ด้วย นายนิวัฒน์ หนองหาญ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑” ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านหลักสูตรและการจัดการศึกษา
 - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สลิตี การวัดและประเมินผล
 - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๘๕๖๙๑๔

สำเนาฉบับ



ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๘๗๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญแผนจัดการเรียนรู้
เรียน นางสาวลักขณ์ น้อยนาแสง

ด้วย นายนิวัฒน์ หนองหาญ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการ
เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑” ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้
การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านวัดและประเมินผลการศึกษา
 - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญชัญ ชื่นพุ่ม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๐-๐๘๕๖๙๑๔

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๘๗๒๓



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญแบบประเมินการจัดการเรียนรู้
เรียน นางสาวทฤษฎี เสมา

ด้วย นายนิวัฒน์ หนองหาญ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑” ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านภาษาไทย
 - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทร์ชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๘๕๖๙๑๔

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๘๗๒๓



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญแบบประเมินการจัดการเรียนรู้
เรียน นางยุภา ออบสุวรรณ

ด้วย นายนิวัฒน์ หนองหาญ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการ เรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑” ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้ การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ
- ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านหลักสูตร
 - ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๘๐-๑๘๕๖๙๑๔

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายนิวัฒน์ หนองหาญ
วัน เดือน ปี เกิด	3 มิถุนายน 2538
ที่อยู่ปัจจุบัน	90 หมู่ 5 ตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด 45140
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	ครูอัตราจ้าง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2561	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม